

Porno Bağımlılığı Hakkında Bilinmesi Gerekenler

PORNO BAĞIMLILIĞI HAKKINDA BİLİNMESİ GEREKENLER

Anonim

İçindekiler

Çevrimiçi Cinsel Faaliyet: Potansiyel Sorunlu Davranışlara Dair Bir İnceleme	5
Çevrimiçi Porno Bağımlılığı Hakkında Bildiklerimiz ve Bilmediklerimiz - SistematiK Bir Derleme	27
Porno Bağımlılığı: Nörobilimsel Bir Bakış Açısı	67
İnternette Cinsel Bağımlılık: Deneysel Araştırmaları Gözden Geçirmek	77
Genç Yetişkinlerde Kompulsif Cinsel Davranış	113

Çevrimiçi Cinsel Faaliyet: Potansiyel Sorunlu Davranışlara Dair Bir İnceleme

Al Cooper

San Jose Evlilik ve Cinsellik Merkezi & Pasifik Psikoloji Fakültesi

Santa Clara

Kaliforniya, ABD

David L. Delmonico

Duquesne Üniversitesi, Pittsburgh, Pennsylvania, ABD

Eric Griffin-Shelley

Northwestern Enstitüsü, Fort Washington, PA, ABD

Robin M. Mathy

Presentation College, Aberdeen, Güney Dakota, ABD

Bu makale, çevrimiçi cinsel faaliyete ilişkin bir araştırmaya katılan yedi binden fazla bireyin oluşturduğu rasgele seçilmiş bir örnekleme odaklanmaktadır. Sonuçlar, çevrimiçi cinsel kompulsif ve riskli kullanıcılar için potansiyel sorun alanlarını tespit etmeye yardımcı olmuştur. Bu sonuçlar, üç alanda sorunlu davranışa sebep olabilecek faaliyetleri tanımlamıştır: obsesyon, kompulsiyon ve obsesyon ve kompulsiyonların sonuçları. Ayrıca, cinsiyet ve sanal-seks yapma türlerinin sebep olduğu spesifik sonuçlar da ortaya çıkarılmıştır. Betimleyici bir makale olan bu çalışmanın sonuçları bize çevrimiçi cinsel faaliyet kullanıcılarının kim olduğunu ve davranışlarıyla ilişkili sorunları nasıl tecrübe edeceklerini anlama noktasında yardımcı olmaktadır.

Küresel ölçekte internetten daha ulaşılabilir bir araç yoktur. Nielsen Netratings (2001) 158 milyon kullanıcının 120'den fazla ülkede internete eriştiğini hesaplamıştır. ABD Ticaret Bakanlığı (2001) ABD'deki hanelerin %51'inin kişisel bilgisayara sahip olduğunu bildirmiştir, bu oran 1998'den beri neredeyse %20'lik bir artış göstermiştir. İnternet erişimine sahip haneler iki yılda neredeyse %60 oranında artmıştır.

Bilgisayar ve internetin tahmin edilenden çok daha fazla hane ve aileye sızması analistleri şaşırtmıştır. 1943'te IBM Başkanı Thomas Watson'ın şu sözleri iktibas edilmiştir: "Çok çok beş bilgisayara yetecek bir dünya piyasası olduğunu sanıyorum." DEC Başkanı ve Kurucusu Ken Olson 1977'de şöyle demiştir: "İnsanların evlerinde bir bilgisayar olmasını istemeleri için herhangi bir sebep yoktur." Bu ileri görüşlü şahısların yanlış düşündüğüne kuşku yok. İnternetin 1960'larda ortaya çıkışı ve portalların 1980'lerin sonunda kamuya açılması bilginin hızlı ve etkili şekilde değiş tokuşunu sağlamak üzere emsalsiz bir araç yarattı. Fakat olumlu özellikleriyle birlikte İnternet cinsel olarak kompulsif davranışlar da dahil olmak üzere pek çok güncel psikososyal problemi de yineledi ve daha karmaşık hale getirdi.

Young (1996) beliren bir klinik bozukluk olarak *İnternet Bağımlılığı* üzerine yazdı. İnternette takılmaktan kendini alamayan bireylerin vakalarını art arda yazdı ve olumsuz sonuçlarını tecrübe etmelerine rağmen davranışlarını durduramadıklarını ortaya koydu. Üç senelik bir çalışmada, Young 396 internet bağımlısı tespit etti; bu insanlar akademik ve mesleki olmayan hizmetler için haftada 38 saatten fazla bir süreyi internet başında geçirdiklerini bildirmişlerdi. Bu da *internet bağımlılığı* kriterlerini karşılamayanlar tarafından bildirilen sekiz saatle (haftalık) kıyaslandı.

Delmonico (1997) *Sanal-Seks Bağımlılığı*'nın bütün ülke genelindeki klinik vakalarda bildirilen bir durum olduğunu ileri sürdü. Anektodsak kanıtlar güçlü olmasına rağmen, seks ve internet kavramı üzerine çok az ampirik araştırma yapılmıştı. Cooper, Scherer, Boies ve Gordon (1999) çevrimiçi cinsel faaliyete ilişkin ilk geniş ölçekli çalışmayı yürütmüştür. Cooper ve diğ., internete haftada 11 saat ya da daha fazla bir süreliğine seks için giren

kullanıcıların (%8,3) hayatlarının diğer alanlarında zorluk yaşadığını bildirmiştir. Aynı zamanda, çevrimiçi cinsel faaliyet için haftada bir saatten az vakit harcayan “Düşük Kullanıcı” grubu da kullanıcıların %46,6’sına tekabül ediyordu. Bu veriler, büyük çoğunluğu kapsayan bir kullanıcı kitlesi için çevrimiçi cinsel faaliyetin herhangi bir mesele olmadığını ya da sorun teşkil etmediğini fakat daha ufak bir yüzdelik dilim açısından da internette seks yapmanın hayatlarının diğer alanlarında önemli sonuçlar doğurduğunu göstermekteydi.

İnternetin kompulsif kullanımı pek çok sosyal meseleyle ilişkili olagelmıştır. Young ve Rogers (1998) depresyon ve internet bağımlılığı arasında bir ilişki olduğunu bildirmiştir. King (1999), çevrimiçi pornografinin, çevrimiçinin kumar davranışıyla yer değiştirmesiyle ilgili anektodsallık vaka örnekleri sunmuştur. Cinsel Yolla Bulaşan Hastalıkların (STD) çevrimiçi cinsel faaliyetle uğraşanlar arasında daha yüksek oranda olduğu bulgulanmıştır (McFarlane, Bull & Rietmeijer, 2000) ve bu hastalıklar arasında HIV de vardır (Toomey & Rothenberg, 2000). Çevrimiçi cinsel davranış çalışmasının siber alemin sınırları ötesine uzanan toplumsal etkileri vardır.

İnternetin Cazibesi

Seks; internetin çıktığı ilk günlerden bu yana internet faaliyetlerinin önemli bir bileşeni olagelmıştır (Stefanac, 1993). Fakat internetin hız ve yetileri, cinsellikle birleştiğinde öylesi çarpıcı bir etkiye yol açmıştır ki gelecekteki “cinsel devrimi” hızlandırdığı söylenmiştir (Cooper, Boies, Maheu & Greenfield, 1999). İnternetin, bireyler için güçlü bir çekim yaratmak üzere bir araya gelen çeşitli özellikleri vardır. Bu güçleri ilk defa Cooper ve Sportolari (1997) *Triple A Engine* [Üçlü Motor] olarak tanımlamıştır. *Triple A Engine*, internetin cazibesini açıklayan üç karakteristik özelliğinin altını çizer: Erişilebilirlik, Anonimlik ve Alım Gücüne Uygunluk. Griffiths (2000) bu özellikleri şöyle açıklamıştır: Uygunluk, Kaçış ve Sosyal Kabul. Delmonico, Griffin ve Moriarty (2001) Sarhoş Edici, İzole Edici, İntegral, Ucuz, Empoze Edici ve İnteraktif kelimeleri kullanarak İnternette Sanal Seks adlı bir

model oluştururlar. Bu terimlerin hepsi de internetin çeşitli yönlerini ortaya koyar ki bu yönler birleştirildiğinde “turboşarj” evrimii cinsel faaliyet bu şekilde kullanıcıların kompülsif ve diğerk sorunlu davranışlarını daha da kolaylaştıracak şekilde işler.

Tanımlar

Bu olguları daha iyi tanımlamak ve incelemek için terimlerle ilgili bir mutabakata varmak ve ortak bir sınıflandırmaya gitmek durumundayız. Dolayısıyla bu makalenin amaçları uyarınca cinsellik barındıran herhangi bir faaliyet (metin, ses dosyası, grafikler) için internet kullanımını evrimii Cinsel Faaliyet (CF) şeklinde tanımlıyoruz. Bu da boş zaman geçirme, eğlenme, keşif, cinsel meselelerle ilgili destek, eğitim, cinsel malzemeler satın alma, cinsel partner bulmaya çalışma vb. davranışları içerir. Sanal seks, CF’nin alt kategorisidir ve cinsel olarak tatmin edici faaliyetlere girişmek için interneti kullanmak olarak tanımlanabilir. Bu da resimlere bakmak, cinsel sohbetlere girişmek, açıkça cinsel e-postalar alıp göndermek ve “sanal gezinti” (mesela internet üzerinden fantezi paylaşmak ki bu her iki kişi de mastrasyon yaparken birlikte cinsel bir oluşa girmeyi içine alır) faaliyetlerini kapsayacaktır. Çevrimiçi Cinsel Sorunlar (CS) insanların bu faaliyetlerle uğraşırken yaşayabilecekleri zorlukların hepsini içine alır. Bu da F’den gelen mali, yasal, mesleki, ilişkisel ve kişisel olumsuzlukları içerecektir. Bu “sorun” tek seferlik bir olay ya da bu işle aşırı derecede meşgul olmak sebebiyle ortaya çıkan bir örüntüyle sonuçlanabilir ve sonuçlar suçluluk hislerinden, bir iş/ilişkinin kaybına ve HIV kapmaya kadar uzanabilir. En nihayetinde, evrimii Cinsel Kompulsivite CS’nin bir alt türüdür ve sürekli olarak kendi hayatının iş, toplumsal ve/veya eğlenceyle ilgili boyutlarına çok fazla müdahale edecek derecede CS’ye bulaşan bir kişiye işaret eder. Buna ek olarak, kendi faaliyetlerini düzenleme (regulation) ve/veya olumsuz sonuçları en aza indirme kabiliyetlerine ilişkin “kontrol kaybı”na dair başka gstergeleler de vardır (Cooper, 1998).

Sanal Seks Kullanıcısı Kategorileri

Cooper, Putnam, Planchon ve Boies (1999) bütün sanal seks kullanıcılarının aynı olmadığını öne sürmüştür. Sanal seks kullanıcılarını üç genel kategoriye ayırmışlardır: eğlence için girenler, cinsel kompulsifler ve risk grubundakiler. Eğlenme-dinlenme için kullananlar ÇCF'ye eğlenmekten eğitime kadar pek çok nedenle girerler. Bu kullanıcılar ÇCF'ye girerken sıradan eğlenceleri peşindedir (Baywatch izlemek ya da Victoria's Secret kataloğuna bakmaya benzerdir bu) ve ÇCF'yi hayatlarında ciddi anlamda olumsuz bir etkiye sebep olacak düzeye de getirmeler zaten. Bazıları sanal seks yapar fakat katılım ve zaman kullanımını makul düzeylerde tutarlar; genellikle de sıkılır ve faaliyetleri azaltıp keserler (Leiblum, 1997). Cinsel kompulsif grup, cinsel meselelerle ilgili geçmişte ya da güncelde sıkıntı yaşamış insanlardan oluşur. Onlar, tıpkı diğerleri gibi, internetin, cinsel ilgilerinin peşinden gitmelerini sağlayacak etkin bir kanal olduğunu düşünürler. Maalesef çevrimiçi cinsel faaliyetleri bu sorunu büyütebilir, bu da genellikle kendi hayatlarında açıkça görülen önemli zorluklarla sonuçlanır. Son kategori "risk grubundaki" kullanıcılarıdır. Burada iki alt tür vardır: strese tepki verenler ve depresif olanlar. Copper ve Putnam ve diğ., (1999) bunun "en ilginç grup" olabileceğini ileri sürmüştür zira bu insanlar internet olmasa cinsellik konusunda asla sorun yaşamayacak olan gruptur. Strese tepki veren alt grubu, yüksek stres dönemlerinde ÇCF'ye başvurma eğilimi karakterize eder. Bu bireyler kendi faaliyetlerini geçici bir kaçış, dikkat dağıtma yöntemi ya da stresli durumlardan doğan rahatsızlık verici hislerle başa çıkma aracı olarak kullanırlar. Black, Kehr, Flumerfelt ve Schlosser (1997) stres dönemlerinde sorunlu cinsel davranışların gittikçe arttığını bildirmiştir. Depresif alt grup, depresyondan, distimiden ve/veya kronik zorluklarından kaçacak yer arar, rahatlamak ister, çevrimiçi cinsel faaliyetleri aracılığıyla da bulabildikleri duyguları ele geçirirler. Kafka'nın incelemesi (2000) bu popülasyondaki insanların çok sık depresyon bildirdiğini bulguladı. Cinsel faaliyetlerin açık tasviri yetişkinlerdeki en güçlü duygusal tepkilerden birini yaratır (Zillmann, 1991), dolayısıyla bu grubun kendi disfori ve/

veya rahatsızlığını yayma noktasında kullandığı birkaç araçtan biri olabilir.

Başkaları da internetin niçin bu kadar çekici olduğuna dair nedenlerin kavramsallaştırılması için çeşitli modeller sunmuştur. Carnes, Delmonico ve Griffin (2000) uygun ve uygunsuz eğlence amaçlı kullanımları kapsayacak şekilde yukarıda bahsi edilen eğlenceli kullanıcı kategorisini genişletmiştir. Eğlence için kullananlardan oluşan bu alt grubu tanımlamışlardı zaten; bunlar interneti yanlış kullanan fakat kompulsif olmayan kullanıcılarıdır. Bu model, aynı zamanda, risk altındaki grubu da iki kategoriye ayırır: keşifçiler ve meyilliler. Keşif grubunun tarihinde böyle açıktan meyletme yoktur ve çevrimiçi sorunların asıl tetikleyicisi internettir fakat meyilli grup, kendilerini çevrimiçi sorunlara özellikle açık kılan faktörlere de sahiptir.

Kullanılan modelden bağımsız olarak çevrimiçi cinsel faaliyeti gerçekleştirenin tarzını tespit etmek bu bireylere uygun davranmak açısından zorunludur.

Amaç

ÇCF ve ÇCS'nin yaygınlığı ve önemine ilişkin farkındalığımız geçtiğimiz beş yılda epeyce arttı. Fakat bu olguya ve çevrimiçi cinselliğe çekilen bireylerin karakteristiğine ilişkin ek araştırmalara yönelik büyük bir ihtiyaç vardır.

Bu makalenin hedefi bu zamana kadar yapılmış en büyük ve kapsamlı ÇCF çalışmasından gelen ampirik verileri incelemek ve sonrasında potansiyel olarak sorunlu kullanım örüntüleri ve ÇCF ile sorun yaşayanların güdülenmelerini daha iyi anlamaya yardımcı olmaktır. Değerlendirme ve tipoloji meseleleri veri analizinin sonucu olarak ele alınacaktır. Bu bilginin, klinisyenlerin çevrimiçi cinsel faaliyetle ilişkili muhtemel risk faktörlerini tespitine yardımcı olması bilhassa umulmaktadır.

YÖNTEM

Prosedür

Çalışma, 1 Haziran 2000'den 30 Haziran 2000'e kadar yürütülmüştür. Sorulara ev sahipliği yapan kurum MSNBC idi. Katılımcılar, MSNBC'nin internet sitesinin parçası olan interaktif bir web sayfası aracılığıyla sorulara ulaşmıştı (büyük bir ABD haber organizasyonunun çevrimiçi portalı). Bütün katılımcıların, bilgilendirilmiş onamı okuyup anlayıp buna katıldıklarını gösteren bir kutuya tik atmaları istenmiştir. Çalışma cinsel davranışları içerdiğinden ötürü ufak tefek detayları dışarıda bırakılmış.

Katılımcılardan bütün maddelere cevap vermeleri istenmiştir. Eksik anket gönderen bireyler kendilerine eksik maddelerin hatırlatıldığı hızlı bir cevap aldılar. Küresel Kullanıcı Özdeşimleri (GUIDler) tayin edilmiş ve birden fazla öneri şansını en aza indirmek için çerezler kullanılmıştır. Araştırma için gereken tamamlanmış veriler MSNBC sunucusuyla ilişkili bir veri tabanında depolanmıştır. Nihai veriler de elektronik olarak bir Excel tablosuna aktarılmış ve ardından bir SPSS 9.0 sistem dosyasında sistem çevresini işleten Windows 98'de içeri aktarılmıştır (Sosyal Bilimler için İstatistik Paketi).

Araçlar

Bu çalışmada kullanılan sorular 76 maddeden oluşmaktaydı. Çevrimiçi cinsel faaliyetlerin önceki çalışmalarında kullanılan soruları genişletip rafine etmişir (Cooper, Scherer ve diğ., 1999; Cooper, Delmonico & Burg, 2000). Anket; geniş yelpazede demografik değişkenlerle ilgili bilgi toplamak için 15 maddeyi, katılımcıların tutum ve davranışlarıyla ilgili bilgi içinse 41 maddeyi kapsıyordu. İlâveten, 10 ögeli Kalichman Cinsel Kompulsiyon Ölçeği'nden de yine geniş ölçekli kullanılan bir cinsel kompulsiyon ölçeğini kaspamak üzere yararlanılmıştır (Kalichman & Rompa, 1995).

Örneklem

Bütün katılımcılar 18 yaşında ya da 18 yaşın üstündeydi. MSNBC internet sitesinde beliren her 1000. ziyaretçi ekranında pencereler açılıyordu. Bu seçilmiş rasgele örneklemden 7037 katılımcı çıktı: 5925 erkek, 1112 kadın. Bu da rasgele-haneli işaretleşmeyi kullanan araştırmalar için elde edilen tipik tepki oranına paralel giden %25'lik bir tepki oranını temsil eder. Katılımcıların %20'si ABD'den başka ülkelerden geldiklerini bildirmişlerdir.

BULGULAR VE TARTIŞMA

Şimdiye kadar yapılmış en geniş ve kapsayıcı çevrimiçi cinsellik çalışmasından ampirik bulgular sunduk. Rastgele seçilmiş bir örneklemden gelen betimleyici istatistikler, çevrimiçi cinsel faaliyet kullanıcıları için sorun potansiyeli taşıyan değişkenleri aydınlatmak üzere kullanılmıştır.

Bulguların Tekrarlanması

Bu örneklemden gelen demografik ve aynı zamanda esaslı bulgular önceden bildirilen literatürle yakından benzeşiyordu (Cooper, Delmonico & Burg, 2000). Örneklem metodolojileri farklılaşsa da yaş, cinsiyet, meslek, cinsel yönelim ve ilişki durumu gibi değişkenler birbirine fazlasıyla benziyordu. Buna ek olarak, genel sorunlu, sorunsuz kullanım ve kullanılan araç tiplerine ilişkin bulgular (mesela sohbet odaları, e-posta, internet siteleri vs.) önceki araştırmalardan gelen örüntüleri yinelemek üzere bulgulanmıştır (Cooper, Delmonico & Burg, 2000; Cooper, Scherer, Boies & Gordon, 1999). Bu araştırma, Cozby'nin (1996) "kavramsal yineleme" dediği şeye katkı sağlamaktadır. Farklı zamanlarda farklı araçlar kullanılmasına rağmen (yaklaşık iki sene var arada) bulgular benzerdi. Bu türde bir yineleme ÇCF ve ÇCS ile ilişkili güvenilir örüntü ve yapıardan oluşan bir temel oluşturma noktasında önemlidir. Araştırmaların yinelenmesi bulguların ölçüm hatası ya da metodoloji yapılarından ziyade gerçek etkiler olduğunu göstermeye yardım etmektedir.

Cinsel Davranışlar üç genel kriter mevcut olduğunda sorunlu hale gelir: obsesyon, kompulsiyon ve davranışın sonucu olarak gelen çıktılar (Schneider 1994). Dolayısıyla bu çalışmadan gelen bulgular da bu üç geniş tema etrafında örgütlenmiştir.

Tek başına hiçbir davranış bir bireyin çevrimiçi seks kullanımı konusunda kompulsif olup olmadığını belirlemeye yetmez. Çok yaygın davranışları incelerken bu dediğimiz özellikle doğrudur ve genel nüfustaki pek çok insan için de sorun olmayabilir. Mesela; mastürbasyon cinsel ifadenin sağlıklı, tatmin edici ve yararlı bir yolu olabilir. Fakat belirli düşüncelerden oluşan bir kümeye (mesela benim cinsel tercihlerim “kötü” ve bunları kimseye yıkmak istemiyorum), davranışlarla (mesela uygunsuz yerlerde mastürbasyon) ve olumsuz sonuçlara rağmen devam etmek (onunla cinsel ilişki yaşamak yerine sadece kendime dokunmaya devam edersem partnerim beni terk edecek) birleştiğinde, mastürbasyon cinsel olarak kompulsif bir örüntünün parçası olabilir. Esasında mastürbasyon, obsesyon ve beraberindeki çıktılarla birleştiğinde bir davranışın sorunlu olup olmadığına karar vermeye yardımcı bir kullanım örüntüsüdür.

Obsesyon

DSM-IV’e göre, obsesyonlar “davetsiz ve uygunsuz olarak deneyimlenen ya da kaygı veya rahatsızlığa sebep olan tutarlı fikir, düşünce, dürtüler” olarak tanımlanır (s.418). Cinsel açıdan sorunlu davranışlara sahip bireyler genellikle cinsel davranışlarla ilgili fantezi kurma, bunu planlama ya da bunun üzerine düşünmeye çok fazla vakit ayırırlar. Bu yüzden de kendi faaliyetleri ve o faaliyet etrafındaki ritüellere obsesyon geliştirebilirler.

Cinsel sorunları olan insanlarda görülen yaygın obsesyon örüntüsü, gözde fantezilerini yerine getiren “mükemmel” bir imaj, hikâye ya da erotik malzeme bulma arzusudur. Money (1986) bireylerin “aşk haritalarına”, cinsel ilgi, uyanış ve davranışı yönlendiren içsel haritalara sahip olduklarını öne sürmüştür. Bireyler çevrimdışıyken kendi içsel aşk haritalarıyla eşleşen mükemmel kişi, davranış ya da senaryolar arar dururlar. Bu aynı uğraşlar

benzer bir zihinsel trans durumuyla çevrimiçi davranışlarda görülebilir ve her gün saatler alan bir örüntü haline kolayca gelebilirler (Delmonico, Griffin & Moriarty, 2001). Aynı zamanda bu mükemmel eşleşmeyi bulsalar bile tatminleri kısa süreli olur ve aynı temayla ilgili başka bir versiyon ya da onu artıracak yeni bir araştırmaya çarçabuk girerler. İnterneti cinsel fantezileri için kullananlar açısından bu önemli bir risktir. Bir kısmı için çevrimiçi cinsel fanteziler sorun değildir hatta yararlı bile olabilir fakat bazıları için de çevrimdışı dünyadaki bir partnerle yakınlık ve muhtemel tatminin önünde büyük engel yaratabilecek erişilmez bir hedefe yönelik bitimsiz bir araştırmaya dönüşür.

Rastgele seçilmiş örneklemden gelen bireylerin %21'i cinsel fanteziler keşfetmek için çevrimiçi seks kullandıklarını bildirmişlerdir, bu esnada %10'luk bir kesim de çevrimiçi seks yaparken *birincil nedenlerinin* fantezilerini tatmin etmek olduğunu saptamışlardır. Bu tek başına sorunlu bir davranış değildir. Fakat obsesyon, uğraş ve sürekli fantezi keşfetmekle aşırı derecede ilgilenmek çevrimiçi cinsel sorunların değerlendirilmesinde önemlidir.

Bireyler, kendilerini çevrimiçi cinsel faaliyetin en iyisi olduğuna ve stresli olduklarında tek rahatlama yolunun bu olduğuna ikna edebilirler. Örneklemin yarısından fazlası (%50) çevrimiçi seksin kendi günlük rutinlerinden sapma olarak işlev gördüğüne işaret etmiştir. Bu esnada %6'lık bir kesim de çevrimiçi cinselliği temelde stresle başa çıkma yöntemi olarak kullandıklarını bildirmişlerdir. Bireylerin bu meseleyi halletmek için başka çareleri olmadığında ve belli bir cinsel faaliyete bağımlı olduklarında normalde yararlı olan bir strateji obsesyona dönüşür. Marshall ve Marshall (2000) mastürbasyon gibi cinsel faaliyetlere birincil stresle başa çıkma yöntemi olarak başvurulmasının sorunlu cinsel davranışların gelişimine katkı sağlayan bir faktör olduğunu ileri sürmüştür. Cinsellikle ilgili müdahaleci düşüncelerle ilişkili öğeler şunu ortaya koymuştur ki örneklemin neredeyse %10'u kendi günlük hayatlarını bu düşüncelerle kesintiye uğratmaktadır; kendi cinsel düşüncelerinin "eskisinden daha güçlü olduğunu" bildirmişlerdir. Bu ufak fakat dikkate değer azınlığın hayatında cinsel obsesyonun önemli bir yeri var gibi görünmektedir.

Kompulsiyon

Schneider (1994) kompulsiyonu “bir davranışı durdurma ya da devam ettirmeyi seçme özgürlüğünün kaybı” olarak tanımlar. Cooper (1998) cinsel kompulsiyonu “irrasyonel bir cinsel eylem yürütmeye yönelik karşı konulamaz itki” olarak değerlendirir, yani bu itki olumsuz neticelerle sonuçlanacaktır. Kafka (2000) aynı zamanda bu sorunu tanımlayan modellerin çoğunun şu durumu tanıdığını öne sürer: Bu konudan mustarip olanlar kendi cinsel uyanış ve iştah açıcı davranışlarının yoğunluğunu kontrol eden bir zorluğu yankırlarlar.

Kompulsiyonu belirleyen durumlardan biri de faaliyetin sıklığıdır (Kafka, 2000). Her ne kadar bütün bir örneklemin çevrimiçi cinsel faaliyette hafta başı harcadığı ortalama saat sayısı çok abartılı değildiye de ($x = 2.6$; $ss = 5.31$) katılımcılar haftada 24 saatlerini çevrimiçi geçirdiklerini bildirdiler ($ss = 24.66$). Büyük standart sapmalar katılımcılar arasındaki geniş değişkenliği ve bir kısmının bu faaliyetlerde daha az ya da daha çok vakit harayabileceğini ortaya koymuştur. Cooper, Putnam, Scherer ve Boies çevrimiçi cinsel faaliyet peşinde haftada 11 ya da daha fazla saat harcayan bireylerin bu davranışın sonucu olarak anlamlı ölçüde daha fazla olumsuz sonuç getirdiğini bildirmiştir. Bu çalışma, haftada 11 saatten fazla süreyi çevrimiçi cinsel faaliyette harcayan bireylerin, ortalama saatin üzerinde neredeyse iki standart sapma yaptığını teyit etmiştir. İki standart sapma genellikle bir davranışın klinik anlamda atipik algılanabildiği noktayı gösterir, özellikle bu davranış olumsuz çıktılara sebep olmasına rağmen devam ediyorsa. Bu tek bir faaliyete çok fazla bir zaman vermek anlamına gelen ve hatta dinlenme amacıyla olduğu varsayılan duruma odaklanma iddiasına bile yakından bakmak gerekecektir (örn: kompulsif egzersizler, alışveriş).

Kullanım sıklığının yanı sıra, cinsel kompulsiyon pek çok başka çeşitli değişkenle paralel incelenebilir ki bunlar arasında bir davranışı azaltma ya da durdurmak arzusu da vardır (Cooper, 1998). Bu çalışma, katılımcılara gelecekteki çevrimiçi cinsel faaliyet tercihlerinin ne olacağını sormuştur. Her ne kadar örneklemin yarısı çevrimiçi davranışlarında herhangi bir değişim arzu-

lamadıklarını söylese de neredeyse üçte biri de kendi çevrimiçi cinsel faaliyetlerini azaltma yönünde bir arzu duyduklarına işaret ettiler. Pek çok insan için ÇCF'nin sorunlu olmadığı kaidesi göz önünde bulundurulunca, bu durumun pek az farklı fakat karşılıklı dışlayıcı olmayan anlamları olabilir. Her şeyden önce pek çok insan kendi çevrimiçi cinsel faaliyetinden sıkılabilir. Leiblum (1997) pek çok kullanıcının ÇCF'yi sıkıcı ve zaman içinde yinelenen bir şey olarak gördüğünü ifade etmiştir. Bir diğer ihtimal de belli insan yüzdesinin kendi hayatlarında olumsuz sonuçlar görmeye başladığını ve böylelikle keşif ya da dinlence olarak başlayan şeyin soruna dönüştüğünü fark etmesidir. Bu bulgu, cinsiyetten bağımsız olarak tutarlıydı. Fakat çevrimiçi cinsel faaliyetleri azaltma yönündeki bu arzunun tam olarak ne anlama geldiğine karar vermek için daha ileri araştırmalar gerekmektedir.

Kompulsiyonun bir başka muhtemel göstergesi de çevrimiçi cinsel faaliyetlerdeki zaman ve risk miktarının artmasıdır, buna bazen psikolojik tolerans da denir. Katılımcıların neredeyse %15'i çevrimiçi cinsel faaliyetlerinin anlamlı ölçüde arttığını, böylelikle kendi hayatlarında buna daha çok zaman ayırdıklarını, %9,8'i de seks için çevrimiçi ortamlarda geçirdikleri zamanın bir sorun gibi görünmeye başladığını bildirmişlerdir. Katılımcıların %26,5'ten fazlası daha sonra gerçek hayatta romantik ya da cinsel ilişki kurmuş oldukları birileriyle çevrimiçi tanıştıklarını bildirmiştir. Örneklemenin neredeyse yüzde 10'luk bir kesimi (%9,8) şimdiye kadar insanlarla tanışmak için çevrimiçi cinsel faaliyetlere giriştiklerini bildirmiştir; aynı sayıda insan da bunu cinsel partnerlerle buluşmak için kullandıklarını raporlamıştır. Partnerle çevrimiçi tanışma yönünde gitgide artan eğilime yönelik dikkat ve bu insanların haberdar olması gereken muhtemel tehlikeler de artmıştır. Mesela; cinsel yolla bulaşan bir hastalık kapma ihtimali daha yüksektir (McFarlane, Bull & Rietmeijer, 2000) ve kişinin taranmasıyla ilgili zorluklar göstermiştir. Sonuçta, katılımcıların %9,2'si kendi çevrimiçi cinsel davranışlarının kontrolleri dışında kaldığını hissettiklerini itiraf etmiştir ki bu da bir davranış sorunlu olarak görmenin daha önce bahsedilen kriterlerini gösterir.

Bu çalışmada huzursuzluğa/rahatsızlık hissine dair çeşitli endeksleri açığa çıkaran katılımcıların %9 ila 15'inin bir dereceye kadar çevrimiçi cinsel sorunlara sahip kişilerle aynı insanlar olup olmadığı açık olmamasına rağmen, önemli bir örtüşme olması muhtemel görünüyor. %9 ila 15 arası katılımcı genellikle önceki çalışmalarda gözlemlenen yüzdeye benzerdi (Cooper, Delmonico & Burg, 2000; Cooper, Scherer, Boies & Gordon, 1999). Bu yüzde muhtemelen belirli kriterlere ve ÇCS'nin ölçümüne bağlı değişecektir.

Sonuçlar

ÇCF için üçüncü kriter de kişinin kendisi ya da ötekiler açısından sebep olduğu sonuçlardır. Cooper (1998) cinsel kompulsyonu olumsuz çıktılara rağmen davranışın devamlılığı olarak ele almıştır. Her ne kadar pek çok katılımcı kendi çevrimiçi cinsel faaliyetlerinin çevrimiçi cinsel faaliyete girmeye başladıktan sonra arttığını bildirse de (%31) bu olumlu bir sonuç da olabilir olumsuz bir sonuç da. İnterneti eğitim ya da başka amaçlarla kullanmak üzere çevrimiçi cinsel faaliyetlere girişmek pek çok insanın kendi ilişkilerinde önemli gelişmelere yol açmış olmalıdır. Fakat cinsel faaliyette artış her daim yararlı değildir; bunun ölçümünü yapacak olan geçmişte faaliyetin ne düzeyde olduğu ve cinsel uyarımla arzudaki artışın nedenleridir. Schneider (2000) sanal sekse giren partnerinden haberdar olan bireylerin eğilimini tasvir etmiştir. Bu bireyler kişinin konfor ya da tercih edilen sıklık düzeyi dışında cinsel faaliyetlere katılmaya daha gönüllü hale gelerek internet ile "rekabet etmek" üzere bu işe girişmişlerdir. Ayrıca, katılımcıların az bir kısmı (%5,2) çevrimdışı cinsel faaliyetlerin azaldığını bildirmiştir ki bu muhtemelen çevrimiçi cinselliğin fantezi dünyasında cinsel ihtiyaçlarının karşılanması sonucudur. Çoğunluk (%64) çevrimiçi cinsel faaliyetlerden yararlandıktan sonra çevrimdışı romantik ilişkilerinde bir değişiklik olmadığını bildirmiştir. Eş zamanlı olarak katılımcıların neredeyse üçte ikisi (%65) çevrimiçi cinsel faaliyetin çevrimdışı romantik ilişkileri üzerinde olumlu bir etkisi olmadığını söylemiştir. Katılımcıların yaklaşık %14'ü birilerinin kendi çevrimiçi

cinsel davranışlarıyla ilgili yakındığını bildirmiştir. İnkâr, olumsuz davranışların ilerlemesine izin vermede önemli bir rol oynar. İnkârcı birey, genellikle kendi sorunlu davranışının evrimini görmez, haliyle sağlam kaynaklardan gelen ikincil bilgiler, partnerin bir davranışın gerçek anlamda sorunlu olup olmadığını değerlendirmesinde çok önemli olabilir. Katılımcıların neredeyse %10'u kendi cinsel düşüncelerinin sorunlara sebep olduğu ve gündelik hayatlarını tahrif ettiğini bildirmiştir. Her ne kadar bu soru genel cinsel pratiklerle ilişkili olsa da bu sonuçlar aynı zamanda kendi çevrimiçi cinsel faaliyetleri için de mevcut olabilir.

En nihayetinde, katılımcılara internet, seks, her ikisi ya da hiçbiri- ne bağımlı hissedip hissetmedikleri sorulmuştur. Katılımcıların yaklaşık %10'u hem internet hem seks bağımlısı hissettiklerini belirtmişlerdir. Bu sayı, bu çalışmadaki diğer bulgularla tutarlıdır ve bireyin kendi çevrimiçi cinsel faaliyetleriyle yaşadığı zorluğun derecesini kendisinin tespit etmesinin daha tarafsız ölçeklerle kıyaslanabilir olduğunu öne sürmektedir. Böyle bir unsurun onaylanması şunu varsaymamızı sağlar: Birey; olumsuz sonuçlar yaşamakta, internet kullanımından geri adım atma ya da bu davranışla meşgul olmayı azaltma noktasında zorluk yaşamaktadır.

Sanal Seks Kullanıcılarının Türleri

Bu makalede daha önce belirtildiği üzere, modeller çeşitli sanal seks kullanıcılarını daha iyi anlamaya yardımcı olmak üzere önerilmiştir (Carnes, Delmonico & Griffin, 2001; Cooper, Putnam, Scherer & Boies, 1999) fakat bunları destekleyen çok az doğru- dan veri vardır. Bu araştırmadan gelen bulgular Cooper, Putnam, Scherer ve Boies (1999) tarafından önerilen modeli desteklemek ve kullanışlı hale getirmek üzere kullanılır.

Daha önce de hatlarını çizdiğimiz üzere, ilk kategoriye *eğlenme- lik kullanıcılar* deniyordu; bu insanlar için çevrimiçi cinsel faaliyet daha nedensel bir çaba gibi görünür. Bu bireyler interneti kendi rutinlerinden sıyrılıp “nefes almak” ya da dikkatlerini kısa süre için dağıtmak üzere kullanabilirler fakat durumla iştigalleri kendilerine ya da başkalarına kontrolsüz ya da kompulsif görün-

mez. Bu çalışmada, interneti kullanmalarındaki birincil nedenin “dikkat dağıtmak/mola vermek” olduğunu söyleyen katılımcılar eğlenmelik kullanıcılar kategorisine en iyi uyanlar olabilir. ÇCF için diğer yaygın nedenler arasında eğitim, sosyalleşme ve destek vardır (bunlar örneklemin ek %25’ine açıklama olabilir) ve eğlence amacıyla kullanım kategorisine genel olarak uydukla- rı görülebilir. Bir araya geldiğinde bu rakamlar başka bir yerde sunulan ve tekrarlanan verileri yinelemektedir (%81) (Cooper ve diğ., 1999). Çevrimiçi cinsel faaliyete girenlerin çoğunluğu bunu eğlence için yapmış ve kendi kullanımları sonucunda hiç- bir önemli sorun bildirmemişlerdir.

Bir sonraki kategori ise cinsel kompulsiyonu olanlardır. Bu te- rim yine daha önce cinsel sorun yaşamış kişilere atıftır. Bu ör- nekleimde katılımcıların %13,8’i “geçmişte cinsellikle ilgili sorun yaşadıklarını” bildirmiştir. Bu grup, çevrimiçi cinsel faaliyetlere girirken bilhassa temkinli olmaya ihtiyaç duymaktadır çünkü internetin gücü kolaylıkla daha ufak bir sorunu büyütebilir. Bu sorun zaten halihazırda mücadele edenleri, kendi faaliyetlerini kontrol etmeye çalışanlar için artan bir nüksetme riskiyle birlik- te, daha da ileri boyutlara taşıyabilir.

Diğer kullanıcı kategorisi ise “risk grubundakiler”dir (Cooper ve diğ., 1999). Bu kritik bir kategoridir. Bu insanların cinsel sorun öyküsü yoktur ve eğer Triple A motoru olmayacaksa böyle bir şey geliştirmeleri de imkânsızdır. Risk grubundaki kullanıcılar iki ana alt türe ayrılmıştır. İlki; *strese tepki veren türdür*. Bu da yüksek stres dönemlerinde çevrimiçi cinselliğe yönelme eğilimi olarak nitelenmektedir. Çevrimiçi cinsel faaliyete girmek rahat- sızlık verici hislerle ve stresli durumlarla başa çıkma ya da bun- lardan kaçınma aracı olabilir. Erkeklerin %32’si çevrimiçi cinsel faaliyetin hayatlarındaki stresle başa çıka yolu olduğuna işaret et- mişlerdir. Kadınların yalnızca %17’si çevrimiçi cinselliğin stresle başa çıkmak için kullanıldığına işaret etmiştir.

Risk grubundaki kullanıcıların ikinci alt-türü de *depresif tiptir* (Cooper ve diğ., 1999). Bu alt tür genellikle depresyonda, disti- mik ya da kaygılı bireylere işaret eder ki bu insanlar kendi keyif- sizliklerine nüfuz etmek ya da kendi disforilerinden kaçıp kısa ve

anlık rahatlamalar hissetmek için internetten seks yapmaktadır. Young ve Rogers (1998) internet bağımlılığını depresyonla ilişkilendirmiştir. Her ne kadar bu çalışma özellikle depresyonu katkı sağlayıcı bir faktör olarak ele almasa da, depresyon görmezlikten gelinemezdir ve gelecekteki araştırmalarda da ele alınmalıdır. Benzer şekilde Kafka (1993) depresyon, distimi ve kaygının genellikle parafili olmayan bireylerde komorbid durumları bulgulamıştır.

Risk grubundaki kullanıcıların son alt türü de *Fantezi Türü* olarak adlandırdığımız ve bu çalışmadan beklenmedik şekilde doğmuş bir türdür. Bütün örneklemin %10'u (s=5,925) interneti gerçek hayatta gerçekleştirmeyecekleri cinsel faaliyetlere angaje olmak için kullandığına işaret etmiştir. İnternetin, bu bireylere cinsel fanteziler için yol sunması muhtemeldir. Bu ÇCS eğilimi olmayan eğlence amaçlı kullanıcılar için mükemmel bir seçenektir ve önceden mevcut olan cinsel kompulsif eğilimler için tercih edilebilir bir alternatif de sunabilmiştir (bu popülasyona yararlı olup olmadığı empirik olarak cevaplanması gereken tartışılabilir bir mesele olmasına rağmen). Fakat fantezi kurmak, gizli ve ayrı bir cinsel hayat geliştirmek ve fantezilerin gittikçe daha aşırı noktalara gelmesine imkan tanıyacak bir yer bulmak belli bireyler için ciddi meseleler olabilir ve aynı zamanda birincil yakın ilişkilere olumsuz tesirde de bulunabilir.

Cinsiyet Farklılıkları

Farklılıkların öznenin cinsiyetine dayandığı birtakım değişkenler de vardı. Mevcut örnekleimde, katılımcıların %84'i erkek, %16'sı kadındı (s=7,037). Bu bulgu, şaşırtıcı şekilde, önceki çalışmada bulgularanlara benzerdi (%86 erkek, %14 kadın) (Cooper ve diğ., 1999). Aynı zamanda Goodson ve diğ., (2000) daha fazla erkeğin çevrimiçi cinsel faaliyetlere girdiğini bulgulamıştır. Bu yüzden de pek çok başka ortamda olduğu gibi internette de erkeklerin çevrimiçi cinsel faaliyetlerin birincil tüketicileri olarak kadınlara büyük ölçüde fark attığı ortaya çıkmıştır.

Benzer şekilde, seks bağımlılarında kadına erkek oranının 4:1 (Carnes, 1991) ve 3:1 (Carnes, 1998) değiştiği tahmin edilen yerde çevrimdışı görülene paralel şeyler buluyoruz. Kadınlara oranla kendi faaliyetlerinin sorun olduğunu bildiren ve diğerlerinin kendi faaliyetlerinden şikâyet ettiğini belirten erkeklerin sayısının iki kattan biraz daha fazla olduğunu bulguladık. Fakat çevrimiçi cinsel faaliyetlerinin kontrol dışına çıktığını hissedip hissetmedikleri sorulduğunda, erkeklerin buna olumlu cevap verme ihtimalinin kadınlarınkinden üç kat fazla olduğu görülmüştür. Bu, kadınların kendi faaliyetlerinden sonra kompulsiyon geliştirme noktasında risk altında olmadıkları anlamına gelecek şekilde yanlış yorumlanmamalıdır. Geçmiş araştırmalar kadınların da bu konuda savunmasız olduklarını bulgulamıştır (Cooper, Delmonico & Burg, 2000). Tıpkı sorun haline gelebilecek cinsiyete özgü patikaların incelenmesi gerektiği gibi, ÇCF için cinsiyet tercihlerinin daha ileri şekilde açılanması ve farklılaştırılması gerekmektedir.

Çevrimiçi cinsel faaliyete girişmek için kullanılan başlıca ortamdaki cinsiyet farklılıklarını yeniden inceledik. Kadından daha çok erkek (sırasıyla %68 ve %50) internet kullandığını bildirmiştir. Fakat erkeklerin (%13) iki katı kadar kadın (%26) sohbet odalarını kullandıklarını aktarmıştır. Nihayetinde forum kullandığını bildiren erkeklerin yüzdesi (%10) kadınlarınkinden iki buçuk kat daha fazlaydı (%4). Forumlar genellikle daha spesifik ve hard core cinsel ilgilerle ilişkilidir (Delmonico, 1997). Bu bulgular, aynı zamanda, önceki çalışmalardaki cinsiyet tercihleriyle de tutarlıydı (Cooper, Scherer, Boies & Gordon, 1999).

Farklı sosyalleşme türleri; çevrimiçi cinsel faaliyete katılma sıklığı, nedenleri ve ortamlardaki cinsiyet farklılıkları için bir açıklama sunabilir. Cooper, Scherer ve diğ., (1999) kadınların çevrimiçi cinsel faaliyet esnasında daha fazla etkileşim tercih ettiğini ve yalnızca internet sitelerindeki resimlere bakmakla daha ilgisiz göründüklerini bildirmiştir. Bailey, Gaulin, Agyei ve Gladue (1994) eşleşme davranışı psikolojisiyle ilişkili temel cinsiyet farkının erkeklerin görsel işaretlere göreceli olarak daha fazla ilgi göstermesi olduğunu iddia etmiştir. Blum, hem insani hem insan

dışı primatları kapsayan bu çalışmaların pek çoğunu özetlemiştir ki bu da çeşitli ortamlarda kadınlara kıyasla erkekler için görsel uyarılma işaretlerinin öneminin arttığını ispatlamaktadır (Blum, 1997).

Sınırlılıklar

Bu çalışma, çevrimiçi cinsel faaliyet yürütenlerden bilgi toplanırken kullanılan metodolojiyi geliştirdi. Fakat her çalışmada olduğu gibi bunun “gerçek” bir rastgele örnekleme ne kadar yaklaştığı sorusu önemlidir. Kısıtlılıklarla birlikte metodolojik gelişmeler, çevrimiçi cinsel faaliyetlere giren ve dünya üzerindeki diğer internet kullanıcılarını temsil eden örneklemde elde etmeye yönelik zorluklar olarak varlığını sürdürmektedir. Her ne kadar bu bulgulardan bir genellemeye varılabilse de bunun temkinli şekilde ve gelecekteki çalışmalardan elde edilecek bulgular ışığında yakından incelenmesi beklentisi de gözetilmelidir.

Bu makale, nispeten doğru öz-bildirimlere dayanan anket verileri temelinde yürütülmüştür. Verilerin geçerliliği ve güvenilirliğini sağlamak için birtakım adımlar atılmıştır (bkz. Cooper, Scherer & Mathy, 2001). Her ne kadar öz-bildirim dışındaki kaynaklardan gelen teyitler sonuca olan güvenimizi muazzam ölçüde artıracaksa da örneklemin büyük olması ve önceki bulguların yinelenmesi önemlidir.

En nihayetinde; bu zamana kadar çevrimiçi cinsel sorunları veya kompulsiyon için geçerli bir değerlendirme aracı bulunamamıştır. Bu gibi araştırmaların ÇCF ve ÇCS’ye dair anlayışı uygun değerlendirme araçları geliştirmeye yetecek kadar artıracığı umulmaktadır.

Gelecek Çalışmalar

Çevrimiçi cinsellik faaliyetlerine katılanlar arasındaki depresifler daha ileri düzeylerde incelenmelidir çünkü bu kullanıcı kategorisini onaylayacak ya da inkâr edecek ampirik veriler toplanmamıştır. Çevrimiçi cinsel faaliyete girenleri kavramsallaştırmaya

yardımcı olmak için mevcut modeli desteklemek ya da mevcut modelleri genişletmek üzere daha fazla bilgi toplanmalıdır. Kadınlara ve esasında daha az çevrimiçi cinsellik sorununa ya da bunun farklı bir kavramsallaştırma veya ölçüm yöntemi gerektiren şekillerde ortaya konulmasına daha fazla dikkat edilmelidir. Diğer seçilmiş demografik grupların, etnik grup ve köken ülkeye benzer şekilde çalışılması gerekmektedir zira bunlar aynı zamanda bu insanların çevrimiçi cinsel faaliyetlerden yararlanma biçimlerini de çarpıcı şekilde etkileme potansiyeline sahiptir.

Kaynaklar

- American Psychiatric Association. (1994). Diagnostic and statistical manual of mental disorders (4th ed.). Washington, DC: Author. Bailey, J. M., Gaulin, S., Agyei, Y., & Gladue, B. A. (1994). Effects of gender and sexual orientation on evolutionarily relevant aspects of human mating psychology. *Journal of Personality and Social Psychology*, 66, 1081–1093.
- Carnes, P. J., Delmonico, D. L., & Griffin, E. J. (2001). In the shadows of the net: Breaking free from compulsive online sexual behavior. Center City, MH: Hazelden Foundation Press.
- Carnes, P. J. (1991). Don't call it love: Recovery from sexual addiction. New York: Bantam Books.
- Coleman, E. (1992). Is your patient suffering from compulsive sexual behavior? *Psychiatry Annals*, 22 , 320–325.
- Cooper, A., Delmonico, D. L., & Burg, R. (2000). Cybersex users, abusers, and compulsives: New findings and implications. *Sexual Addiction & Compulsivity: Journal of Treatment and Prevention*, 7 (1–2), 5–29.
- Cooper, A., Boies, S., Maheu, M., & Greenfield, D. (1999). Sexuality and the Internet: The next sexual revolution. In F. Muscarella and L. Szuchman (Eds.) *The Psychological Science of Sexuality: A Research Based Approach* (pp. 519–545). New York: Wiley Press.
- Cooper, A., Putnam, D. E., Planchon, L. A., & Boies, S. C. (1999). Online sexual compulsivity: Getting tangled in the net. *Sexual Addiction & Compulsivity: Journal of Treatment and Prevention*, 6(2), 79–104.
- Cooper, A., Scherer, C. R., Boies, S. C., & Gordon, B. (1999). Sexuality on the internet: From sexual exploration to pathological expression. *Professional Psychology: Research and Practice*, 30(2), 154–164.

- Cozby, P. C. (1996). *Methods in behavioral research* (6th ed.). Palo Alto, CA: Mayfield Publishing Company.
- Delmonico, D. L., Griffin, E. J., & Moriarty, J. (2001). *Cybersex Uhooked: A workbook for breaking free from compulsive online sexual behavior*. Center City, MN: Hazelden Educational Press.
- Delmonico, D. L. (1997). Cybersex: High tech sex addiction. *Sexual Addiction & Compulsivity: The Journal of Treatment and Prevention*, 4(2), 159–167.
- Ewing, J. A. (1984). Detecting alcoholism: The CAGE questionnaire. *Journal of the American Medical Association*, 252, 1905–1907.
- Griffiths, M. (2000). Excessive internet use: Implications for sexual behavior. *Cyberpsychology & Behavior*, 3(4), 537–552.
- Kafka, M. P. (1993). Update on paraphilias and paraphilia-related disorders. *Currents in Affective Illness*, 12(6), 5–13.
- Kalichman, S. C., & Rompa, D. (1995). Sexual sensation seeking and sexual compulsivity scales: Reliability, validity and predicting HIV risk behavior. *Journal of Personality Assessment*, 65, 586–601.
- King, S. (1999). Internet gambling and pornography: Illustrative examples of the psychological consequences of communication anarchy. *Cyberpsychology & Behavior*, 2(3), 175–193.
- Leiblum, S. R. (1997). Sex and the net: Clinical implications. *Journal of Sex Education and Therapy*, 22, 21–28.
- Marshall, W. L., & Marshall, L. E. (2000). The origins of sexual offending. *Trauma, Violence, and Abuse*, 1(3), 250–263.
- McFarlane, M., Bull, S. S., & Rietmeijer, C. A. (2000). The internet as a newly emerging risk environment for sexually transmitted diseases. *Journal of the American Medical Association*, 284(4), 443–446.
- Money, J. (1986). *Lovemaps: Clinical concepts of sexual/erotic health and pathology, paraphilia, and gender transposition of childhood, adolescence, and maturity*. Irvington Publishers.
- Nieslon Netratings. (2001). Nielson Netratings. [online]. Available at: <http://www.neilsonnetratings.com>
- Schneider, J. P. (2000). Effects of cybersex on the family: Results of a survey. *Sexual Addiction & Compulsivity*, 7(1–2), 91–112.
- Schneider, J. P. (1994). Sex addiction: Controversy within mainstream addiction medicine, diagnosis based on the DSM-III-R and physician case histories. *Sexual Addiction & Compulsivity: Journal of Treatment and Prevention*, 1(1), 19–44.
- Stefanac, S. (1993, April). Sex and the new media. *NewMedia*, 3(4), 38–45.

- Toomey, K. E., & Rothenberg, R. B. (2000). Sex and cyberspace-Virtual networks leading to high-risk sex. *The Journal of the American Medical Association*, 284 (4), 485–487.
- Young, K. S. (1996, August). Internet addiction: The emergence of a new clinical disorder. Paper presented at the 104th Annual Convention of the American Psychological Association, Toronto, Ontario, Canada.
- Young, K. S., & Rogers, R. C. (1998). The relationship between depression and Internet addiction. *Cyberpsychology and Behavior*, 1, 25–28.

Çevrimiçi Porno Bağımlılığı Hakkında Bildiklerimiz ve Bilmediklerimiz Sistemik Bir Derleme

Rubén de Alarcón ¹, Javier I. de la Iglesia¹,
Nerea M. Casado¹ ve Angel L. Montejo^{1,2,*}

Özet: Son birkaç yılda, davranışsal bağımlılıklarla ilgili bir dizi makale yazılmıştır; bunların bazıları çevrimiçi pornografi bağımlılığına odaklanmıştır. Bununla birlikte, tüm çabalara rağmen, bu davranışta bulunmak patolojik hale geldiğinde hala daha profil çıkaramamaktayız. Bununla ilgili yaygın sorunlar şunları içermektedir: örneklem yanlılığı, teşhis aracı bulunması, bu konuya karşıt yaklaşımlar ve bu konunun kendisini çok çeşitli semptomatoloji ile gösterebilecek daha büyük bir patoloji (yani cinsel ilişki bağımlılığı) içinde bulunabileceği gerçeği. Davranışsal bağımlılıklar büyük ölçüde keşfedilmemiş bir çalışma alanı oluşturmaktadır ve genellikle sorunlu bir tüketim modeli sergilemektedirler: kontrol kaybı, bozulma ve riskli kullanım.

-
- 1 Psikiyatri Servisi, Clínico Universitario de Salamanca Hastanesi, Salamanca Biyomedikal Araştırma Enstitüsü (IBSAL), 37007 Salamanca, İspanya; ru-perghost@gmail.com; javidelaiglesia.jdli@gmail.com (J.I.d.l.I.); nmcasado91@gmail.com
 - 2 University of Salamanca, EUEF, 37007 Salamanca, İspanya
- * Yazışma Adresi: amontejo@usal.es; Tel.: +34 -639754620

Hiperseksüel bozukluk bu modele uygundur ve sorunlu çevrimiçi pornografi kullanımı (SÇPK) gibi çeşitli cinsel davranışlardan oluşabilmektedir. Çevrimiçi pornografi kullanımı, “üçlü A” etkisi (erişilebilirlik, satın alınabilirlik, anonimlik) göz önüne alındığında bağımlılık potansiyeli ile artmaktadır. Bu sorunlu kullanımın, özellikle genç nüfus arasında cinsel gelişim ve cinsel işlevsellikte olumsuz etkileri olabilmektedir. Bu makalede patolojik bir konu olarak sorunlu çevrimiçi pornografi kullanımı hakkında mevcut bilgileri derlemeyi hedeflemekteyiz. Burada bu konu hakkında bildiklerimizi özetlemeye ve araştırmaya değer bazı alanları özetlemeye çalışmaktayız.

Anahtar kelimeler: çevrimiçi pornografi; bağımlılık; siberseks; internet; kompulsif cinsel davranış; hiperseksüellik

1. Giriş

DSM-5’in “Madde Kullanımı ve Bağımlılık Bozuklukları” bölümüne “Kumar Oynama Bozukluğu”nun eklenmesiyle [1], APA davranışsal bağımlılık olgusunu açıkça kabul etmiştir. Ayrıca, daha fazla çalışma gerektiren bozukluklara ayrılan Bölüm 3’e “İnternet Oyun Bozukluğu” yerleştirilmiştir.

Bu, bağımlılık davranışıyla ilgili bağımlılık alanında devam eden paradigma değişimini temsil etmektedir ve yeni teknolojilerin neden olduğu kültürel değişiklikler ışığında yeni araştırmaların önünü açmaktadır.

Görünüşe göre, hem madde bağımlılığı hem de bağımlılık davranışı dahil olmak üzere değişen bağımlılık bozuklukları arasında mevcut ortak bir nörobiyolojik [2] ve çevresel [3] zemin bulunmaktadır; bu, her iki konunun örtüşmesi olarak ortaya çıkabilmektedir [4].

Olgusal açıdan, davranışsal bağımlılar sıklıkla sorunlu bir tüketim modeli sergilemektedirler: bozulmuş kontrol (örneğin, aşırı isteme, davranışı azaltmaya yönelik başarısız girişimler), işlevsellikte düşme (örneğin, ilgi alanlarının azalması, yaşamın diğer alanlarının ihmal edilmesi) ve riskli kullanım (zararlı psikolojik

etkilerin farkında olmasına rağmen kullanımın devam etmesi). Bu davranışların bağımlılıkla ilgili fizyolojik kriterleri de karşılayıp karşılamadığı (dayanıklılık/tolerans, yoksunluk) çok daha tartışmalıdır [4 -6].

Hiperseksüel bozukluk bazen bu davranışsal bağımlılıklardan biri olarak kabul edilmektedir. Çeşitli problemli davranışları (aşırı mastürbasyon, siber seks, pornografi kullanımı, telefonda seks, yetişkinlerle cinsel davranışta bulunma, striptiz kulübüne gitme vb.) kapsayan bir şemsiye terim olarak kullanılmaktadır [7]. Yayınlık oranları %3 ila %6 arasında değişmekle birlikte, bu bozukluğun resmi bir tanımı olmadığı için belirlemek zordur [8,9].

Sağlam bilimsel verilerin eksikliği, bu bozukluğun araştırılmasını, kavramsallaştırılmasını ve değerlendirilmesini zorlaştırmakta ve bunu açıklamak için çeşitli önerilere yol açmaktadır, ancak genellikle belirgin bir sıkıntı, utanç duygusu ve psikosozal işlev bozukluğu [8] ile diğer bağımlılık yapan davranışlarla ilişkilidir [10] ve doğrudan incelemeyi gerektirmektedir.

Aynı zamanda, yeni teknolojilerin yükselişi, başta internet bağımlılığı olmak üzere birçok sorunlu bağımlılık davranışına sebep olmuştur. Bu bağımlılıklar, internette bulunan ve risk almaya bağımlı davranışlar için riskli olan belirli bir uygulamaya (oyun, alışveriş, bahis, siberseks) odaklanabilmektedir [11]; bu durumda, söz konusu davranışın somut tezahürleri için bir kanal işlevi görmektedirler [4,12]. Bu, önceden bu davranışlarda bulunmayan insanları (artan mahremiyet veya fırsat nedeniyle) cezbetmenin yanı sıra zaten bağımlı olanlar için yeni çıkış noktaları sağlayarak kaçınılmaz bir yükseliş anlamına gelmektedir.

İnternet pornografisi kullanımı veya siberseks olarak da bilinen çevrimiçi pornografi kullanımı, bağımlılık riski taşıyan internette özgü davranışlardan biri olabilmektedir. Bu, internetin çeşitli tatmin edici cinsel aktivitelerde bulunmak için kullanılmasına karşılık gelmektedir [13], bunların arasında en popüler aktivite olan [15 -17] pornografi kullanımıdır [13,14] ve bu da sonsuz sayıda cinsel senaryoyu içermektedir [13,18-20]. Bu şekilde sürekli kullanım bazen finansal, yasal, mesleki ve ilişkî sorunlarından

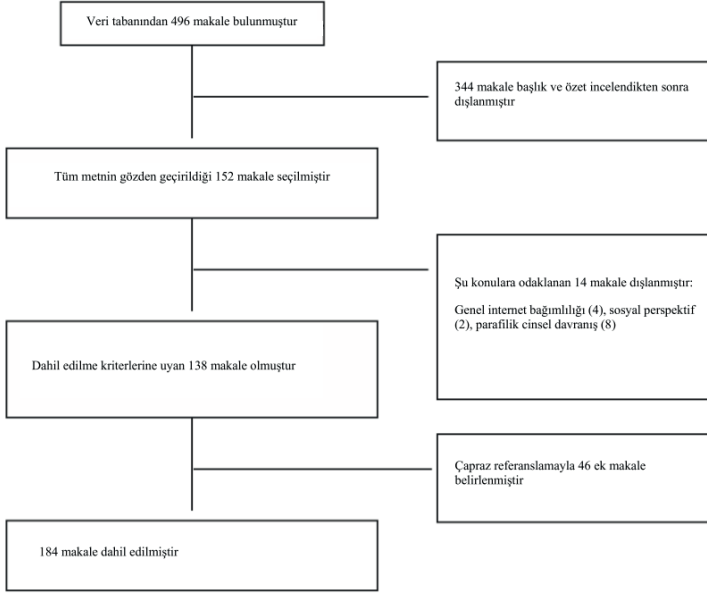
[6,21] veya çeşitli olumsuz sonuçlarla birlikte kişisel sorunlardan kaynaklanmaktadır. Bu olumsuz sonuçlara rağmen kontrol kaybı ve sürekli kullanım hissi “çevrimiçi kompulsif cinsellik” [22] veya Sorunlu Çevrimiçi Pornografi Kullanımı’nı (SÇPK) oluşturmaktadır. Bu sorunlu tüketim modeli “Üçlü A” faktörlerinden yararlanmaktadır [23].

Bu modele bağlı olarak pornografiye bağlı mastürbasyon günümüzde daha sık görülebilmektedir, ancak bu kaçınılmaz bir patoloji belirtisi değildir [21]. Genç erkek nüfusun önemli bir kısmının internete pornografi tüketimi için eriştiğini bilmekteyiz [24,25]; aslında, bu onların cinsel sağlıkları için önemli kaynaklarından biridir [26]. Bazıları, porno materyalinin ilk kez tüketildiği zaman ile gerçek bir ilk cinsel deneyim arasındaki zaman farkını; özellikle, çevrimiçi pornografi tüketirken anormal derecede düşük cinsel istek gibi [27] cinsel gelişim üzerinde nasıl bir etkiye sahip olabileceğini [28] ve son birkaç yılda genç erkekler arasında birkaç on yıl öncesine kıyasla çarpıcı bir şekilde yükselen sertleşme bozukluğu [29-33] ile ilgili endişelerini dile getirmiştir.

Bu araştırmada epidemiyoloji, klinik belirtiler, bu sorunlu kullanım modelini destekleyen nörobiyolojik araştırma sonuçları, hiperseksüel bozuklukla ilgili tanısal kavramsallaştırma, önerilen değerlendirme araçları ve tedavi stratejileri açısından son zamanlarda kaydedilen çeşitli gelişmeleri özetlemek için SÇPK konusundaki mevcut literatürü sistematik olarak gözden geçirdik.

2. Yöntemler

Bu sistematik derleme PRISMA yönergeleri izlenerek yapılmıştır (Şekil 1). Bu konuyla ilgili nispeten yeni araştırma bulguları göz önüne alındığında, bu derleme belirli bir zaman sınırlaması olmadan gerçekleştirilmiştir. Tercihen, konuyla ilgili halihazırda yayınlanmış derlemeler için, en yeniden en eskiye yöntemi kullanılarak, yayınlanan literatür taramalarına ve makalelere öncelik verilmiştir. Kullanılan ana veri tabanları PubMed ve Cochra-

Şekil 1. PRISMA Akış Diyagramı.

3. Bulgular

3.1. Epidemiyoloji

Genel popülasyonda pornografi tüketiminin, özellikle internetin yükselişinden ve hem gizliliğe hem de erişim kolaylığına izin veren “üçlü A” faktörlerinden bu yana yeterince ölçülmesi zordur. Wright’ın ABD erkek popülasyonunda pornografi kullanımı ile ilgili Genel Toplumsal Anket (GTA) [34] ve Price’ın (Wright’ın çalışmasını yaş, grup -kohort- ve dönem etkilerini ayırt ederek genişleten) çalışması [35] genel popülasyonda pornografi kullanımını inceleyen birkaç mevcut kaynaktan bazılarını oluşturmaktadır. Bu araştırmacılar özellikle kadın nüfusun aksine erkek nüfusu arasında yıllar içinde artan genel pornografi tüketimini göstermektedir. Bu, özellikle genç yetişkinler arasında yaygındır ve yaşla birlikte istikrarlı bir şekilde azalmaktadır.

Pornografi tüketim eğilimleri ile ilgili bazı ilginç gerçekler göze çarpmaktadır. Bunlardan biri, 1963 ve 1972 erkek kohortunun 1999 yılından itibaren kullanımlarında çok küçük bir düşüş göstermesidir, bu da bu gruplar arasındaki porno tüketiminin o zamandan beri nispeten sabit kaldığını göstermektedir [35]. Diğeri ise 1999 yılının, 18-26 yaş arası kadınların pornografi tüketimi eğiliminin, o zamana kadar olduğundan sadece iki kat daha fazla olacağı yerde, 45-53 yaş arası kadınlardan üç kat daha muhtemel hale geldiği yıl olmasıdır [35]. Bu iki gerçek, teknoloji tarafından güdülenen pornografi tüketimindeki değişen eğilimlerle ilgili olabilmektedir (çevrimdışıdan çevrimiçi tüketim modeline geçiş), ancak asıl veriler pornografi kullanımını incelerken hem çevrimdışı hem de çevrimiçi varyantlardaki farklılıkları hesaba katmadığından bundan emin olmak imkansızdır.

SÇPK'ya gelince, incelenen literatürde sağlam bir yaygınlık tahmini sunabilecek net ve güvenilir bir veri bulunmamaktadır. Genel pornografi tüketimi hakkında veri eksikliğiyle ilgili daha önce bahsedilen gerekçelere ek olarak, bunun bir kısmı, olası katılımcıların bu konuyla ilgili tabu algısından, araştırmacılar tarafından kullanılan çok çeşitli değerlendirme araçlarından ve patolojik pornografi kullanımını aslında neyin meydana getirdiği konusunda fikir birliği eksikliğinden kaynaklanıyor olabilmektedir. Bunların hepsi de bu makalede daha ayrıntılı olarak incelenmiştir.

SÇPK veya hiperseksüel davranış yaygınlığı ile ilgili çalışmaların büyük çoğunluğu bunu ölçmek için uygun örneklem yöntemi kullanmaktadır ve genellikle, nüfus farklılıklarına rağmen, çok az sayıda kullanıcının bu alışkanlığı bir bağımlılık olarak gördüğünü bulmuşlardır; bunu bağımlılık olarak görenlerin az bir kısmı bunun kendileri üzerinde olumsuz bir etkisi olabileceğini düşünmemektedir bile. Bunlara bazı örnekler:

- (1) Madde kullanıcıları üzerinde davranışsal bağımlılıkları değerlendiren bir çalışmada, 51 katılımcının sadece %9,80'inin cinsel ilişki veya pornografi bağımlılığı olduğunu düşündüğü bulunmuştur [36].

- (2) 1913 katılımcıdan oluşan bir örneklemi web anketi yoluyla toplayan İsveç'te yapılan bir çalışma, %7,6'sının internet üzerinde bazı cinsel sorunları olduğunu bildirdiğini ve %4,5'inin aşk ve cinsel sebeplerle internet 'bağımlısı' hissettiğini ve bunun 'büyük bir sorun' olduğunu ortaya koymuştur [17].
- (3) 1557 üniversite öğrencisinden oluşan bir örneklemle İspanya'da yapılan bir çalışma, katılımcılarının %8,6'sının çevrimiçi patolojik pornografi kullanımı geliştirme riski taşıdığını, ancak gerçek patolojik kullanıcı yaygınlığının %0,7 olduğunu bulmuştur [37].

Bugüne kadar temsil örneklemine sahip tek çalışma, Avustralya'da yapılan ve 20.094 katılımcıdan oluşan bir örneklemeye sahip bir çalışmadır; ankete katılan kadınların %1,2'si kendini bağımlı olarak görürken, erkekler için bu oran %4,4'tür [38]. Benzer bulgular pornografi dışındaki hiperseksüel davranışlar için de geçerlidir [39].

Sorunlu cinsel davranış ve pornografi kullanımı için yordayıcı faktörler farklı popülasyonlarda şunlardır: erkek olmak, genç yaş, dindarlık, sık internet kullanımı, olumsuz ruh hali durumları ve cinsel sıkılmaya eğilimli olmak ve yenilik arayışı [17,37,40,41]. Bu risk faktörlerinden bazıları hiperseksüel davranış hastaları tarafından da paylaşılmaktadır [39,42].

3.2. Etiyopatogenik ve Tanısal Kavramsallaştırma

Patolojik davranışların kavramsallaştırılması günümüzde de bir zorluk olmaya devam etmektedir. Hiperseksüel davranışla ilgili birkaç girişimde bulunulmuş olsa da, şu an itibarıyla sağlam verilerin olmaması bu konuda bir fikir birliğinin olmamasını açıklamaktadır [9]. SÇPK, teknolojinin de dahil olduğu, çok spesifik bir dizi cinsel davranıştan oluşmaktadır. Sorunlu teknoloji kullanımının (özellikle çevrimiçi teknolojinin) nispeten yeni olması nedeniyle, çevrimiçi pornografinin teknolojideki yerini anlamak için öncelikle teknolojiyle ilgili olmayan hiperseksüel davranışlardan bahsetmemiz gerekmektedir.

Bir davranış olarak cinsellik büyük ölçüde heterojendir ve muhtemel patolojik tarafı yüzyıllardır incelenmiştir [43]. Bu nedenle, onu yeterince tanımlamaya çalışan modellere bir zorluk teşkil etmektedir, çünkü bu davranış tek başına fantezi kurmaktan cinsel şiddete kadar değişen uygulamaları içerebilmektedir [21]. Gerçek bir işlev bozukluğunu neyin oluşturduğunu tanımlamak ve bireyleri damgalamak ve patolojize etmek için bu tanımın olası kötüye kullanımından kaçınmayı idare etmek de zordur [44]. Örneğin, bazıları normal ve patolojik cinsel davranış arasındaki sınırı bir haftada yediden fazla orgazm olarak belirlemiştir [43] (s. 381), ancak normal ve patolojik davranışı oluşturan şey bireyler arasında büyük ölçüde değişebileceğinden, niceliğe odaklanan bu yaklaşım tehlikeli olabilmektedir. Sınıflandırmasındaki bu tekdüzelik ve tutarlılık eksikliği, hiperseksüel davranışı incelemeye yönelik gelecekteki araştırmaları engelleyebilmekte [45] ve onunla ilişkili olumsuz duygulara odaklanan nitelikle ilgili yönlerini görmezden gelebilmektedir [46,47]. DSM-5 saha çalışmasında kullanılan hiperseksüel bozukluk önerisinin bir parçası olarak geliştirilen bazı ölçme araçları kullanarak bu sorunu telafi etmek için öneriler yapılmıştır [43,47].

Hiperseksüellik genellikle bir şemsiye terim olarak işlev görmektedir [7]. Bu terimin adlandırılması günümüzde hala tartışma konusudur ve aynı kavrama atıfta bulunan çeşitli terimlerle sıkça karşılaşılmaktadır: kompulsif cinsel davranış, cinsel ilişki bağımlılığı, cinsel dürtüsellik, hiperseksüel davranış veya hiperseksüel bozukluk gibi. Bazı yazarlar, “bağımlılık” ve “kompulsiflik” terimlerini kabul ederken, bu davranışla ilgili temel kaygı olarak kontrol ve bu kontrolün olası kaybı veya riske atılması konusuna dikkat çekmeyi tercih etmekte ve bu nedenle “kontrol dışı cinsel davranış” olarak ifade etmektedir [45,48,49].

Bu tanımlar tek tip olmasa da, genellikle işlev bozukluğuna neden olan normal dürtü ve fantezi semptomlarının sıklığına veya yoğunluğuna odaklanmaktadır [46]. Bu da bu terimi parafilik cinsel davranıştan ayırmaktadır, ancak olası farklılıkların, benzerliklerin ve iki tür arasındaki örtüşmenin daha iyi açıklığa kavuşturulması ihtiyacı hala devam etmektedir [45].

Genellikle hiperseksüel davranışlara aşırı mastürbasyon ve anonim cinsel ilişkilere bağımlılık, tekrarlı rastgele cinsel ilişkide bulunma, internet pornografisi, telefonla cinsellik ve striptiz kulüplerine gitme gibi çeşitli cinsel davranışlar dahildir [43,44,49-51]. Bancroft, interneti kullanırken, özellikle hem mastürbasyonun hem de bu cinsel aktivitelerin kendilerini harmanlayabileceğini düşünerek, erkeklerin “bunu kontrol dışı mastürbasyon davranışlarının neredeyse sınırsız bir uzantısı olarak kullandıklarını” belirtmiştir.

Hiperseksüel davranışın teşhis edilme olasılığı DSM’de “başka türlü tanımlanamayan cinsel bozukluk” ile her zaman mevcut iken [1], Kafka [43] bunu DSM-5 için tanısal bir durum olarak önermeye çalışmıştır. Kafka, cinsel bozukluklar bölümünün bir parçası olarak bunun için bir dizi kriter sunmuştur. Önerilen bu modeller: (1) cinsel güdümlü, (2) davranışsal bir bağımlılık, (3) obsesif-kompulsif spektrum bozukluğunun bir parçası, (4) dürtüsellik spektrum bozukluklarının bir parçası ve (5) “kontrol dışı” aşırı cinsel davranış olarak hiperseksüel davranış içermektedir. Bu öneri nihayetinde çeşitli nedenlerden dolayı reddedilmiştir; esasen, bu davranışa ilişkin birleştirilmiş epidemiyolojik ve nörogörüntüleme verilerinin bulunmadığı [52,53] ancak aynı zamanda adli istismar ihtimali, yeterince spesifik olmayan bir teşhis kriteri seti ve insan yaşamına entegre bir davranış alanını patolojize etmenin olası politik ve sosyal sonuçları olduğu söylenmiştir [54]. Bunu, incelenen literatürde mevcut olan diğer iki kriter seti olan Patrick Carnes ve Aviel Goodman ile karşılaştırmak ilginçtir [9]. Her üçü de kontrol kaybı, cinsel davranışa harcanan aşırı zaman ve kendine/başkalarına olumsuz sonuçlara sebep olma kavramlarını paylaşmakta, ancak diğer unsurlardan ayrılmaktadır. Bu, yıllar boyunca hiperseksüel davranış kavramallaştırmada fikir birliği eksikliğini kaba hatlarıyla yansıtmaktadır. Şu anda, ana seçenekler bir dürtü kontrol bozukluğu veya davranışsal bağımlılık olarak hiperseksüel davranıştır [55].

Dürtü kontrol bozukluğu perspektifinden bakıldığında, hiperseksüel davranış genellikle Kompulsif Cinsel Davranış (KCD) olarak adlandırılmaktadır. Coleman [56] bu teoremin bir savunusu-

cusudur. Coleman, bu terime parafilik davranışı da dahil ederken [57] (bunlar bazı durumlarda birlikte bulunabilirler), bunu parafilik olmayan KCD'den belirgin bir şekilde ayırt etmektedir. Bu derlemede odaklanmak istediğimiz konu budur. İlginç bir şekilde, parafilik olmayan hiperseksüel davranış genellikle bazı parafililerden daha sık olmasa da sıklıkla görülmektedir [43,58].

Bununla birlikte, son zamanlarda yapılan KCD tanımları genellikle kompulsif olabilen çoklu cinsel davranışları ifade etmektedir: en yaygın olarak bildirileni masturbasyon, ardından kompulsif pornografi kullanımı ve rastgele cinsel ilişkide bulunma, kompulsif cinsel partner arayışı (*cruising*) ve çoklu ilişkilerdir (%22-76) [9,59,60].

Hiperseksüellik ile obsesif kompulsif bozukluk (OKB) ve diğer dürtü kontrol bozuklukları gibi durumlar arasında kesin örtüşmeler olsa da [61], dikkat çeken bazı farklılıklar da bulunmaktadır: örneğin, OKB davranışları cinsel davranışların aksine ödül içermemektedir. Dahası, kompulsiyon davranışlarında bulunmak OKB hastaları için geçici rahatlama ile sonuçlanabilirken [62], hiperseksüel davranış genellikle eylemi gerçekleştirdikten sonra suçluluk ve pişmanlık ile ilişkilidir [63]. Ayrıca, bazen hastanın davranışına hükmedebilecek dürtüsellik, bazen KCD'de gerekli olan dikkatli planlama ile uyumsuzdur (örneğin, cinsel bir karşılaşma ile ilgili olarak) [64]. Goodman, bağımlılık bozukluklarının kompulsif bozukluklar (anksiyetenin azaltılmasını içeren) ve dürtüsel bozuklukların (doyumu içeren) kesişiminde bulunduğunu ve semptomların nörobiyolojik mekanizmalar (serotoninerjik, dopaminerjik, noradrenerjik ve opioid sistemler) tarafından desteklendiğini düşünmektedir [65]. Stein, çeşitli etiyopatojenik mekanizmaları birleştiren bir modelle aynı fikirde ve bu durumu incelemek için bir A-B-C modeli (duygusal düzensizlik, davranışsal bağımlılık ve bilişsel kontrol bozukluğu) önermektedir [61].

Bağımlılık davranışı açısından, hiperseksüel davranış bağımlılığın temel yönlerini paylaşmaya dayanmaktadır. Bu yönler DSM-5'e göre [1], hem çevrimdışı hem de çevrimiçi olarak hiperseksüel davranışa uygulanan söz konusu sorunlu tüketim modelini

ifade etmektedir [6,66,67]. Bu hastalarda dayanıklılık (tolerans) ve yoksunluk kanıtı muhtemelen bu varlığı bağımlılık yapan bir bozukluk olarak karakterize etmede ana role sahip olabilmektedir [45]. Sorunlu siberseks kullanımı da sıklıkla davranışsal bir bağımlılık olarak kavramsallaştırılmaktadır [13,68].

Bu durum için geçerli olan “bağımlılık” terimi hala büyük tartışmalara tabiidir. Zitzman, bağımlılık terimini kullanma direncinin “diğer bağımlılık biçimleriyle semptomatik ve tanısal benzeşmelerin eksikliğinden daha çok kültürel olarak cinsel serbestlik ve serbestliğin bir yansıması” olduğunu düşünmektedir [69]. Bununla birlikte, bu terimin dikkatli bir şekilde kullanılması gerekmektedir, çünkü bu, sorumsuz bir doyum arayışı ve hazcı zevk alma için bir gerekçe olarak yorumlanabilmekte ve sebep olarak yıkıcı sonuçları gösterebilmektedir.

Patrick Carnes ve Eli Coleman arasında uzun zamandır hiperseksüel davranışların teşhisi konusunda bir tartışma bulunmaktaydı. Coleman, hiperseksüelliğin cinsel istek tarafından değil, bir tür kaygıyı azaltma ihtiyacından kaynaklandığını düşünmüştür [56] ve bunu yedi alt tipte sınıflandırmıştır (bunlardan biri çevrimiçi pornografi kullanımıdır) [57], Carnes (bağımlılığı “ruh halini değiştiren bir deneyimle patolojik bir ilişki” olarak tanımlamıştır) kumar oynama gibi diğer davranışsal bağımlılıklarla benzerlikler bulmuş, olumsuz sonuçlarına rağmen kontrol kaybına ve davranışı sürdürmeye odaklanmıştır [70].

Kraus [71] tarafından yapılan kapsamlı bir literatür derlemesi, bu benzerliklere rağmen, kavramı anlamadaki önemli boşlukların bir bağımlılık olarak sınıflandırılmasını zorlaştırdığı sonucuna varmıştır. Başlıca kaygılar, nöropsikolojik, nörobiyolojik ve genetik verilerin yanı sıra olası tedavi tarama ve önleme ile ilgili bazı bilgilerle desteklenen büyük ölçekli yaygınlık, boylamsal ve klinik verilerin (ana semptomları ve tanı sınırlarını tanımlayan) miktarına yöneliktir ve hiperseksüel davranışla ilgili ileride yapılacak araştırmalar için önemli bir nokta olarak dijital teknolojiye işaret etmektedir.

İnternetin yükselişi, sadece çevrimiçi pornografi (web kamerası, rastgele cinsel içerikli siteleri) değil, cinsel etkileşim olanaklarını da artırmaktadır. İnternet kullanımının diğer tekrarlayan davranış türleri (örneğin, cinsel davranış veya kumar oynama) için bir kanalı temsil edip etmediği veya kendi başına farklı bir varlık oluşturup oluşturmadığı hala tartışılmaktadır [72]. Bununla birlikte, eğer durum ilkiyse, önceki bulgu ve hususlar bu durumun çevrimiçi muadili için çok iyi bir şekilde uygulanabilecektir.

Şu anda çevrimiçi cinsel davranışları (çevrimdışına karşı) karakterize eden benzersiz faktörleri dikkate alan görgül/ampirik olarak türetilmiş kriterlere ihtiyaç vardır, çünkü çoğunun çevrimdışı versiyonu karşılaştırılabilir değildir [73]. Şimdiye kadar, çevrimiçi cinsel davranışa değinirken, çevrimiçi çözülmenin (dissosiyasyon) varlığı [74] gibi “onunla meşgul olduğunda, zaman algısında bozulma ve kendine yabancılaşma (depersonalizasyon) ile zihinsel ve duygusal olarak kopuk olmaya” neden olan yeni olgulardan bahsedilmiştir. Bu çözülme, sorunlu siberseks kullanımının hem internet hem de cinsel ilişki bağımlılığı ile ilgili olabileceği fikrini destekleyen diğer çevrimiçi faaliyetlerle ilgili olarak zaten tanımlanmıştır [75].

Son olarak, “dürtü kontrol bozuklukları” bölümünde, ICD-11’in yakında çıkacak olan son baskısına “kompulsif cinsel davranış bozukluğu” adı verilen bir tanısal durumun dahil edildiğini belirtmek zorundayız [77]. Bu tanıma <https://icd.who.int/dev11/l-m/en#/http%3a%2f%20fid.who.int%2fcd%2fentit-y%2f1630268048> adresinden ulaşılabilir.

Bu kategorinin ICD-11’e dahil edilmesi, bu konunun ilgi düzeyine bir yanıt olup klinik faydasını doğrulayabilirken, artmakta olan ancak sonuç vermeyen veriler bunu bir ruh sağlığı bozukluğu olarak uygun şekilde kategorize etmemizi engellemektedir[72]. Bunun, tedavi arayışında olan hastaların ihtiyaçlarını ve olası ilişkili suçluluğu ele almak için daha iyi bir araç sağladığına inanılmaktadır [78] ve ayrıca KCD’nin en uygun sınıflandırılması ve bazı alanlardaki sınırlı veri miktarı ile ilgili devam eden tartışmaları yansıtabilmektedir [55,71] (Tablo 1). Bu dahil etme, bu sorunu tanımak ve genişletmek için atılan ilk adım ola-

bilmektedir; kilit noktalardan biri şüphesiz çevrimiçi pornografi alt türüdür.

Tablo 1. Hiperseksüel davranışı sınıflandırmada DSM-5 ve ICD-11 yaklaşımları.

	DSM-5	ICD-11
Hedef	Ruh sağlığı sorunları için ortak bir araştırma ve klinik dil sağlanması	Geniş çaplı klinik fayda sorunlarını, küresel uygulanabilirliği ve bilimsel geçerliliği yansıtmak [79]
Hiperseksüel bozukluğun kavramsallaştırılması	Bağımlılık modeli	Dürtü kontrolü modeli
Mevcut tanı	Bağımlılık olarak kategorize etmek için yeterli kanıt olmaması nedeniyle mevcut hiperseksüel bozukluk tanısı bulunmamaktadır.	Kompulsif cinsel davranış bozukluğu

3.3. Klinik Belirtiler

SÇPK'nın klinik belirtileri üç anahtar noktada özetlenebilmektedir:

- Sertleşme bozukluğu: Bazı çalışmalar pornografi kullanımı ile cinsel bozukluk arasındaki ilişkiye dair çok az bulgu sağlarken [33], diğerleri pornografi kullanımındaki artışın gençler arasındaki sertleşme bozukluğunun keskin artışını açıklayan anahtar faktör olabileceğini öne sürmektedir [80]. Bir çalışmada, gerçek bir partnerle cinsel işlev bozukluğu yaşayan hastaların %60'ı, bu sorunu tipik olarak pornografi ile yaşamamıştır [8]. Bazıları pornografiye maruz kalmayan gerçek kontrollerin nadir bulunması nedeniyle pornografi kullanımı ve cinsel işlev bozukluğu arasındaki nedenselliğin belirlenmesinin zor olduğunu

savunmaktadır [81] ve bu konuda olası bir araştırma tasarımı önermişlerdir.

- Psikoseksüel doyumsuzluk: Pornografi kullanımı, hem erkekler hem de kadınlar için cinsel doyumsuzluk ve cinsel işlev bozukluğu [82], kendi veya partnerinin vücudunu daha fazla eleştirmek, yüksek performans baskısı ve daha az gerçek cinsel ilişki [83], daha fazla cinsel partnere sahip olmak ve ücretli cinsel davranışında bulunmak [34] ile ilişkilendirilmiştir. Bu etki, özellikle tek taraflı ilişkilerde [84], kenevir kullanımına çok benzer bir şekilde, daha yüksek mahremiyet gibi kilit faktörleri paylaşmaktadır [85]. Bu çalışmalar sıradan ve patolojik olmayan pornografi kullanımına dayanmaktadır, ancak çevrimiçi pornografinin sadece bağımlılık haline geldiğinde zararlı etkileri olmayabilmektedir [24]. Bu durum kadın merkezli pornografi kullanımının kadınlar açısından daha olumlu olması arasındaki ilişkiyi açıklayabilmektedir [86].
- Ek tanılar: Hiperseksüel davranış, anksiyete bozukluğu, ardından duygudurum bozukluğu, madde kullanım bozukluğu ve cinsel bozukluk ile ilişkilendirilmiştir [87]. Bu bulgular aynı zamanda sigara, alkol veya kahve kullanımı, madde bağımlılığı [41] ve sorunlu video oyunu kullanımı [89,90] ile ilişkili olan SÇPK [88] için de geçerlidir.

Pornografik içeriklerle ilgili bazı çok spesifik ilgi alanlarına sahip olmak, belirtilen sorunlardaki artışla ilişkilendirilmiştir [17]. Bu klinik özelliklerin doğrudan siberseks istismarının bir sonucu mu yoksa deneklerin kendilerini bağımlı olarak algılamalarından mı kaynaklandığı tartışılmıştır [91].

3.4. Bağımlılık Modelini Destekleyen Nörobiyolojik Bulgular

SÇPK hakkında bulgu toplamak zorlu bir süreçtir; bu konudaki temel veriler, muhtemelen kavramsal, finansal ve lojistik engeller nedeniyle, yetersiz nörogörüntüleme ve nöropsikolojik çalışmalar [4], küçük örneklem boyutları, sadece erkek heteroseksüel örnekler ve kesitsel tasarımlar [71] ile sınırlıdır. Ayrıca, deney

hayvanlarında madde bağımlılığı gözlemlenebilir ve modellenilebilirken, bunu davranışsal bağımlılık ile yapamamaktayız; bu, bu durumun nörobiyolojik temellerini çalışmamızı sınırlayabilmektedir [72]. Hiperseksüel davranışların araştırılması ile ilgili mevcut bilgi eksiklikleri ve bunlara yönelik olası yaklaşımlar, Kraus'un makalesinde ustaca ele alınmakta ve özetlenmektedir [71]. Araştırmamızda bulunan çalışmaların çoğu hiperseksüel davranışla ilgilidir ve pornografi bunun sorumlularından sadece biridir.

Bu bulgu, gelişmekte olan bağımlılığa bağlı nöroplastisite değişiklikleri arasındaki sinirsel sürecin bir açıklamasına dayanmaktadır. Parkinson hastalığında frontotemporal demans ve pro-dopaminerjik ilaçlarda zaten gözlemlendiği gibi dopamin seviyeleri bu cinsel ödül uyaranlarında önemli bir rol oynamaktadır [92,93].

Çevrimiçi pornografiyle birlikte bağımlılık süreci, İnternet pornografisini oluşturan hızlı yenilik ve "supranormal uyaran" (Nobel ödüllü Nikolaas Tinbergen tarafından ortaya atılan terim) ile güçlenebilmektedir [94]. Bu olgu, tahminen yapay uyaranın (bu durumda, bugün çoğunlukla tüketildiği şekliyle pornografi ve bunun çevrimiçi hali) evrimsel olarak geliştirilmiş bir genetik tepkiyi geçersiz kılmasına sebep olacaktır. Bir teoriye göre, bunlar, doğal ödül sistemimizi, atalarımız beyinlerimiz evrim geçirdikçe karşılaştıklarından daha yüksek seviyelerde muhtemel olarak aktive etmesidir; bu da onu bağımlılık yapan bir moda geçmeye yatkın hale getirmektedir [2]. Çevrimiçi pornoyu bu açıdan ele alırsak normal madde bağımlılılarıyla benzerlikler görmeye başlayabiliriz.

Madde bağımlıları arasında gözlemlenen geniş çaplı beyin değişiklikleri, aşağıdakiler de dahil olmak üzere gelecekteki bağımlılık davranışlarının araştırılması için zemin hazırlamaktadır [95].

1. Duyarlılaşıma [96]
2. Duyarsızlaşma [97]
3. İşlevsiz prefrontal devreler (hipofrontalite) [98]
4. Bozulmuş stres yanıt sistemi [99]

Bağımlılarda gözlenen bu beyin değişiklikleri, manyetik rezonans görüntüleme, elektroensefalografi (EEG), nöroendokrin ve nöropsikolojik olmak üzere yaklaşık 40 farklı türde çalışma ile hiperseksüel davranışı olan hastalarla veya pornografi kullanıcılarıyla ilişkilendirilmiştir.

Örneğin, kompulsif cinsel davranışı olan hastalar ile uyuşturucu bağımlılarının davranışlarını yansıtan kontroller arasında beyin aktivitesinde belirgin farklılıklar bulunmaktadır. Cinsel görüntülere maruz kaldığında, hiperseksüel denekler hoşlanma (kontrollerle aynı olarak) ve isteme (cinsel istek) arasında büyük farklılıklar göstermiştir [8,100]. Başka bir deyişle, bu bireylerde sadece belirli bir cinsel ipucu için daha fazla arzu bulunmaktadır, ancak genel bir cinsel arzu bulunmamaktadır. Bu bize cinsel ipucunun kendisinin daha sonra bir ödül olarak algılandığını işaret etmektedir [46].

Özellikle prefrontal kortekste [101] ve amigdalada [102,103] bu sinirsel aktivitenin istemeyi işaret eden bulgusu belirgindir; bu da duyarlılaşmanın kanıtıdır. Bu beyin bölgelerindeki aktivasyon finansal ödülü hatırlatmaktadır [104] ve benzer bir etki taşıyabilmektedir. Dahası, bu kullanıcılarda daha yüksek EEG değerleri ve pornografiyle mastürbasyon yapmada değil [105] bir partnerle cinsel ilişkiye girme isteğinde azalma bulunmaktadır, bu da sertleşme kalitesindeki farkı yansıtmaktadır[8]. Bu, duyarsızlaşmanın bir belirtisi olarak kabul edilebilmektedir. Bununla birlikte, Steele'in çalışması dikkate alınması gereken birkaç yöntemsel kusur içermektedir (katılımcıların heterojenliği, ruhsal bozukluklar veya bağımlılıklar için tarama eksikliği, bir kontrol grubunun yokluğu ve porno kullanımı için onaylanmamış anketlerin kullanımı) [106]. Prause tarafından yapılan bir çalışma [107], bu kez bir kontrol grubuyla, bu bulguları tekrarlamıştır. Siberseks bağımlılığının gelişiminde ipucu tepkiselliği ve aşırı istemenin rolü heteroseksüel kadın [108] ve eşcinsel erkek katılımcılarda [109] doğrulanmıştır.

Cinsel ipuçlarına yönelik bu dikkat yanlılığı, erken hiperseksüel bireylerde baskındır [110], ancak bunlara tekrar tekrar maruz kalmak sonuç olarak duyarsızlaşmaya sebep olmaktadır

[111,112]. Bu, muhtemelen daha büyük dorsal singulatın aracılık ettiği ödül sistemlerinin azaltılarak düzenlenmesi anlamına gelmektedir [107,113,114]. Dorsal singulat ödülleri öngörmede ve yeni olaylara yanıt vermede rol aldığından, tekrarlanan maruz kalmadan sonra etkinliğindeki azalma bize önceki uyarılara alışmanın gelişimine işaret etmektedir. Bu, cinsel tatminin bir aracı olarak daha fazla (yeni) pornografi arayışı yoluyla söz konusu alışkanlığın ve duyarsızlaşmanın üstesinden gelme girişimleri olarak ortaya çıkabilecek ve gerçek cinsel ilişki yerine bu davranışın seçilebildiği [20] işlevsiz bir cinsel yenilik tercihi [115] ile sonuçlanabilmektedir.

Yenilik arayışındaki bu girişimlere ventral striatal tepkisellik [116] ve amigdala [117] aracılık edebilmektedir. Sık kullanıcılar da pornografinin izlenmesinin, özellikle ödülleri öngörmede önemli rolü olan ventral striatumda [116,118] daha fazla nöral aktivite [99] ile ilişkili olduğu bilinmektedir [119].

Bununla birlikte, ventral striatum ve prefrontal korteks arasındaki bağlantı azdır [103,113]; prefrontal korteks ve amigdala arasındaki bağlantıda bir azalma da gözlenmiştir [117]. Ek olarak, hiperseksüel deneklerde kaudat ve temporal korteks lobları arasındaki fonksiyonel bağlantının ve bu alanlarda gri madde eksikliğinin azaldığını gösterilmiştir [120]. Tüm bu değişiklikler cinsel davranış dürtülerinin kontrol edilememesini açıklayabilmektedir.

Dahası, hiperseksüel bireyler, amigdala hacminde azalma olan bir maddeye sürekli maruz kalmış kişilerin [121] aksine, yüksek amigdala hacmi göstermiştir [117]; bu fark, bağımlılık yapan maddelerin olası nörotoksik etkisi ile açıklanabilmektedir. Hiperseksüel bireylerin beyinlerindeki yüksek aktivite ve hacim, bağımlılık süreçleriyle örtüşmeyi yansıtabilmektedir (özellikle teşvik motivasyonu teorilerini destekleyebilmektedir) veya davranışsal bağımlılığın kendisi gibi kronik sosyal stres mekanizmalarının bir sonucu olabilmektedir [122].

Bu kullanıcılar ayrıca, esas olarak hipotalamus-hipofiz-adrenal eksenini aracılığıyla [122] madde bağımlılarında görülen değişik-

likleri yansıtacak şekilde işlevsiz bir stres tepkisi göstermiştir. Bu değişiklikler, kortikotropin salıverici faktör (CRF) gibi bağımlılıkları yönlendiren klasik inflamatuvar araçlar üzerindeki epigenetik değişikliklerin sonucu olabilmektedir [123]. Bu epigenetik düzenleme hipotezi, hem hedonik hem de anhedonik davranışsal sonuçların dopaminerjik genlerden ve muhtemelen diğer aday nörotransmitterle ilişkili gen polimorfizmlerinden en azından kısmen etkilendiğini dikkate almaktadır [124]. Cinsel ilişki bağımlılarında daha yüksek tümör nekroz faktörü (TNF) olduğuna ve hiperseksüellik derecelendirme ölçeklerinde TNF düzeyleri ile yüksek puanlar arasında güçlü bir korelasyon olduğuna dair bulgular da bulunmaktadır [125].

3.5. Nöropsikolojik Bulgular

Cinsel davranıştaki bu değişikliklerin tezahürleri ile ilgili olarak, çoğu nöropsikolojik çalışma, yürütücü işlevlerde olası prefrontal korteks değişikliklerinin bir sonucu olarak [126,127] bir tür doğrudan veya dolaylı bir sonuç göstermektedir [128]. Bu çevrimiçi pornografiye uygulandığında, bu davranışın geliştirilmesine ve sürdürülmesine katkı sağlamaktadır [129,130].

Bu daha zayıf yürütücü işlevlerin özellikleri şunları içermektedir: dürtüsellik [131,132], öğrenme süreçlerini veya dikkat değiştirme yeteneğini engelleyen bilişsel esnemezlik [120,133,134], zayıf yargılama ve karar verme [130,135], çalışma belleği kapasitesinin bozulması [130], duygu düzenlemesinde eksiklikler ve cinsellikle aşırı meşgul olma [136]. Bu bulgular diğer davranışsal bağımlılıkları (patolojik kumar oynama gibi) ve madde bağımlılıklarındaki davranışı anımsatmaktadır [137]. Bazı çalışmalar bu bulgularla doğrudan çalışmaktadır [58], ancak yöntemde bazı sınırlamalar (örneğin, örneklem büyüklüğünün küçüklüğü) olabilmektedir.

Hiperseksüel davranış ve siberseksin gelişiminde rol oynayan faktörlere bakıldığında, bunlardan birkaçı bulunmaktadır. İpu-cu tepkiselliği, olumlu pekiştirme ve çağrışımsal öğrenmeyi [104,109,136,138,139] porno bağımlılığı gelişiminin temel mekanizmaları olarak düşünmek mümkündür. Bununla birlikte,

bunun altında bazı kırılğanlık faktörleri yatıyor olabilmektedir [140]: (1) bazı yatkın bireylerde cinsel doyum ve işlevsiz başa çıkmanın rolü [40,141-143] ister sürekli dürtüsellüğün bir sonucu [144,145] ister durumsal dürtüsellüğünün bir sonucu olması [146] ve (2) yaklaşma/kaçınma eğilimleri [147 -149] gibi.

3.6. Çevrimiçi Porno Bağımlılığının Gidişatı

Kaynakça olarak gösterilen çalışmaların çoğu, çevrimiçi pornografiye uzun süreli maruz kalan bireyleri dahil etmiştir [34,81,113,114], bu nedenle klinik belirtileri, bu uyumsuz davranışta bulunmanın doğrudan ve orantılı bir sonucu gibi görünmektedir. Nedensellik oluşturmak için kontrol elde etmenin zorluğundan daha önce bahsedilmiştir, ancak bazı vaka raporları bu davranışın azaltılmasının veya terk edilmesinin pornografi kaynaklı cinsel işlev bozukluğunda ve psikoseksüel memnuniyetsizlikte iyileşmeye [79,80] ve hatta tam iyileşmeye neden olabileceğini göstermektedir; bu, daha önce bahsedilen beyindeki değişikliklerin bir miktar geri döndürülebilir olduğu anlamına gelmektedir.

3.7. Değerlendirme Araçları

KCD ve SÇPK'yı değerlendirmek için çeşitli tarama araçları bulunmaktadır. Bunların tümü, cevap verenin dürüstlüğüne ve sağlamlığına güvenmektedir; bu belki de normal psikiyatri tarama testlerinden daha fazladır, çünkü cinsel uygulamalar mahrem doğaları nedeniyle en mahcup edici olanlardır.

Hipercinsellik için 20'den fazla tarama anketi ve klinik görüşme formu bulunmaktadır. En önemlilerinden bazıları Carnes tarafından önerilen Cinsel Bağımlılık Tarama Testi (CBTT) [150] ve daha sonra revize edilen versiyonu CBTT-R [151], Kompulsif Cinsel Davranış Envanteri (KCDE) [152,153] ve Hiperseksüel Bozukluk Tarama Envanteri'dir (HBTE) [154]. HBTE başlangıçta hiperseksüel bozukluğun DSM-5 alan önerisinin klinik taraması için kullanılmıştır. Kriterler ve kesme puanlarının iyileştirilmesi ile ilgili görgül sonuçların daha fazla araştırılması gerekirken,

HBTE şu anda en güçlü psikometrik desteğe sahiptir ve hiperseksüel bozukluğın ölçülmesinde en iyi geçerli araçtır [151].

Çevrimiçi pornografiye gelince, en çok kullanılan tarama aracı İnternette Cinsellik Tarama testidir (ICTT) [155]. 25 iki değerli (evet/hayır) soru ile beş farklı boyutu (evrimii cinsel komplsiflik, evrimii cinsel davranış-sosyal boyut, evrimii cinsel davranış-tekil, cinsel içerikli evrimii harcama ve evrimii cinsel davranışa ilgi) değerlendirmektedir. Bununla birlikte, psikometrik zellikleri, İspanyolca'da daha sağlam bir doğrulama [156] ile sadece orta derecede analiz edilmiştir ve daha sonradan yapılan çalışmalar için bir kılavuz görevi grmştir [157].

Diğer dikkat çekici araçlar, SPK'nın dört boyutunu ölçen sorunlu pornografi kullanım leği (SPK) [158], (sıkıntı hissetme ve işlevsel problemler, aşırı kullanım, kontrol zorlukları ve olumsuz duygulardan kaçmak/kaçınmak için kullanım dahildir), evrimii cinsel aktivitelere uyarlanan internet bağımlılığı testi kısa versiyonu (IBT-CA-K) [159], SPK'nın iki boyutunu ölçen 12 maddelik bir anket ve siber- pornografi kullanım envanteridir (SPKE-9) [160].

SPKE-9 üç boyutu değerlendirmektedir: (1) erişim çabaları, (2) algılanan komplsiflik ve (3) duygusal sıkıntı. İlk başta ikna edici psikometrik özelliklere sahip olduğu dşnlen [9] bu envanterin, yakın bir zamanda güvenilmez olduğu kanıtlanmıştır: "duygusal sıkıntı" boyutunun dahil edilmesi, bir bağımlılığ değerlendirmesine ait olmayan utanç ve suçluluk düzeylerini ele almakta ve böylece puanları yukarı doğru çarpıtmaktadır [161]. Envanteri bu boyut olmadan uygulamak, bir dereceye kadar kompülsif pornografi kullanımını doğru bir şekilde yansıtır gibi görünmektedir.

Bunlardan en yenisi Griffith'in altı bileşenli bağımlılığ modeli-ne dayanan [163] sorunlu pornografik tüketim leğidir (SPT) [162]. Bu lek bağımlılığ ölçmesine de pornografinin sorunlu kullanımını ölçen güçlü psikometrik özelliklere sahip tek ölçektir.

Çevrimiçi pornografi kullanımını ölçmek için tasarlanmayan ancak çevrimiçi pornografi kullanıcıları [9] tarafından doğrulanan diğer SÇPK ölçüm araçları arasında, farklı pornografi kullanıcıları arasındaki bağlamsal tetikleyicileri değerlendirebilen Pornografi Tüketim Envanteri (PTE) [164,165], Kompulsif Pornografi Tüketim Ölçeği (KPTÖ) [166] ve Pornografiyi Aşırı İsteme Anketi (PAİA) [167] yer almaktadır.

Ayrıca, pornografi kullanıcılarının davranışı kendi başlattıkları stratejilerle terk etmeye hazır olup olmadıklarını değerlendiren [168] ve bunu yaparken tedavi sonucunu değerlendiren [169] araçlar da bulunmaktadır, özellikle üç muhtemel nüksetme güdüsünü tanımlamak için araçlar bulunmaktadır: (a) cinsel uyarılma/sıkılma/fırsat, (b) sarhoşluk/konumlar/erişim kolaylığı ve (c) olumsuz duygular.

3.8. Tedaviler

Hiperseksüel davranışın ve SÇPK'nın kavramsallaştırılması, değerlendirilmesi ve nedenleri ile ilgili hala birçok soru olduğu göz önüne alındığında, olası tedavi seçeneklerini araştırmak için nispeten az sayıda girişim olmuştur. Yayınlanan çalışmalarda örneklem büyüklükleri genellikle küçük ve çok homojendir, klinik kontroller eksiktir ve araştırma yöntemleri dağınık, doğrulanamaz ve tekrarlanamazdır [170].

Genellikle, psikososyal, bilişsel-davranışsal, psikodinamik ve farmakolojik yöntemlerin birleştirilmesi cinsel bağımlılığın tedavisinde en verimli yöntem olarak kabul edilmektedir, ancak bu spesifik olmayan yaklaşım konuyla ilgili bilgi eksikliğini yansıtmaktadır [9].

3.8.1. Farmakolojik Yaklaşımlar

Çalışmalar şu ana kadar paroksetin ve naltrekson üzerine yoğunlaşmıştır. SÇPK üzerinde paroksetin içeren bir vaka serisi anksiyete seviyelerini azaltmaya yardımcı olmuştur, ancak sonunda davranışı tek başına azaltmayı başaramamıştır [171]. Ek olarak,

SSRI'ların yan etkileri yoluyla cinsel işlev bozukluğu yaratmak için kullanılması görünüşte etkili değildir ve klinik deneyime göre bu, sadece psikiyatrik ek bozukluğu olan hastalarda yararlıdır [172].

SÇPK tedavisinde naltrekson içeren dört vaka raporu tanımlanmıştır. Önceki bulgular, naltreksonun davranışsal bağımlılıklar ve hiperseksüel bozukluk için potansiyel bir tedavi sağlayabileceğini [173,174] ve davranışla ilişkili öforiyi bloke ederek aşırı isteme ve dürtüleri teorik olarak azaltabileceğini göstermiştir. Bu deneklerde naltrekson ile yapılan randomize kontrollü bir çalışma henüz bulunmamakla birlikte dört vaka raporu mevcuttur. Pornografi kullanımını azaltmada elde edilen sonuçlar iyiden [175-177] orta dereceye [178] kadar çeşitlilik göstermektedir; bunlardan en azından birinde hasta sertralin de almıştır, bu nedenle bu sonuçların ne kadar naltreksona atfedilebileceği belirsizdir [176].

3.8.2. Psikoterapi Yaklaşımları

Kuşkusuz, psikoterapi bir davranış tam olarak kavramak ve değiştirmek için önemli bir araç olabilmektedir. Bilişsel davranışçı terapi (BDT) birçok klinisyen tarafından hiperseksüel bozukluğun tedavisinde yararlı olarak kabul edilirken [179], sorunlu çevrimiçi pornografi kullanıcılarını içeren bir çalışma, bu yöntem, ek tanımlı depresif semptomlarının şiddeti ve genel yaşam kaliteleri iyileştirilmiş olsa da, bu davranışları azaltmayı başaramamıştır [180]. Bu, yalnızca pornografi kullanımını azaltmanın en önemli tedavi hedefini olmayabileceği düşüncesini gündeme getirmektedir [170]. SÇPK'ı tedavi etmek için BDT'yi kullanan diğer yaklaşımlar da olmuştur, ancak bu alanda tekrarlanan yöntemsel problemler güvenilir sonuçlar çıkarmamızı engellemektedir [181,182].

Psikodinamik psikoterapi ve 12 adımlı programlardan sonra modellenen aile terapisi, çift terapisi ve psikososyal tedaviler gibi diğerleri, utanç ve suçluluk temalarını ele alarak ve kullanıcıların en yakın ilişkilerinde güveni geri kazanmaya odaklanarak hayati

önem taşıyabilmektedir [170,172]. Sorunlu çevrimiçi pornografi kullanıcıları ile var olan tek randomize kontrollü çalışma, özellikle SÇPK'yı ele alan ilk deneysel çalışma olan 2010'daki vaka serilerinden [184] geliştirilen Kabul ve Kararlılık Terapisi'ne (ACT) [183] odaklanmaktadır. Bu çalışma etkili sonuçlar göstermiştir, ancak örneklem yine çok küçük olduğu ve çok spesifik bir popülasyona odaklandığı için bir sonuca ulaşmak zordur.

BDT, birleştirilmiş terapi ve ACT ile bildirilen başarı, farkındalık ve kabul konularına dayanması gerçeğine dayanabilmektedir; bağlama bağlı olarak, pornografi kullanımının kabulünü artırmak, kullanımını azaltmaya eşit veya bundan daha önemli olabilmektedir [170].

4. Tartışma

SÇPK, hiperseksüel bozukluğun sadece bir alt türü değil, aynı zamanda sıklıkla mastürbasyon içerdiği için şu anda en yaygın olanıdır. Günümüzde pornografi kullanımını bu kadar yaygın kılan anonimlik ve erişilebilirlik faktörleri göz önüne alındığında bunu doğru bir şekilde belirlemek zor olsa da, en azından pornografi için tüketiminin kabaca son on yıldır değiştiğini doğrulayabilmekteyiz. Bunun çevrimiçi şeklinin tüketicileri üzerinde önemli bir etkisi olduğunu ve üçlü A faktörlerinin SÇPK ve diğer cinsel davranışlar için potansiyel riski arttırdığını varsaymak saçma olmayacaktır.

Belirttiğimiz üzere, anonimlik bu cinsel davranışın bir soruna dönüşmesi için kilit bir risk faktörüdür. Bu sorunla ilgili istatistiklerin, çevrimiçi veya başka bir şekilde cinsel aktivitede bulunmak için kanuni sorumluluk yaşındaki insanlarla sınırlı olduğunu unutmamalıyız; ancak cinsel aktivitenin bu eşikten sonra nadiren başladığı ve cinsel nörogelişim sürecindeki reşit olmayanların özellikle savunmasız bir nüfus olma ihtimali olduğu dikkatten kaçmamaktadır. Gerçek şu ki, hem çevrimdışı hem de çevrimiçi olarak patolojik cinsel davranışın neyi oluşturduğu konusunda daha güçlü bir fikir birliği, bunu temsili bir şekilde

yeterince ölçmek ve günümüz toplumunda ne kadar büyük bir sorun olduğunu doğrulamak için gereklidir.

Bildiğimiz kadarıyla, son zamanlarda yapılan bir dizi çalışma, bu durumu cinsel işlev bozukluğu ve psikoseksüel doyumsuzluk gibi önemli klinik belirtileri olan bir bağımlılık olarak değerlendirmektedir. Mevcut çalışmaların çoğu, sürekli tüketim yoluyla bağımlılık yapan bir bozukluğu tetikleyebilecek bağımlılık yapıcı bir maddeye benzer bir 'supranormal uyaran' olarak çevrimiçi pornografi hipotezine dayanan madde bağımlıları üzerinde yapılan benzer araştırmalara dayanmaktadır. Bununla birlikte, tolerans ve kaçınma gibi kavramlar henüz bağımlılığın etiketlenmesini hak edecek kadar net bir şekilde belirlenmemiştir ve bu nedenle gelecekte yapılacak araştırmaların önemli bir kısmını oluşturmaktadır. Şu an için, mevcut klinik önemi nedeniyle ICD-11'e kontrol dışı cinsel davranışı kapsayan bir tanısal durum dahil edilmiştir ve kesinlikle klinisyenlerin yardımını gerektiren bu semptomlara sahip hastaları ele almak için kullanılacaktır.

Herhangi bir klinisyene tanı yaklaşımlarında yardımcı olmak için çeşitli değerlendirme araçları mevcuttur, ancak neyin gerçekten patolojik olduğunu ve doğru olmadığını sınırlamak hala daha devam eden bir sorundur. Şimdiye kadar, Carnes, Goodman ve Kafka tarafından önerilen üç kriter setinin önemli bir kısmı, temel kontrol kaybı kavramlarını, cinsel davranış için harcanan aşırı zamanı ve kendine ve başkalarına olumsuz sonuçları içermektedir. Bunlar, bir şekilde, incelenen tarama araçlarının çoğunda da bulunmaktadır.

Bunlar, üzerine eklenilebilecek yeterli bir yapı da olabilmektedirler. Farklı önem dereceleriyle dikkate alınan diğer unsurlar, muhtemelen bireysel faktörleri dikkate almamız gerektiğini işaret etmektedirler. Sorunlu olanı belirlemek için bir miktar esnekliği koruyan bir değerlendirme aracı tasarlamak, aynı zamanda neyin önemli olduğunu belirlemek için kesinlikle karşılaştığımız mevcut zorluklardan biridir ve muhtemelen ortak insan hayatının belirli bir boyutunun normal davranıştan başka bir bozukluğa dönüştüğünü daha iyi anlamamıza yardımcı olacak daha ileri nörobiyolojik araştırmalarla birlikte ilerleyecektir.

Tedavi stratejilerine gelince, temel hedef şu anda pornografi tüketimini azaltmaya veya tamamen bırakmaya odaklanmaktadır, çünkü klinik belirtiler tersine çevrilebilir görünmektedir. Bunu başarmanın yolu hastaya göre değişmektedir ve aynı zamanda kullanılan stratejilerde bireysel esneklik gerektirebilmektedir, farkındalık ve kabul temelli psikoterapi bazı durumlarda farmakolojik bir yaklaşıma eşit veya bundan daha önemlidir.

Ödenekler: Bu araştırma harici bir ödenek almamıştır.

Çıkar Çatışması: Rubén de Alarcón, Javier I. de la Iglesia ve Ne-rea M. Casado çıkar çatışması ilan etmemektedirler. A.L. Montejo, Boehringer Ingelheim, Forum Pharmaceuticals, Rovi, Servier, Lundbeck, Otsuka, Janssen Cilag, Pfizer, Roche, Instituto de Salud Carlos III ve Junta de Castilla y León'dan son beş yıl içinde danışmanlık ücreti veya çeşitli onursal/araştırma hibeleri almıştır.

Kaynakça

1. American Psychiatry Association. Manual Diagnóstico y Estadístico de los Trastornos Mentales, 5th ed.; Panamericana: Madrid, España, 2014; pp. 585–589. ISBN 978-84-9835-810-0.
2. Love, T.; Laier, C.; Brand, M.; Hatch, L.; Hajela, R. Neuroscience of Internet Pornography Addiction: A Review and Update. *Behav. Sci. (Basel)* 2015, 5, 388–433. [CrossRef]
3. Elmquist, J.; Shorey, R.C.; Anderson, S.; Stuart, G.L. A preliminary investigation of the relationship between early maladaptive schemas and compulsive sexual behaviors in a substance-dependent population. *J. Subst. Use* 2016, 21, 349–354. [CrossRef]
4. Chamberlain, S.R.; Lochner, C.; Stein, D.J.; Goudriaan, A.E.; van Holst, R.J.; Zohar, J.; Grant, J.E. Behavioural addiction-A rising tide? *Eur. Neuropsychopharmacol.* 2016, 26, 841–855. [CrossRef]
5. Blum, K.; Badgaiyan, R.D.; Gold, M.S. Hypersexuality Addiction and Withdrawal: Phenomenology, Neurogenetics and Epigenetics. *Cureus* 2015, 7, e348. [CrossRef]
6. Duffy, A.; Dawson, D.L.; Nair, R. Pornography Addiction in Adults: A Systematic Review of Definitions and Reported Impact. *J. Sex. Med.* 2016, 13, 760–777. [CrossRef]

7. Karila, L.; Wéry, A.; Weinstein, A.; Cottencin, O.; Petit, A.; Reynaud, M.; Billieux, J. Sexual addiction or hypersexual disorder: Different terms for the same problem? A review of the literature. *Curr. Pharm. Des.* 2014, 20, 4012–4020. [CrossRef]
8. Voon, V.; Mole, T.B.; Banca, P.; Porter, L.; Morris, L.; Mitchell, S.; Lapa, T.R.; Karr, J.; Harrison, N.A.; Potenza, M.N.; et al. Neural correlates of sexual cue reactivity in individuals with and without compulsive sexual behaviours. *PLoS ONE* 2014, 9, e102419. [CrossRef]
9. Wéry, A.; Billieux, J. Problematic cybersex: Conceptualization, assessment, and treatment. *Addict. Behav.* 2017, 64, 238–246. [CrossRef]
10. Garcia, F.D.; Thibaut, F. Sexual addictions. *Am. J. Drug Alcohol Abuse* 2010, 36, 254–260. [CrossRef]
11. Davis, R.A. A cognitive-behavioral model of pathological Internet use. *Comput. Hum. Behav.* 2001, 17, 187–195. [CrossRef]
12. Ioannidis, K.; Treder, M.S.; Chamberlain, S.R.; Kiraly, F.; Redden, S.A.; Stein, D.J.; Lochner, C.; Grant, J.E. Problematic internet use as an age-related multifaceted problem: Evidence from a two-site survey. *Addict. Behav.* 2018, 81, 157–166. [CrossRef]
13. Cooper, A.; Delmonico, D.L.; Griffin-Shelley, E.; Mathy, R.M. Online Sexual Activity: An Examination of Potentially Problematic Behaviors. *Sex. Addict. Compuls.* 2004, 11, 129–143. [CrossRef]
14. Döring, N.M. The internet's impact on sexuality: A critical review of 15 years of research. *Comput. Hum. Behav.* 2009, 25, 1089–1101. [CrossRef]
15. Fisher, W.A.; Barak, A. Internet Pornography: A Social Psychological Perspective on Internet Sexuality. *J. Sex. Res.* 2001, 38, 312–323. [CrossRef]
16. Janssen, E.; Carpenter, D.; Graham, C.A. Selecting films for sex research: Gender differences in erotic film preference. *Arch. Sex. Behav.* 2003, 32, 243–251. [CrossRef]
17. Ross, M.W.; Månsson, S.-A.; Daneback, K. Prevalence, severity, and correlates of problematic sexual Internet use in Swedish men and women. *Arch. Sex. Behav.* 2012, 41, 459–466. [CrossRef]
18. Riemersma, J.; Sytsma, M. A New Generation of Sexual Addiction. *Sex. Addict. Compuls.* 2013, 20, 306–322. [CrossRef]
19. Beyens, I.; Eggermont, S. Prevalence and Predictors of Text-Based and Visually Explicit Cybersex among Adolescents. *Young* 2014, 22, 43–65. [CrossRef]

20. Rosenberg, H.; Kraus, S. The relationship of “passionate attachment” for pornography with sexual compulsivity, frequency of use, and craving for pornography. *Addict. Behav.* 2014, 39, 1012–1017. [CrossRef]
21. Keane, H. Technological change and sexual disorder. *Addiction* 2016, 111, 2108–2109. [CrossRef]
22. Cooper, A. Sexuality and the Internet: Surfing into the New Millennium. *CyberPsychol. Behav.* 1998, 1, 187–193. [CrossRef]
23. Cooper, A.; Scherer, C.R.; Boies, S.C.; Gordon, B.L. Sexuality on the Internet: From sexual exploration to pathological expression. *Prof. Psychol. Res. Pract.* 1999, 30, 154–164. [CrossRef]
24. Harper, C.; Hodgins, D.C. Examining Correlates of Problematic Internet Pornography Use Among University Students. *J. Behav. Addict.* 2016, 5, 179–191. [CrossRef]
25. Pornhub Insights: 2017 Year in Review. Available online: <https://www.pornhub.com/insights/2017-year-in-review> (accessed on 15 April 2018).
26. Litras, A.; Latreille, S.; Temple-Smith, M. Dr Google, porn and friend-of-a-friend: Where are young men really getting their sexual health information? *Sex. Health* 2015, 12, 488–494. [CrossRef]
27. Zimbardo, P.; Wilson, G.; Coulombe, N. How Porn Is Messing with Your Manhood. Available online: https://www.skeptic.com/reading_room/how-porn-is-messing-with-your-manhood/ (accessed on 25 March 2018).
28. Pizzol, D.; Bertoldo, A.; Foresta, C. Adolescents and web porn: A new era of sexuality. *Int. J. Adolesc. Med. Health* 2016, 28, 169–173. [CrossRef]
29. Prins, J.; Blanker, M.H.; Bohnen, A.M.; Thomas, S.; Bosch, J.L.H.R. Prevalence of erectile dysfunction: A systematic review of population-based studies. *Int. J. Impot. Res.* 2002, 14, 422–432. [CrossRef]
30. Mialon, A.; Berchtold, A.; Michaud, P.-A.; Gmel, G.; Suris, J.-C. Sexual dysfunctions among young men: Prevalence and associated factors. *J. Adolesc. Health* 2012, 51, 25–31. [CrossRef]
31. O’Sullivan, L.F.; Brotto, L.A.; Byers, E.S.; Majerovich, J.A.; Wuest, J.A. Prevalence and characteristics of sexual functioning among sexually experienced middle to late adolescents. *J. Sex. Med.* 2014, 11, 630–641. [CrossRef]
32. Wilcox, S.L.; Redmond, S.; Hassan, A.M. Sexual functioning in military personnel: Preliminary estimates and predictors. *J. Sex. Med.* 2014, 11, 2537–2545. [CrossRef]
33. Landripet, I.; Štulhofer, A. Is Pornography Use Associated with Sexual Difficulties and Dysfunctions among Younger Heterosexual Men? *J. Sex. Med.* 2015, 12, 1136–1139. [CrossRef]

34. Wright, P.J. U.S. males and pornography, 1973–2010: Consumption, predictors, correlates. *J. Sex. Res.* 2013, 50, 60–71. [CrossRef]
35. Price, J.; Patterson, R.; Regnerus, M.; Walley, J. How Much More XXX is Generation X Consuming? Evidence of Changing Attitudes and Behaviors Related to Pornography Since 1973. *J. Sex Res.* 2015, 53, 1–9. [CrossRef]
36. Najavits, L.; Lung, J.; Froias, A.; Paull, N.; Bailey, G. A study of multiple behavioral addictions in a substance abuse sample. *Subst. Use Misuse* 2014, 49, 479–484. [CrossRef]
37. Ballester-Arnal, R.; Castro Calvo, J.; Gil-Llario, M.D.; Gil-Julia, B. Cybersex Addiction: A Study on Spanish College Students. *J. Sex. Marital Ther.* 2017, 43, 567–585. [CrossRef]
38. Rissel, C.; Richters, J.; de Visser, R.O.; McKee, A.; Yeung, A.; Caruana, T. A Profile of Pornography Users in Australia: Findings From the Second Australian Study of Health and Relationships. *J. Sex. Res.* 2017, 54, 227–240. [CrossRef]
39. Skegg, K.; Nada-Raja, S.; Dickson, N.; Paul, C. Perceived “Out of Control” Sexual Behavior in a Cohort of Young Adults from the Dunedin Multidisciplinary Health and Development Study. *Arch. Sex. Behav.* 2010, 39, 968–978. [CrossRef]
40. Štulhofer, A.; Jurin, T.; Briken, P. Is High Sexual Desire a Facet of Male Hypersexuality? Results from an Online Study. *J. Sex. Marital Ther.* 2016, 42, 665–680. [CrossRef]
41. Frangos, C.C.; Frangos, C.C.; Sotiropoulos, I. Problematic Internet Use among Greek university students: An ordinal logistic regression with risk factors of negative psychological beliefs, pornographic sites, and online games. *Cyberpsychol. Behav. Soc. Netw.* 2011, 14, 51–58. [CrossRef]
42. Farré, J.M.; Fernández-Aranda, F.; Granero, R.; Aragay, N.; Malloquí-Bague, N.; Ferrer, V.; More, A.; Bouman, W.P.; Arcelus, J.; Savvidou, L.G.; et al. Sex addiction and gambling disorder: Similarities and differences. *Compr. Psychiatry* 2015, 56, 59–68. [CrossRef]
43. Kafka, M.P. Hypersexual disorder: A proposed diagnosis for DSM-V. *Arch. Sex. Behav.* 2010, 39, 377–400. [CrossRef]
44. Kaplan, M.S.; Krueger, R.B. Diagnosis, assessment, and treatment of hypersexuality. *J. Sex. Res.* 2010, 47, 181–198. [CrossRef]
45. Reid, R.C. Additional challenges and issues in classifying compulsive sexual behavior as an addiction. *Addiction* 2016, 111, 2111–2113. [CrossRef]
46. Gola, M.; Lewczuk, K.; Skorko, M. What Matters: Quantity or Quality of Pornography Use? Psychological and Behavioral Factors of Seeking

- Treatment for Problematic Pornography Use. *J. Sex. Med.* 2016, 13, 815–824. [CrossRef]
47. Reid, R.C.; Carpenter, B.N.; Hook, J.N.; Garos, S.; Manning, J.C.; Gilliland, R.; Cooper, E.B.; McKittrick, H.; Davtian, M.; Fong, T. Report of findings in a DSM-5 field trial for hypersexual disorder. *J. Sex. Med.* 2012, 9, 2868–2877. [CrossRef]
 48. Bancroft, J.; Vukadinovic, Z. Sexual addiction, sexual compulsivity, sexual impulsivity, or what? Toward a theoretical model. *J. Sex. Res.* 2004, 41, 225–234. [CrossRef]
 49. Bancroft, J. Sexual behavior that is “out of control”: A theoretical conceptual approach. *Psychiatr. Clin. N. Am.* 2008, 31, 593–601. [CrossRef]
 50. Stein, D.J.; Black, D.W.; Pienaar, W. Sexual disorders not otherwise specified: Compulsive, addictive, or impulsive? *CNS Spectr.* 2000, 5, 60–64. [CrossRef]
 51. Kafka, M.P.; Prentky, R.A. Compulsive sexual behavior characteristics. *Am. J. Psychiatry* 1997, 154, 1632. [CrossRef]
 52. Kafka, M.P. What happened to hypersexual disorder? *Arch. Sex. Behav.* 2014, 43, 1259–1261. [CrossRef]
 53. Krueger, R.B. Diagnosis of hypersexual or compulsive sexual behavior can be made using ICD-10 and DSM-5 despite rejection of this diagnosis by the American Psychiatric Association. *Addiction* 2016, 111, 2110–2111. [CrossRef]
 54. Reid, R.; Kafka, M. Controversies about Hypersexual Disorder and the DSM-5. *Curr. Sex. Health Rep.* 2014, 6, 259–264. [CrossRef]
 55. Kor, A.; Fogel, Y.; Reid, R.C.; Potenza, M.N. Should Hypersexual Disorder be Classified as an Addiction? *Sex. Addict. Compuls.* 2013, 20, 27–47. [CrossRef]
 56. Coleman, E. Is Your Patient Suffering from Compulsive Sexual Behavior? *Psychiatr. Ann.* 1992, 22, 320–325. [CrossRef]
 57. Coleman, E.; Raymond, N.; McBean, A. Assessment and treatment of compulsive sexual behavior. *Minn. Med.* 2003, 86, 42–47.
 58. Kafka, M.P.; Prentky, R. A comparative study of nonparaphilic sexual addictions and paraphilias in men. *J. Clin. Psychiatry* 1992, 53, 345–350.
 59. Derbyshire, K.L.; Grant, J.E. Compulsive sexual behavior: A review of the literature. *J. Behav. Addict.* 2015, 4, 37–43. [CrossRef]
 60. Kafka, M.P.; Hennen, J. The paraphilia-related disorders: An empirical investigation of nonparaphilic hypersexuality disorders in outpatient males. *J. Sex. Marital Ther.* 1999, 25, 305–319. [CrossRef]

61. Stein, D.J. Classifying hypersexual disorders: Compulsive, impulsive, and addictive models. *Psychiatr. Clin. N. Am.* 2008, 31, 587–591. [CrossRef]
62. Lochner, C.; Stein, D.J. Does work on obsessive-compulsive spectrum disorders contribute to understanding the heterogeneity of obsessive-compulsive disorder? *Prog. Neuropsychopharmacol. Biol. Psychiatry* 2006, 30, 353–361. [CrossRef]
63. Barth, R.J.; Kinder, B.N. The mislabeling of sexual impulsivity. *J. Sex. Marital Ther.* 1987, 13, 15–23. [CrossRef]
64. Stein, D.J.; Chamberlain, S.R.; Fineberg, N. An A-B-C model of habit disorders: Hair-pulling, skin-picking, and other stereotypic conditions. *CNS Spectr.* 2006, 11, 824–827. [CrossRef]
65. Goodman, A. Addictive Disorders: An Integrated Approach: Part One—An Integrated Understanding. *J. Minist. Addict. Recover.* 1995, 2, 33–76. [CrossRef]
66. Carnes, P.J. Sexual addiction and compulsion: Recognition, treatment, and recovery. *CNS Spectr.* 2000, 5, 63–72. [CrossRef]
67. Potenza, M.N. The neurobiology of pathological gambling and drug addiction: An overview and new findings. *Philos. Trans. R. Soc. Lond. B Biol. Sci.* 2008, 363, 3181–3189. [CrossRef]
68. Orzack, M.H.; Ross, C.J. Should Virtual Sex Be Treated Like Other Sex Addictions? *Sex. Addict. Compuls.* 2000, 7, 113–125. [CrossRef]
69. Zitzman, S.T.; Butler, M.H. Wives' Experience of Husbands' Pornography Use and Concomitant Deception as an Attachment Threat in the Adult Pair-Bond Relationship. *Sex. Addict. Compuls.* 2009, 16, 210–240. [CrossRef]
70. Rosenberg, K.P.; O'Connor, S.; Carnes, P. Chapter 9—Sex Addiction: An Overview*. In *Behavioral Addictions*; Rosenberg, K.P., Feder, L.C., Eds.; Academic Press: San Diego, CA, USA, 2014; pp. 215–236, ISBN 978-0-12-407724-9.
71. Kraus, S.W.; Voon, V.; Kor, A.; Potenza, M.N. Searching for clarity in muddy water: Future considerations for classifying compulsive sexual behavior as an addiction. *Addiction* 2016, 111, 2113–2114. [CrossRef]
72. Grant, J.E.; Chamberlain, S.R. Expanding the definition of addiction: DSM-5 vs. ICD-11. *CNS Spectr.* 2016, 21, 300–303. [CrossRef]
73. Wéry, A.; Karila, L.; De Sutter, P.; Billieux, J. Conceptualisation, évaluation et traitement de la dépendance cybersexuelle: Une revue de la littérature. *Can. Psychol.* 2014, 55, 266–281. [CrossRef]

74. Chaney, M.P.; Dew, B.J. Online Experiences of Sexually Compulsive Men Who Have Sex with Men. *Sex. Addict. Compuls.* 2003, 10, 259–274. [CrossRef]
75. Schimmenti, A.; Caretti, V. Psychic retreats or psychic pits? Unbearable states of mind and technological addiction. *Psychoanal. Psychol.* 2010, 27, 115–132. [CrossRef]
76. Griffiths, M.D. Internet sex addiction: A review of empirical research. *Addict. Res. Theory* 2012, 20, 111–124. [CrossRef]
77. Navarro-Cremades, F.; Simonelli, C.; Montejo, A.L. Sexual disorders beyond DSM-5: The unfinished affaire. *Curr. Opin. Psychiatry* 2017, 30, 417–422. [CrossRef]
78. Kraus, S.W.; Krueger, R.B.; Briken, P.; First, M.B.; Stein, D.J.; Kaplan, M.S.; Voon, V.; Abdo, C.H.N.; Grant, J.E.; Atalla, E.; et al. Compulsive sexual behaviour disorder in the ICD-11. *World Psychiatry* 2018, 17, 109–110. [CrossRef]
79. Hyman, S.E.; Andrews, G.; Ayuso-Mateos, J.L.; Gaebel, W.; Goldberg, D.; Gureje, O.; Jablensky, A.; Khoury, B.; Lovell, A.; Medina Mora, M.E.; et al. A conceptual framework for the revision of the ICD-10 classification of mental and behavioural disorders. *World Psychiatry* 2011, 10, 86–92.
80. Park, B.Y.; Wilson, G.; Berger, J.; Christman, M.; Reina, B.; Bishop, F.; Klam, W.P.; Doan, A.P. Is Internet Pornography Causing Sexual Dysfunctions? A Review with Clinical Reports. *Behav. Sci. (Basel)* 2016, 6, 17. [CrossRef]
81. Wilson, G. Eliminate Chronic Internet Pornography Use to Reveal Its Effects. *Addicta Turkish J. Addict.* 2016, 3, 209–221. [CrossRef]
82. Blais-Lecours, S.; Vaillancourt-Morel, M.-P.; Sabourin, S.; Godbout, N. Cyberpornography: Time Use, Perceived Addiction, Sexual Functioning, and Sexual Satisfaction. *Cyberpsychol. Behav. Soc. Netw.* 2016, 19, 649–655. [CrossRef]
83. Albright, J.M. Sex in America online: An exploration of sex, marital status, and sexual identity in internet sex seeking and its impacts. *J. Sex. Res.* 2008, 45, 175–186. [CrossRef]
84. Minarcik, J.; Wetterneck, C.T.; Short, M.B. The effects of sexually explicit material use on romantic relationship dynamics. *J. Behav. Addict.* 2016, 5, 700–707. [CrossRef]
85. Pyle, T.M.; Bridges, A.J. Perceptions of relationship satisfaction and addictive behavior: Comparing pornography and marijuana use. *J. Behav. Addict.* 2012, 1, 171–179. [CrossRef]
86. French, I.M.; Hamilton, L.D. Male-Centric and Female-Centric Pornography Consumption: Relationship With Sex Life and Attitudes in Young Adults. *J. Sex. Marital Ther.* 2018, 44, 73–86. [CrossRef]

87. Starcevic, V.; Khazaal, Y. Relationships between Behavioural Addictions and Psychiatric Disorders: What Is Known and What Is Yet to Be Learned? *Front. Psychiatry* 2017, 8, 53. [CrossRef]
88. Mitra, M.; Rath, P. Effect of internet on the psychosomatic health of adolescent school children in Rourkela—A cross-sectional study. *Indian J. Child Health* 2017, 4, 289–293.
89. Voss, A.; Cash, H.; Hurdiss, S.; Bishop, F.; Klam, W.P.; Doan, A.P. Case Report: Internet Gaming Disorder Associated With Pornography Use. *Yale J. Biol. Med.* 2015, 88, 319–324.
90. Stockdale, L.; Coyne, S.M. Video game addiction in emerging adulthood: Cross-sectional evidence of pathology in video game addicts as compared to matched healthy controls. *J. Affect. Disord.* 2018, 225, 265–272. [CrossRef]
91. Grubbs, J.B.; Wilt, J.A.; Exline, J.J.; Pargament, K.I. Predicting pornography use over time: Does self-reported “addiction” matter? *Addict. Behav.* 2018, 82, 57–64. [CrossRef]
92. Vilas, D.; Pont-Sunyer, C.; Tolosa, E. Impulse control disorders in Parkinson's disease. *Parkinsonism Relat. Disord.* 2012, 18, S80–S84. [CrossRef]
93. Poletti, M.; Bonuccelli, U. Impulse control disorders in Parkinson's disease: The role of personality and cognitive status. *J. Neurol.* 2012, 259, 2269–2277. [CrossRef]
94. Hilton, D.L. Pornography addiction—A supranormal stimulus considered in the context of neuroplasticity. *Socioaffect. Neurosci. Psychol.* 2013, 3, 20767. [CrossRef]
95. Volkow, N.D.; Koob, G.F.; McLellan, A.T. Neurobiologic Advances from the Brain Disease Model of Addiction. *N. Engl. J. Med.* 2016, 374, 363–371. [CrossRef]
96. Vanderschuren, L.J.M.J.; Pierce, R.C. Sensitization processes in drug addiction. *Curr. Top. Behav. Neurosci.* 2010, 3, 179–195. [CrossRef]
97. Volkow, N.D.; Wang, G.-J.; Fowler, J.S.; Tomasi, D.; Telang, F.; Baler, R. Addiction: Decreased reward sensitivity and increased expectation sensitivity conspire to overwhelm the brain's control circuit. *Bioessays* 2010, 32, 748–755. [CrossRef]
98. Goldstein, R.Z.; Volkow, N.D. Dysfunction of the prefrontal cortex in addiction: Neuroimaging findings and clinical implications. *Nat. Rev. Neurosci.* 2011, 12, 652–669. [CrossRef]
99. Koob, G.F. Addiction is a Reward Deficit and Stress Surfeit Disorder. *Front. Psychiatry* 2013, 4, 72. [CrossRef]

100. Mechelmans, D.J.; Irvine, M.; Banca, P.; Porter, L.; Mitchell, S.; Mole, T.B.; Lapa, T.R.; Harrison, N.A.; Potenza, M.N.; Voon, V. Enhanced attentional bias towards sexually explicit cues in individuals with and without compulsive sexual behaviours. *PLoS ONE* 2014, 9, e105476. [CrossRef]
101. Seok, J.-W.; Sohn, J.-H. Neural Substrates of Sexual Desire in Individuals with Problematic Hypersexual Behavior. *Front. Behav. Neurosci.* 2015, 9, 321. [CrossRef]
102. Hamann, S. Sex differences in the responses of the human amygdala. *Neuroscientist* 2005, 11, 288–293. [CrossRef]
103. Klucken, T.; Wehrum-Osinsky, S.; Schweckendiek, J.; Kruse, O.; Stark, R. Altered Appetitive Conditioning and Neural Connectivity in Subjects with Compulsive Sexual Behavior. *J. Sex. Med.* 2016, 13, 627–636. [CrossRef]
104. Sescousse, G.; Caldú, X.; Segura, B.; Dreher, J.-C. Processing of primary and secondary rewards: A quantitative meta-analysis and review of human functional neuroimaging studies. *Neurosci. Biobehav. Rev.* 2013, 37, 681–696. [CrossRef]
105. Steele, V.R.; Staley, C.; Fong, T.; Prause, N. Sexual desire, not hypersexuality, is related to neurophysiological responses elicited by sexual images. *Socioaffect. Neurosci. Psychol.* 2013, 3, 20770. [CrossRef]
106. Hilton, D.L. ‘High desire,’ or ‘merely’ an addiction? A response to Steele et al. *Socioaffect. Neurosci. Psychol.* 2014, 4. [CrossRef]
107. Prause, N.; Steele, V.R.; Staley, C.; Sabatinelli, D.; Hajcak, G. Modulation of late positive potentials by sexual images in problem users and controls inconsistent with “porn addiction”. *Biol. Psychol.* 2015, 109, 192–199. [CrossRef]
108. Laier, C.; Pekal, J.; Brand, M. Cybersex addiction in heterosexual female users of internet pornography can be explained by gratification hypothesis. *Cyberpsychol. Behav. Soc. Netw.* 2014, 17, 505–511. [CrossRef]
109. Laier, C.; Pekal, J.; Brand, M. Sexual Excitability and Dysfunctional Coping Determine Cybersex Addiction in Homosexual Males. *Cyberpsychol. Behav. Soc. Netw.* 2015, 18, 575–580. [CrossRef]
110. Stark, R.; Klucken, T. *Neuroscientific Approaches to (Online) Pornography Addiction*. In *Internet Addiction; Studies in Neuroscience, Psychology and Behavioral Economics*; Springer: Cham, Switzerland, 2017; pp. 109–124, ISBN 978-3-319-46275-2.
111. Albery, I.P.; Lowry, J.; Frings, D.; Johnson, H.L.; Hogan, C.; Moss, A.C. Exploring the Relationship between Sexual Compulsivity and Attentional Bias to Sex-Related Words in a Cohort of Sexually Active Individuals. *Eur. Addict. Res.* 2017, 23, 1–6. [CrossRef]

112. Kunaharan, S.; Halpin, S.; Sitharthan, T.; Bosshard, S.; Walla, P. Conscious and Non-Conscious Measures of Emotion: Do They Vary with Frequency of Pornography Use? *Appl. Sci.* 2017, 7, 493. [CrossRef]
113. Kühn, S.; Gallinat, J. Brain Structure and Functional Connectivity Associated with Pornography Consumption: The Brain on Porn. *JAMA Psychiatry* 2014, 71, 827–834. [CrossRef]
114. Banca, P.; Morris, L.S.; Mitchell, S.; Harrison, N.A.; Potenza, M.N.; Voon, V. Novelty, conditioning and attentional bias to sexual rewards. *J. Psychiatr. Res.* 2016, 72, 91–101. [CrossRef]
115. Banca, P.; Harrison, N.A.; Voon, V. Compulsivity Across the Pathological Misuse of Drug and Non-Drug Rewards. *Front. Behav. Neurosci.* 2016, 10, 154. [CrossRef]
116. Gola, M.; Wordecha, M.; Sescousse, G.; Lew-Starowicz, M.; Kossowski, B.; Wypych, M.; Makeig, S.; Potenza, M.N.; Marchewka, A. Can Pornography be Addictive? An fMRI Study of Men Seeking Treatment for Problematic Pornography Use. *Neuropsychopharmacology* 2017, 42, 2021–2031. [CrossRef]
117. Schmidt, C.; Morris, L.S.; Kvamme, T.L.; Hall, P.; Birchard, T.; Voon, V. Compulsive sexual behavior: Prefrontal and limbic volume and interactions. *Hum. Brain Mapp.* 2017, 38, 1182–1190. [CrossRef]
118. Brand, M.; Snagowski, J.; Laier, C.; Maderwald, S. Ventral striatum activity when watching preferred pornographic pictures is correlated with symptoms of Internet pornography addiction. *Neuroimage* 2016, 129, 224–232. [CrossRef]
119. Balodis, I.M.; Potenza, M.N. Anticipatory reward processing in addicted populations: A focus on the monetary incentive delay task. *Biol. Psychiatry* 2015, 77, 434–444. [CrossRef]
120. Seok, J.-W.; Sohn, J.-H. Gray matter deficits and altered resting-state connectivity in the superior temporal gyrus among individuals with problematic hypersexual behavior. *Brain Res.* 2018, 1684, 30–39. [CrossRef]
121. Taki, Y.; Kinomura, S.; Sato, K.; Goto, R.; Inoue, K.; Okada, K.; Ono, S.; Kawashima, R.; Fukuda, H. Both global gray matter volume and regional gray matter volume negatively correlate with lifetime alcohol intake in non-alcohol-dependent Japanese men: A volumetric analysis and a voxel-based morphometry. *Alcohol. Clin. Exp. Res.* 2006, 30, 1045–1050. [CrossRef]
122. Chatzitofis, A.; Arver, S.; Öberg, K.; Hallberg, J.; Nordström, P.; Jokinen, J. HPA axis dysregulation in men with hypersexual disorder. *Psychoneuroendocrinology* 2016, 63, 247–253. [CrossRef]

123. Jokinen, J.; Boström, A.E.; Chatzittofis, A.; Ciuculete, D.M.; Öberg, K.G.; Flanagan, J.N.; Arver, S.; Schiöth, H.B. Methylation of HPA axis related genes in men with hypersexual disorder. *Psychoneuroendocrinology* 2017, 80, 67–73. [CrossRef]
124. Blum, K.; Werner, T.; Carnes, S.; Carnes, P.; Bowirrat, A.; Giordano, J.; Oscar-Berman, M.; Gold, M. Sex, drugs, and rock “n” roll: Hypothesizing common mesolimbic activation as a function of reward gene polymorphisms. *J. Psychoact. Drugs* 2012, 44, 38–55. [CrossRef]
125. Jokinen, J.; Chatzittofis, A.; Nordstrom, P.; Arver, S. The role of neuro-inflammation in the pathophysiology of hypersexual disorder. *Psychoneuroendocrinology* 2016, 71, 55. [CrossRef]
126. Reid, R.C.; Karim, R.; McCrory, E.; Carpenter, B.N. Self-reported differences on measures of executive function and hypersexual behavior in a patient and community sample of men. *Int. J. Neurosci.* 2010, 120, 120–127. [CrossRef]
127. Leppink, E.; Chamberlain, S.; Redden, S.; Grant, J. Problematic sexual behavior in young adults: Associations across clinical, behavioral, and neurocognitive variables. *Psychiatry Res.* 2016, 246, 230–235. [Cross-Ref]
128. Kamaruddin, N.; Rahman, A.W.A.; Handiyani, D. Pornography Addiction Detection Based on Neurophysiological Computational Approach. *Indones. J. Electr. Eng. Comput. Sci.* 2018, 10, 138–145. [CrossRef]
129. Brand, M.; Laier, C.; Pawlikowski, M.; Schächtle, U.; Schöler, T.; Altstötter-Gleich, C. Watching pornographic pictures on the Internet: Role of sexual arousal ratings and psychological-psychiatric symptoms for using Internet sex sites excessively. *Cyberpsychol. Behav. Soc. Netw.* 2011, 14, 371–377. [CrossRef]
130. Laier, C.; Schulte, F.P.; Brand, M. Pornographic picture processing interferes with working memory performance. *J. Sex. Res.* 2013, 50, 642–652. [CrossRef]
131. Miner, M.H.; Raymond, N.; Mueller, B.A.; Lloyd, M.; Lim, K.O. Preliminary investigation of the impulsive and neuroanatomical characteristics of compulsive sexual behavior. *Psychiatry Res.* 2009, 174, 146–151. [CrossRef]
132. Cheng, W.; Chiou, W.-B. Exposure to Sexual Stimuli Induces Greater Discounting Leading to Increased Involvement in Cyber Delinquency Among Men. *Cyberpsychol. Behav. Soc. Netw.* 2017, 21, 99–104. [CrossRef]
133. Messina, B.; Fuentes, D.; Tavares, H.; Abdo, C.H.N.; Scanavino, M.d.T. Executive Functioning of Sexually Compulsive and Non-Sexually Com-

- pulsive Men Before and After Watching an Erotic Video. *J. Sex. Med.* 2017, 14, 347–354. [CrossRef]
134. Negash, S.; Sheppard, N.V.N.; Lambert, N.M.; Fincham, F.D. Trading Later Rewards for Current Pleasure: Pornography Consumption and Delay Discounting. *J. Sex. Res.* 2016, 53, 689–700. [CrossRef]
 135. Sirianni, J.M.; Vishwanath, A. Problematic Online Pornography Use: A Media Attendance Perspective. *J. Sex. Res.* 2016, 53, 21–34. [CrossRef]
 136. Laier, C.; Pawlikowski, M.; Pekal, J.; Schulte, F.P.; Brand, M. Cybersex addiction: Experienced sexual arousal when watching pornography and not real-life sexual contacts makes the difference. *J. Behav. Addict.* 2013, 2, 100–107. [CrossRef]
 137. Brand, M.; Young, K.S.; Laier, C. Prefrontal control and internet addiction: A theoretical model and review of neuropsychological and neuroimaging findings. *Front. Hum. Neurosci.* 2014, 8, 375. [CrossRef]
 138. Snagowski, J.; Wegmann, E.; Pekal, J.; Laier, C.; Brand, M. Implicit associations in cybersex addiction: Adaption of an Implicit Association Test with pornographic pictures. *Addict. Behav.* 2015, 49, 7–12. [CrossRef]
 139. Snagowski, J.; Laier, C.; Duka, T.; Brand, M. Subjective Craving for Pornography and Associative Learning Predict Tendencies Towards Cybersex Addiction in a Sample of Regular Cybersex Users. *Sex. Addict. Compuls.* 2016, 23, 342–360. [CrossRef]
 140. Walton, M.T.; Cantor, J.M.; Lykins, A.D. An Online Assessment of Personality, Psychological, and Sexuality Trait Variables Associated with Self-Reported Hypersexual Behavior. *Arch. Sex. Behav.* 2017, 46, 721–733. [CrossRef]
 141. Parsons, J.T.; Kelly, B.C.; Bimbi, D.S.; Muench, F.; Morgenstern, J. Accounting for the social triggers of sexual compulsivity. *J. Addict. Dis.* 2007, 26, 5–16. [CrossRef]
 142. Laier, C.; Brand, M. Mood changes after watching pornography on the Internet are linked to tendencies towards Internet-pornography-viewing disorder. *Addict. Behav. Rep.* 2017, 5, 9–13. [CrossRef]
 143. Laier, C.; Brand, M. Empirical Evidence and Theoretical Considerations on Factors Contributing to Cybersex Addiction from a Cognitive-Behavioral View. *Sex. Addict. Compuls.* 2014, 21, 305–321. [CrossRef]
 144. Antons, S.; Brand, M. Trait and state impulsivity in males with tendency towards Internet-pornography-use disorder. *Addict. Behav.* 2018, 79, 171–177. [CrossRef]
 145. Egan, V.; Parmar, R. Dirty habits? Online pornography use, personality, obsessiveness, and compulsivity. *J. Sex. Marital Ther.* 2013, 39, 394–409. [CrossRef]

146. Werner, M.; Štulhofer, A.; Waldorp, L.; Jurin, T. A Network Approach to Hypersexuality: Insights and Clinical Implications. *J. Sex. Med.* 2018, 15, 373–386. [CrossRef]
147. Snagowski, J.; Brand, M. Symptoms of cybersex addiction can be linked to both approaching and avoiding pornographic stimuli: Results from an analog sample of regular cybersex users. *Front. Psychol.* 2015, 6, 653. [CrossRef]
148. Schiebener, J.; Laier, C.; Brand, M. Getting stuck with pornography? Overuse or neglect of cybersex cues in a multitasking situation is related to symptoms of cybersex addiction. *J. Behav. Addict.* 2015, 4, 14–21. [CrossRef]
149. Brem, M.J.; Shorey, R.C.; Anderson, S.; Stuart, G.L. Depression, anxiety, and compulsive sexual behaviour among men in residential treatment for substance use disorders: The role of experiential avoidance. *Clin. Psychol. Psychother.* 2017, 24, 1246–1253. [CrossRef]
150. Carnes, P. Sexual addiction screening test. *Tenn. Nurse* 1991, 54, 29.
151. Montgomery-Graham, S. Conceptualization and Assessment of Hypersexual Disorder: A Systematic Review of the Literature. *Sex. Med. Rev.* 2017, 5, 146–162. [CrossRef]
152. Miner, M.H.; Coleman, E.; Center, B.A.; Ross, M.; Rosser, B.R.S. The compulsive sexual behavior inventory: Psychometric properties. *Arch. Sex. Behav.* 2007, 36, 579–587. [CrossRef]
153. Miner, M.H.; Raymond, N.; Coleman, E.; Swinburne Romine, R. Investigating Clinically and Scientifically Useful Cut Points on the Compulsive Sexual Behavior Inventory. *J. Sex. Med.* 2017, 14, 715–720. [CrossRef]
154. Öberg, K.G.; Hallberg, J.; Kaldo, V.; Dhejne, C.; Arver, S. Hypersexual Disorder According to the Hypersexual Disorder Screening Inventory in Help-Seeking Swedish Men and Women With Self-Identified Hypersexual Behavior. *Sex. Med.* 2017, 5, e229–e236. [CrossRef]
155. Delmonico, D.; Miller, J. The Internet Sex Screening Test: A comparison of sexual compulsives versus non-sexual compulsives. *Sex. Relatsh. Ther.* 2003, 18, 261–276. [CrossRef]
156. Ballester Arnal, R.; Gil Llario, M.D.; Gómez Martínez, S.; Gil Juliá, B. Psychometric properties of an instrument for assessing cyber-sex addiction. *Psicothema* 2010, 22, 1048–1053.
157. Beutel, M.E.; Giralt, S.; Wölfling, K.; Stöbel-Richter, Y.; Subic-Wrana, C.; Reiner, I.; Tibubos, A.N.; Brähler, E. Prevalence and determinants of online-sex use in the German population. *PLoS ONE* 2017, 12, e0176449. [CrossRef]

158. Kor, A.; Zilcha-Mano, S.; Fogel, Y.A.; Mikulincer, M.; Reid, R.C.; Potenza, M.N. Psychometric development of the Problematic Pornography Use Scale. *Addict. Behav.* 2014, 39, 861–868. [CrossRef]
159. Wéry, A.; Burnay, J.; Karila, L.; Billieux, J. The Short French Internet Addiction Test Adapted to Online Sexual Activities: Validation and Links With Online Sexual Preferences and Addiction Symptoms. *J. Sex. Res.* 2016, 53, 701–710. [CrossRef]
160. Grubbs, J.B.; Volk, F.; Exline, J.J.; Pargament, K.I. Internet pornography use: Perceived addiction, psychological distress, and the validation of a brief measure. *J. Sex. Marital Ther.* 2015, 41, 83–106. [CrossRef]
161. Fernandez, D.P.; Tee, E.Y.J.; Fernandez, E.F. Do Cyber Pornography Use Inventory-9 Scores Reflect Actual Compulsivity in Internet Pornography Use? Exploring the Role of Abstinence Effort. *Sex. Addict. Compuls.* 2017, 24, 156–179. [CrossRef]
162. B'othé, B.; Tóth-Király, I.; Zsila, Á.; Griffiths, M.D.; Demetrovics, Z.; Orosz, G. The Development of the Problematic Pornography Consumption Scale (PPCS). *J. Sex. Res.* 2018, 55, 395–406. [CrossRef]
163. Griffiths, M. A “Components” Model of Addiction within a Biopsychosocial Framework. *J. Subst. Use* 2009, 10, 191–197. [CrossRef]
164. Reid, R.C.; Li, D.S.; Gilliland, R.; Stein, J.A.; Fong, T. Reliability, validity, and psychometric development of the pornography consumption inventory in a sample of hypersexual men. *J. Sex. Marital Ther.* 2011, 37, 359–385. [CrossRef]
165. Baltieri, D.A.; Aguiar, A.S.J.; de Oliveira, V.H.; de Souza Gatti, A.L.; de Souza Aranha E Silva, R.A. Validation of the Pornography Consumption Inventory in a Sample of Male Brazilian University Students. *J. Sex. Marital Ther.* 2015, 41, 649–660. [CrossRef]
166. Noor, S.W.; Simon Rosser, B.R.; Erickson, D.J. A Brief Scale to Measure Problematic Sexually Explicit Media Consumption: Psychometric Properties of the Compulsive Pornography Consumption (CPC) Scale among Men who have Sex with Men. *Sex. Addict. Compuls.* 2014, 21, 240–261. [CrossRef]
167. Kraus, S.; Rosenberg, H. The pornography craving questionnaire: Psychometric properties. *Arch. Sex. Behav.* 2014, 43, 451–462. [CrossRef]
168. Kraus, S.W.; Rosenberg, H.; Tompsett, C.J. Assessment of self-efficacy to employ self-initiated pornography use-reduction strategies. *Addict. Behav.* 2015, 40, 115–118. [CrossRef]
169. Kraus, S.W.; Rosenberg, H.; Martino, S.; Nich, C.; Potenza, M.N. The development and initial evaluation of the Pornography-Use Avoidance Self-Efficacy Scale. *J. Behav. Addict.* 2017, 6, 354–363. [CrossRef]

170. Sniewski, L.; Farvid, P.; Carter, P. The assessment and treatment of adult heterosexual men with self-perceived problematic pornography use: A review. *Addict. Behav.* 2018, 77, 217–224. [CrossRef]
171. Gola, M.; Potenza, M.N. Paroxetine Treatment of Problematic Pornography Use: A Case Series. *J. Behav. Addict.* 2016, 5, 529–532. [CrossRef]
172. Fong, T.W. Understanding and managing compulsive sexual behaviors. *Psychiatry (Edmont)* 2006, 3, 51–58.
173. Aboujaoude, E.; Salame, W.O. Naltrexone: A Pan-Addiction Treatment? *CNS Drugs* 2016, 30, 719–733. [CrossRef]
174. Raymond, N.C.; Grant, J.E.; Coleman, E. Augmentation with naltrexone to treat compulsive sexual behavior: A case series. *Ann. Clin. Psychiatry* 2010, 22, 56–62.
175. Kraus, S.W.; Meshberg-Cohen, S.; Martino, S.; Quinones, L.J.; Potenza, M.N. Treatment of Compulsive Pornography Use with Naltrexone: A Case Report. *Am. J. Psychiatry* 2015, 172, 1260–1261. [CrossRef]
176. Bostwick, J.M.; Bucci, J.A. Internet sex addiction treated with naltrexone. *Mayo Clin. Proc.* 2008, 83, 226–230. [CrossRef]
177. Camacho, M.; Moura, A.R.; Oliveira-Maia, A.J. Compulsive Sexual Behaviors Treated With Naltrexone Monotherapy. *Prim. Care Companion CNS Disord.* 2018, 20. [CrossRef]
178. Capurso, N.A. Naltrexone for the treatment of comorbid tobacco and pornography addiction. *Am. J. Addict.* 2017, 26, 115–117. [CrossRef]
179. Short, M.B.; Wetterneck, C.T.; Bistricky, S.L.; Shutter, T.; Chase, T.E. Clinicians' Beliefs, Observations, and Treatment Effectiveness Regarding Clients' Sexual Addiction and Internet Pornography Use. *Commun. Ment. Health J.* 2016, 52, 1070–1081. [CrossRef]
180. Orzack, M.H.; Voluse, A.C.; Wolf, D.; Hennen, J. An ongoing study of group treatment for men involved in problematic Internet-enabled sexual behavior. *Cyberpsychol. Behav.* 2006, 9, 348–360. [CrossRef]
181. Young, K.S. Cognitive behavior therapy with Internet addicts: Treatment outcomes and implications. *Cyberpsychol. Behav.* 2007, 10, 671–679. [CrossRef]
182. Hardy, S.A.; Ruchty, J.; Hull, T.; Hyde, R. A Preliminary Study of an Online Psychoeducational Program for Hypersexuality. *Sex. Addict. Compuls.* 2010, 17, 247–269. [CrossRef]
183. Crosby, J.M.; Twohig, M.P. Acceptance and Commitment Therapy for Problematic Internet Pornography Use: A Randomized Trial. *Behav. Ther.* 2016, 47, 355–366. [CrossRef]

184. Twohig, M.P.; Crosby, J.M. Acceptance and commitment therapy as a treatment for problematic internet pornography viewing. *Behav. Ther.* 2010, 41, 285–295. [CrossRef]

Porno Bağımlılığı: Nörobilimsel Bir Bakış Açısı

Donald L. Hilton Jr., Clark Watts

Beyin Cerrahisi Bölümü, Teksas Üniversitesi,
San Antonio Sağlık Bilimleri Merkezi
Teksas Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, Austin, TX, ABD
E-posta: Donald L.Hilton – dhiltonjr@sbcglobal.net;
*Clark Watts- cwatts@mindspring.com
26 Kasım 2010'da alındı, 18 Ocak 2011'de kabul edildi,
21 Şubat 2011'de yayımlandı.

Bu eleştirinin önemli varsayımlarından biri şudur: Bütün bağımlılıklar, beyindeki kimyasal değişimlere ek olarak, toplu olarak hipofrontal sendromlar şeklinde adlandırılan beyinle ilgili [se-rebral] işlev bozukluklarının çeşitli dışavurumlarıyla sonuçlanan anatomik ve patolojik değişimlere yol açar. Bu sendromlarda, en basit şekilde tanımlarsak, altta yatan bozukluk beynin “frenleme sisteminin” zarar görmüş olmasıyla ilgilidir. Bunlar, özellikle nörolog ve beyin cerrahları olmak üzere sinirbilimcilerin iyi bildiği şeylerdir çünkü tümör, felç ve travmayla birlikte görülürler. Esasında anatomik olarak baktığımızda bu frontal kontrol sistemlerinin kaybı en çok travmadan sonra görünürlüğe kavuşur; buna örnek olarak zaman içindeki seri MRI taramalarında görülen ön lobların ilerleyici atrofisini verebiliriz.

Dürtüsellik, kompulsivite, duygusal değişkenlik (labilite), muhakeme bozukluğu gibi hipofrontal sendromların asli unsurları iyice tanımlanmış olsa da bu sürecin büyük bir kısmı hâlâ bi-

linmemektedir. Bu hipofrontal durumların beliren bir yönü de bağımlılardaki bulgulara benzerlikleridir. Hipofrontal durumları ele alan Fowler ve diğ., şunu belirtmiştir: “bağımlılarla yapılan çalışmalar göstermiştir ki beyinde dürtüselden ziyade stratejik kararlar almayı sağlayan bir alan olan orbitofrontal kortekste azalan hücre faaliyeti buna sebep olmaktadır. *Beynin bu bölgesine travmatik hasar alan hastalar saldırganlık, başına geleceklere dair zayıf muhakeme, madde kullananlarda gözlemlenenlere benzer şekilde uygunsuz tepkileri ketleyememe gibi sorunlar sergilemektedir.* [8] (vurgular eklendi).

2002’de kokain bağımlılığı üzerine bir çalışma frontal loblar da dahil olmak üzere beyin çeşitli bölgelerinde ölçümlenebilir bir hacim kaybı olduğunu göstermiştir.[9] Çalışmada kullanılan teknik MR temelli bir protokol ve voksel-temelli morfometri (VBM) idi; beyinden alınan 1 milimetrelilik küpler ölçülüp kıyaslanmıştı. Bir diğer VBM çalışması ise 2004’te metamfetamin üzerine yapılmış, çok benzer bulgulara erişmişti.[27] Ne denli ilginç olursa olsun, bu bulgular bilim insanlarına ya da sıradan vatandaşlara şaşırtıcı gelmeyebilir zira bunlar yasa dışı kullanılan “gerçek uyuşturucular”dır. Yine de böyle bir bağımlılığın beyinde ölçümlenebilir, anatomik değişim üretebildiğini de belirtelim.

Normal bir biyolojik davranış olan yemek yemenin bile istismar edilmesi hâlinde bağımlılık ve obeziteye yol açtığı yönünde elde edilen benzer bulgular daha da öğreticidir. 2006’da özellikle obeziteyi inceleyen bir VBM çalışması yayımlandı; çıkan sonuçlar kokain ve metamfetamin çalışmalarına çok benziyordu.[20] Obezite çalışması bilhassa ön loblarda olmak üzere muhakeme ve kontrolle ilintili alanlarda hacim kaybı olduğunu gösterdi. Bu çalışma; harici ilaç bağımlılığının aksine doğal ve dahili bağımlılıkta gözle görülür zararı ispatlama açısından önemlidir. Dahası; öngörüler doğrultusunda kabul etmesi kolaydır çünkü obez kişi- de aşırı yemenin etkileri görülebilir.

Yemek yemek elbette kişinin hayatta kalması için elzemdir, türlerin hayatta kalması için gereklidir. Türlerin hayatta kalması için gereken bir diğer faaliyet de sektir; bu gözlem sayesinde obezite çalışmalarından mantıklı sorular doğmuştur. Yeme bağımlılığın-

da görülen bulgular aşırıya kaçan cinsel davranışlarda da görülecek midir? Seks, nörolojik anlamda bağımlılık yapabilir mi? Eğer yapıyorsa, diğer bağımlılıklarda beyinde görülen anatomik değişimler yaşanır mı? Son dönemde yapılan bir çalışma kompulsif cinselliğin esasında bağımlılık yapabileceğine dair artan kanıtları destekler niteliktedir. 2007’de Almanyadan çıkan bir VBM çalışması bilhassa pedofiliyi incelemiş ve kokain, metamfetamin ve obezite çalışmalarıyla neredeyse özdeş bulgulara ulaşmıştır.^[25] Çalışmanın ilk kez ortaya koyduğu sonuç şudur: Seks düşkünlüğü [cinsel kompulsiyon] beyinde fiziksel ve anatomik değişime sebep olabilir ki bu da beynin bağımlı hale geldiğinin göstergesidir. Bunlardan önce yapılan bir çalışma da kendi cinsel davranışlarını kontrol edemeyen hastalarda bilhassa frontal işlevsizlik görüldüğünü ortaya koymuştur.^[16] Bu çalışma, sinir iletiminin işlevini ak madde [beyin dokusu] aracılığıyla değerlendirmek üzere difüzyon MR’den yararlandı. Kompulsiyonla ilgili bölge olan üst frontal bölgede anormallik olduğunu ispat etti.

On yıl önce Harvard’dan Dr. Howard Shaffer şöyle yazmıştı: “Bağımlılığın çoğunun mükerrer, yoğun duygulu, yüksek frekanslı deneyimin sonucu olduğunu ileri sürdüğümde kendi meslektaşlarım beni çok zorladı. Fakat nöro-adaptasyonun yani davranışın sürmesine yardımcı olan nöral devredeki değişimlerin ilaç alınmadığı zamanlarda bile ortaya çıktığı aşikâr hâle geldi.”^[13] Daha yakın zamanda da şöyle yazdı: “Bağımlılık krallığı dahilinde madde ya da süreç bağımlılarını hesaba katmamız gerektiğine dair tartışabiliriz fakat teknik açıdan bakınca çok da fazla bir seçeneğimiz yoktur. Tıpkı ekzojen maddelerin kullanımının beyin içindeki alıcı bölgeler için yarışan sahte molekülleri uyarması gibi, insanın faaliyetleri de doğal yoldan oluşan nörotransmitterleri uyarır. Bu doğal yoldan oluşan psiko-aktif maddelerin faaliyetinin muhtemelen pek çok süreç bağımlılığının önemli araçları (mediators) olduğu belirlenecektir.”^[24]

2005’te, Dr. Eric Nestler bütün bağımlılıkları beynin mezolimbik ödül merkezlerinin işlevinin bozulması şeklinde tarif ettiği, çığır açıcı bir metin yazdı. Bağımlılık; haz/ödül merkezleri kokain ya da opiatlar gibi harici ilaçlarla ya da yemek ve seks gibi hayatta

kalmak açısından gerekli ve içkin doğal süreçlerle gasp edildiğinde ortaya çıkar. Aynı dopaminerjik sistemler, beynin ödül merkezlerine ve diğer striatyalı belirginlik merkezlerine yansıtılmasıyla ventral tegmental bölgeyi içine alır. Nestler, şöyle yazmıştır: “Gitgide çoğalan kanıtlar göstermektedir ki VTA-NAc yolağı ve yukarıda alıntılanan diğer limbik bölgeler birbirine benzer şekilde, en azından kısmen, yemek, seks ve sosyal etkileşim gibi doğal ödüllerin akut olumlu duygusal etkilerine aracılık eder. Bu bölgeler, aynı zamanda ‘doğal’ dediğimiz bağımlılıklar’da (burada doğal ödüllere yönelik kompulsif tüketim) mesela patolojik derecede fazla yeme, patolojik kumar ve cinsel bağımlılıklarda da aktiftir. Öncül bulgular, ortak yolakların da işin içine girebileceğini öne sürer. Bir başka örnek de doğal ödüller ve ilaç kullanımı arasında yaşanan karşı-duyarlılaştırmadır.”^[18]

Süreç (ya da doğal) bağımlılıklarına dikkat vermek mezolimbik belirginlik yolaklarındaki metabolik işlevsizliğe odaklanmayı gerektirir. Tıpkı dışarıdan alınan ilaçların bağımlılıkta beynin ödül merkezlerindeki dopamin reseptörlerinin azalmasına sebep olması gibi kanıtlar da benzer patolojiye yol açan ve bu patolojinin oluşmasına işlev gören nörotransmitterleri destekler niteliktedir.

1660’larda kurulan prestijli *Royal Society of London* dünya çapındaki en uzun süreli bilimsel dergiyi yayımlamaktadır. *Philosophical Transactions of Royal Society*’nin yakın zamanda yayımlanan bir sayısında bağımlılığının anlaşılmasıyla ilgili mevcut durum bildirilmiştir; elbette bu durum Society buluşmalarından birinde alanın önde gelen bilim insanları tarafından tartışılıyordu. Derginin toplantıyı haber veren sayısı “Bağımlılığın Nörobiyolojisi: Yeni Ufuklar” adıyla çıktı. İlginçtir ki 17 makaleden ikisi özellikle doğal yoldan oluşan bağımlılığa yönelik kanıtlarla ilgiliydi: Bunlar da patolojik kumar ^[23] ve aşırı yeme ^[28] idi. Hayvanlarda uyuşturucu kullanımı ve doğal yoldan bağımlılığı ele alan üçüncü bir yazı da DeltaFosB ile ilişkiliydi.^[19] DeltaFosB, bağımlı kişilerin nöronlarında kendini aşırı ölçülerde dışa vuruyor gibi görünen ve Nestler’in üzerine çalıştığı bir proteindir. İlk defa, madde bağımlılığıyla ilgili çalışılan hayvanların nöronlarında bulgulanmıştır ^[17] fakat şimdi doğal ödüllerin aşırı tüketilmesiyle ilgili

olarak beynin ödöl merkezlerinde de bulunmuştur.^[18] DeltaFosB'yi ve iki doğal ödöl olan yeme ve cinselliğin aşırı tüketimdeki rolünü soruşturan son dönemdeki bir metin şu sonuca varır: ... burada sunulan çalışma, madde kullanımına ek olarak, doğal ödöllerin Δ FosB düzeylerini Nac'da ortaya çıkarır... sonuçlarımız Δ FosB'nin NAc'da başlamasının, madde bağımlılığının yalnızca kilit yönlerine aracılık ettiğini değil aynı zamanda doğal ödöllerin kompulsif tüketimini ihtiva eden doğal bağımlılıklarına da aracılık etme ihtimalini artırır.^[29]

2010'da yayımlanıp cinselliğin nöroplastisite üzerindeki etkisini tanımlayan son metinler daha da bu konuyla ilgilidir. Bir çalışma, cinsel deneyimin uyuşturucu kullanımında görölene benzer şekilde beynin ödöl merkezlerindeki orta düzeyde iğneli nöronlarda değişimi ateşlediğini göstermiştir.^[21] Bir başka çalışma da cinselliğin beynin ödöl merkezlerini hassaten genişlettiğini ve doğal ödöl belleğinde aracı rol oynadığını bulgulamıştır. Bu çalışma aynı zamanda DeltaFosB'nin aşırı derece dışa vurulmasının hiperseksüel sendroma sebep olduğunu da bulgulamıştır ^[22]. Nestler'in dediğine göre DeltaFosB böylece "bireyin ödöl devresinin aktivasyon durumunu aynı zamanda bireyin ne ölçüde 'bağımlı' olduğunu değerlendirmeye yarayan bir biyo-işarettir; bunu hem bağımlılığın gelişimi esnasında hem de yavaş yavaş uzayan yoksunluk ya da tedavi sürecinde yapmayı sağlar." ^[22]

Ulusal Madde Kullanımı Enstitüsü (NIDA) Başkanı ve bağımlılık alanında en çok yayımlanan makalelerin yazarı olan saygıdeğer bilim adamlarından Dr. Nora Volkow doğal bağımlılık anlayışındaki değişimi kabul etti ve NIDA'nın ismini Ulusal Bağımlılık Hastalıkları Enstitüsü olarak değiştirilmesini destekledi. *Science* dergisi kendisini şöyle alıntıladi: "NIDA Direktörü Nora Volkow, Danışman Glen Hanson'ın da dediği gibi, kurumun isminde *por-no*, kumar ve yemek gibi bağımlılıkların yer alması gerektiğini savunmaktadır. Kendisi 'alana bütünlüklü alana bakmamız gerektiğine dair bir mesaj göndermek istiyor.'^[7] (vurgular eklendi).

Limbik belirginlik merkezlerinde ölçümlenebilir, doğrulanabilir değişimlerle tanımlandığına göre aşırı yemenin gerçek anlamda bağımlılık olabileceğine dair artan kanıtlarla birlikte bu soruna

giderek daha fazla dikkat etmeye başladık. Fakat cinsellik, ahlaki bağlarıyla birlikte, bilimsel tartışmalarda az çok nesnel şekilde ele alınmaktadır. Bu da 1997’de yayımlanan Hogg çalışması sonrasında aşıkâr olmuştur; bu çalışmada eşcinsel erkeklerin ortalama yaşam süresi beklentisinde 20 yıllık bir düşüş bulgulanmıştır. ^[12] Açık toplumsal baskıyı hisseden yazarlar “homofobik” diye etiketlenmekten kaçınacak şekilde bir açıklama yayımladılar. ^[11] Bir bilim dergisinin bu türde bir özür yayımlaması dikkate şayandır. Fakat inanıyoruz ki önceki kurumla birlikte cinsel bağımlılığı ve bu bağımlılığın pornografi gibi bileşenlerini ciddi tartışmalara tabi tutmanın vaktidir.

2014 Mayıs’ta yayımlanması planlanmış DSM-5 bu yeni ekinde Hiperseksüel Bozukluk tanısına da yer verir; bu bozukluğun için bu sorunlu ve kompulsif porno kullanımı da vardır. (1) İnternet porno bağımlılığını naltrekson ile tedavi etmek üzerine Mayo Kliniğinden çıkan raporlarında Bostwick ve Bucci şöyle yazıyordu: “... porno bağımlısının PFC’indeki hücresel adaptasyonlar; ilaçla ilintili uyaranların artan belirginliği, azalan uyuşturucu dışı uyaran belirginliği ve hayatta kalma merkezinde yer alan hedef odaklı faaliyetleri izlemeye yönelik ilginin azalmasıyla” sonuçlanır. (3)

2006’da dünyadaki porno geliri Microsoft, Google, Amazon, eBay, Yahoo, Apple ve Netflix’in toplamından çok daha fazla, 97 milyardı. (14) Bu nedensel değil ilişkisiz bir olgudur fakat pornonun muhtemel toplumsal ve biyolojik etkilerini önemsizleştirme eğilimine sahiptir. Seks endüstrisi pornoya getirilen bütün itirazları başarılı bir şekilde dinî/ahlaki bakışla yapıldığı yönünde bir kisveye bürümüş, sonrasında bu itirazları Birinci Anayasa’nın ihlalleri olarak kapı dışarı etmişlerdir. Tarafsız gözle bakıldığında, porno bağımlılığına ilişkin kanıtlar porno izlemenin yakın ilişki kurma yetilerine zarar verdiğini göstermektedir. (2) Çocuk pornosu izlemek ve çocuklarla gerçekten cinsel ilişkiye girmek arasındaki korelasyon (%85) Bourke ve Hernandez tarafından ispat edilmiştir. (4) Bu başlıkla ilgili tarafsız ve hakemli tartışmalardaki zorluk, yine de bu verilerin toplumsal zeminlerde kasten bastırılmasıyla ortaya konulmaktadır. (15) Hald ve diğ.’in gün-

cel meta-analizi kadına karşı şiddet içerikli tutumlara yol açan porno korelasyonunu gösteren önceki verileri destekler ve açığa kavuşturur. (10) Böyle güçlü korelatif verilerle birlikte muhtemel nedenselliği ele almamak sorumsuzluk olacaktır. Mevcut kullanım örüntüleri bağlamında bu verileri gözden geçirmek bilhassa endişe vericidir: Üniversite çağındaki erkeklerin %87'si porno izlemekte, %50'si haftada bir kere, 20'si her gün ya da iki günde bir izlerken kadınların da %31'i de porno izlemektedir. (5) Pornonun ergen cinsel davranışı üzerindeki yordayıcı etkisi de ayrıca ispata kavuşturulmuştur. (6)

Elbette bizlerin şifacı olarak yapması gerekenler şunlardır: Bu süreç sonucu ya da doğal yoldan oluşan bağımlılığın yeni mahiyetine ilişkin insan patolojisini sorgulamak ya da bunu tedavi etmek için, bilhassa da bütün bağımlılık süreçlerinin nöral zeminini destekleyen kanıtların arttığı göz önüne alınırsa, daha fazlasını yapmamız gerekmektedir. Yeme bağımlılığının biyolojik zemine sahip olduğunu düşündüğümüz gibi -herhangi bir ahlaki katman ya da değer odaklı terminoloji olmaksızın- pornoya ve diğer cinsel bağımlılık türlerine aynı objektif gözle bakma zamanı gelmiştir. Şu an sosyal baskılar porno konusunu idare etmeyi birincil olarak sivil ya da adli suçlu makamlara havale ediyor. (26) Bu metin, bu pratikleri yakın zamanda değiştirecek bir müdafa sunmuyor. Genel anlamda; tıp tedavisini ve porno patolojisinin bağımlılık yapan doğasını yönetmede tıbbi tedavinin klinik nöro-bilimsel rolünün spesifik yanlarını teşvik etme peşindedir.

Bu düşüncemizi nihayete erdirirken pornonun kamu sağlığı açısından nasıl bir profil çizdiğini göstermek yararlı olabilir. Doğası itibariyle böyle bir profil bir şekilde ilkel kalacaktır; bunun sebebi de bağımlılık bilgisinin mevcut konumu ve meydana geldiği çevredir. Tablo-1 porno vakasının böyle bir profilini sunmaktadır; bunu yaparken Londra'da 1854'te kolera salgını araştırmasını model olarak kullanır. O dönemde de koleranın kamu sağlığına etkilerini tıbbın kavrayamaması bugün pornonun kamu sağlığına nasıl etki ettiğini tıbbın kavrayamamasına denkti. Bu tablo; tıbbi olmayan kaynaklar aracılığıyla ele alınması gereken fiziksel porno materyali endüstrisinin büyük katkısını ortaya koyar-

ken, aynı zamanda bağımlılığı yönetmek için gereken ilaçlara bir alan önerir.

Tablo 1. Pornografinin kamu sağlığı üzerindeki etkileri

Özellikler	Model*	Vaka**
Yer/zaman	Londra (1854)	ABD (2010)
Kritik hata	Kirli su tedarigi	Kamunun tavrı: zoraki müsamaha
Kolaylaştırıcı	Su tedarigi	Malı/hizmet sağlayıcılar
Ajan	Kolera bakterisi	Ham madde
Klinik durum	Kolera	Madde dengesizliği (beyin)
Hastalık kategorisi	Enfeksiyon	Bağımlılık
Tedavisiz netice	Biyolojik bozunum ve ölüm	Hipofrontal sendromlar (?)
Risk Altında	Yakın ilişkiler (ve aile)	İyi anlaşılmamıştır henüz
Tedavi	Genel tıbbi prensipler	Mutabakat bekleniyor
	Tıp dışında eylemler	
Kamu sağlığını sağlamak	Kirliliği önlemek	Gerekli eğitimi vermek (sosyal, siyasa, biyolojik olarak)
Fail	Siyasi (hükümet)	Mekana uygun kurumlar

*S. Johnson. The Ghost Map. Riverhead Books. New York 2006

**Bir kısmı bu metinde de alıntılanan, çeşitli popüler ve bilimsel eleştirilerden çıkarsanmıştır.

Tablo 1, şu soruları tartışmaya başlamaya katkı sağlamak üzere dikkatinize sunulmuştur: Bağımlılık modelini destekleyen güncel kanıtlar göz önüne alındığında porno tıp açısından ne anlam ifade etmektedir? Bu soruna geniş bir toplumsal tepki verilmesi için gereken tıp dışı büyük kaynaklara ilişkin olarak bu anlamlar ne şekilde ele alınmalıdır? Bağımlılık üzerine çalışan bilim adamlarının da desteğiyle, klinik nöro-bilimcilerin hipofrontal sendromlarla tecrübesinden nasıl bir iş birliği içerisinde yararlanılabilir?

Kaynaklar

1. American Psychiatric Association, DSM-5 Development. Şuradan erişilebilir: <http://www.dsm5.org/ProposedRevisions/Pages/proposedrevision.aspx?rid=415> [Last accessed on 2010 Nov 12].
2. Bergner RM, Bridges AJ. The significance of heavy pornography involvement for romantic partners: Research and clinical implications. *J Sex Marital Ther* 2002;28:193-206.
3. Bostwick JM, Bucci JA. Internet sex addiction treated with naltrexone. *Mayo Clin Proc* 2008;83:226-30.
4. Bourke M, Hernandez A. The 'Butner Study' redux: A report of the incidence of hands-on child victimization by child pornography offenders. *J Fam Violence* 2009;24:183-91.
5. Carroll J, Padilla-Walker LM, Nelson LJ. Generation XXX: Pornography acceptance and use among emerging adults. *J Adoles Res* 2008;23:6-30.
6. Collins RL, Elliott MN, Berry SH, Kanouse DE, Kunkel D, Hunter SB, *et al.* Watching sex on television predicts adolescent initiation of sexual behavior. *Pediatrics* 2004;114:280-9.
7. Editorial. Random Samples, Officially a disease now? *Science* 2007;317:23.
8. Fowler JL, Volkow ND, Kassid CA. Imaging the addicted human brain. *Sci Pract Perspect* 2007;3:4-16.
9. Franklin TR, Acton PD, Maldjian JA, Gray JD, Croft JR, Dackis CA, *et al.* Decreased gray matter concentration in the insular, orbitofrontal, cingulate, and temporal cortices of cocaine patients. *Biol Psychiatry* 2002;51:134-42.
10. Hald GM, Malamuth NM, Yuen C. Pornography and attitudes supporting violence against women: Revisiting the relationship in nonexperimental studies. *Aggress Behav* 2010;36:14-20.
11. Hogg RS, Strathdee SA, Craib KJ, O'Shaughnessy MV, Montaner J, Schechter MT. Gay life expectancy revisited. *Int J Epidemiol* 2001;30:1499.
12. Hogg RS, Strathdee SA, Craib KJ, O'Shaughnessy MV, Montaner JS, Schechter MT. *et al.* Modelling the impact of HIV disease on mortality in gay men. *Int J Epidemiol* 1997;26:657-61.
13. Holden C. Behavioral addictions: Do they exist? *Science* 2001;294:980.
14. <http://internet-filter-review.toptenreviews.com/internet-pornography-statistics.html> [Last accessed on 2010 Nov 12].
15. <http://www.nytimes.com/2007/07/19/us/19sex.html> [Last accessed on 2010 Nov 12].

16. Miner MH, Raymond N, Mueller BA, Lloyd M, Lim KO. Preliminary investigation of the impulsive and neuroanatomical characteristics of compulsive sexual behavior. *Psychiatry Res* 2009;174:146-51.
17. Nestler EJ, Kelz MB, Chen J. DeltaFosB: A molecular mediator of long-term neural and behavioral plasticity. *Brain Res* 1999;835:10-7
18. Nestler EJ. Is there a common molecular pathway for addiction? *Nature Neurosci* 2005;9:1445-9.
19. Nestler EJ. Transcriptional mechanisms of addiction: Role of DeltaFosB. *Phil Trans Roy Soc* 2008;363:3245-56.
20. Pannaciuoli N, Del Parigi A, Chen K, Le DS, Reiman EM, Tataranni PA. Brain abnormalities in human obesity: A voxel-based morphometry study. *Neuroimage* 2006;311:1419-25.
21. Pitchers KK, Balfour ME, Lehman MN, Richtand NM, Yu L, Coolen LM. Neuro-plasticity in the mesolimbic system induced by natural reward and subsequent reward abstinence. *Biol Psy* 2010;67:872-9.
22. Pitchers KK, Frohmader KS, Vialou V, Mouzon E, Nestler EJ, Lehman MN, *et al.* DeltaFosB in the nucleus accumbens is critical for reinforcing effects of sexual reward. *Genes Brain Behav* 2010;9:831-40.
23. Potenza MN. The neurobiology of pathologic gambling and drug addiction: An overview and new findings. *Phil Trans Roy Soc* 2008;363:381-90.
24. Schaffer HJ. What is Addiction? A Perspective. Harvard Division on Addiction Available from: <http://www.divisiononaddictions.org/html/whatisaddiction.htm> [Last accessed on 2010 Nov 12].
25. Schiffer B, Peschel T, Paul T, Gizewski E, Forsting M, Leygraf N, *et al.* Structural brain abnormalities in the frontostriatal system and cerebellum in pedophilia. *J Psychiatr Res* 2007;41:754-62.
26. Shilling A. Lawyer's Desk Book. New York, Wolters Kluwer, 2007; p. 28.50-28.52.
27. Thompson PM, Hayashi KM, Simon SL, Geaga JA, Hong MS, Sui Y, *et al.* Structural abnormalities in the brains of human subjects who use methamphetamines. *J Neurosci* 2004;24:6028-36.
28. Volkow ND, Wang GJ, Fowler JS, Telang F. Overlapping neuronal circuits in addiction and obesity: Evidence of systems pathology. *Philos Trans R Soc Lond B Biol Sci* 2008;363:3191-200.
29. Wallace DL, Vialou V, Rios L, Carle-Florence TL, Chakravarty S, Kumar A, *et al.* The influence of deltaFosB in the nucleus accumbens on natural reward-related behavior. *J Neurosci* 2008;28:10272-7.

İnternette Cinsel Bağımlılık: Deneyisel Araştırmaları Gözden Geçirmek

Mark D. Griffiths*

Uluslararası Oyun Araştırma Birimi, Psikoloji Bölümü,
Nottingham Trent Üniversitesi,
Burton Street, Nottingham, NG1 4BU, İngiltere
(2 Kasım 2010'da alındı; 24 Nisan 2011'de revize edildi;
3 Mayıs 2011'de kabul edildi)

İnternetin ortaya çıkışı, insanların cinsel davranışlarda bulunabilecekleri başka bir ortam eklemiştir. Bu ortam, çevrimiçi pornografinin pasif tüketiminden siber sohbet odalarında interaktif cinsel içerik alışverişine kadar çeşitlilik göstermektedir. Erişim, satın alınabilirlik ve anonimliğin, İnternet'i çevrimiçi cinselliğin edinilmesi, geliştirilmesi ve sürdürülmesi için uygun kılan kritik faktörler olduğuna inanılmaktadır. Bazıları için, çevrimiçi cinsel davranışlar çevrimdışı cinselliklerinin bir tamamlayıcısı olarak kullanılırken, diğerleri için bir alternatif görevi görür ve İnternet bağımlılığı ile seks bağımlılığı arasındaki kesişme olarak kavramsallaştırılabilir. İnternet seks bağımlılığı ile sonuçlanabilir. Mevcut literatür, bu psikopatolojiler arasında net bir ayrım çizgisinin bulunmadığını öne sürmektedir. Bu nedenle, bu inceleme-

* Yazışma: M. D. Griffiths, Uluslararası Oyun Araştırma Birimi, Psikoloji Bölümü, Nottingham Trent Üniversitesi, Burton Street, Nottingham, NG1 4BU, İngiltere. Tel: +44 (0) 1158482401. Faks: +44 (0) 1158482390. E-posta: mark.griffiths@ntu.ac.uk

nin amacı, yetişkinlerde İnternette seks bağımlılığını araştıran deneysel çalışmalara kapsamlı bir genel bakış sağlamaktır. Batı ülkelerinde tespit edilen beş niteliksel ve dokuz niceliksel araştırmaya dayanarak, etkilenen bireyler için çok çeşitli olumsuz sonuçlara yol açabileceğinden dolayı, İnternette cinsel davranışlarda bulunmanın ters gidebileceği ve İnternette seks bağımlılığı ile sonuçlanabileceği sonucuna varılmıştır. İnternet seks bağımlılığının patolojik durumunu, gerçek hayattaki seks bağımlılığının özelliklerini paylaşan, ancak bununla eşitlenmemesi gereken İnternet bağımlılığının bir alt formu olarak belirlemek için gelecekteki araştırmaların çıkarımlarına özellikle dikkat çekilmektedir. Buna göre, İnternette seks bağımlılığını klinik olarak değerlendirmek için açık bir teşhis çerçevesine duyulan ihtiyaç, İnternetteki cinsel davranışların potansiyel olarak psikopatolojik niteliklerini ve yansımalarını anlamaya yönelik ilk adım olarak vurgulanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: İnternette seks bağımlılığı, siber seks, cinsel davranış, literatür taraması, cinsel bağımlılık, ampirik araştırma

Giriş

İnternetin ortaya çıkışı, çok çeşitli potansiyel çevrimiçi cinsel davranışlarda bulunmayı mümkün kılmıştır. İnternet kullanımının, dünyanın dört bir yanındaki insanların, özellikle kadınların (Leiblum, 2001) ve gençlerin (Lou, Zhao, Gao ve Shah, 2006) cinsellik deneyimleri üzerinde olduğu kadar eşcinsel (McLelland, 2002), lezbiyen (Correll, 1995), bi- (Koch & Schockman, 1998) ve transeksüel bireyler (Broad, 2002) ve engelliler (Kaufman, Silverberg ve Odette, 2007) gibi marjinalleşmiş popülasyonların cinsellik deneyimi üzerinde yarattığı çeşitli olumlu etkiler vardır. İnternet, çevrimdışı etkinliklerden fiziksel ve sosyal olarak daha az tehlike oluşturan cinsel keşif için “güvenli” bir alan sağlayabilmektedir (Turkle, 1995; Weiss ve Schneider, 2006). Dahası, bir sosyal topluluğa ve normatif olmayan cinsiyet ve cinsel ifade için bir destek sistemine erişim sağlayabilir.

İnsanlar çevrimdışı cinsel yaşamlarını tamamlayıcı olabilecek cinsel faaliyetlere katılabilirler. Örneğin, normalde çevrimdışı olamayacakları (yani fetişler gibi belirli beğenilere göre uyarlanan siteleri kullanarak) çevrimiçi cinsel davranışlarda bulunabilirler veya çevrimdışına göre hiperseksüelleştirilmiş vücutların sunulmasından faydalanabilirler (örn. pornoda, penisler maksimum görsel etki için çok büyük olma eğilimindedir). Fakat, küçük bir azınlık siber seks yapmak için interneti aşırı derecede kullanmaktadır. Tamamlayıcı olmaktan ziyade, siber seks kullanımı çevrimdışı cinsel yaşamlarının yerini alabilir. Davranışları, internette seks bağımlılığının göstergesi olabilecek bağımlılık yaratan nitelikler kazanabilir. Bunun ışığında, neyin bir bağımlılık olarak kabul edilebileceğini en iyi tanımlayan şeyin faaliyetlerin kendileri mi yoksa bu faaliyetlerin bireyin yaşamındaki yeri mi olduğu merak edilmektedir.

İnternette bağımlılık yaratan cinsel davranış hakkındaki deneysel bilginin bu sorudan yola çıkarak analizine başlamadan önce, İnternet seks bağımlılığı için kavramsal bir çerçeve oluşturmak önemlidir. Başlangıçta Young (1999), İnternette seks bağımlılığının veya siber cinsel bağımlılığın, İnternet bağımlılığının beş alt türünden biri olduğunu öne sürmüştür. Bunlar siber ilişki bağımlılığı, ağ zorlanımları, aşırı bilgi yüklemesi, bilgisayar bağımlılığı ve siber cinsel bağımlılıktır. Young (1999) şunları iddia etti: (1) siber ilişki bağımlılığı çevrimiçi ilişkilerle aşırı etkileşim anlamına gelmektedir, (2) ağ zorlanımları, çevrimiçi borsa işlemleri, çevrimiçi kumar ve çevrimiçi alışveriş dahil ancak bunlarla sınırlı olmamak üzere kompulsif davranışları ifade etmektedir, (3) aşırı bilgi yüklemesi, arama motorlarının alışkanlık olarak kullanımı gibi orantısız bir şekilde internette gezinme ve orantısız bilgi taraması anlamına gelmektedir, (4) bilgisayar bağımlılığı patolojik bilgisayar oyunu oynamak anlamına gelmektedir ve (5) siber cinsel bağımlılık, siber seks ve siber porno için aşırı İnternet kullanımı anlamına gelmektedir.

Psikopatolojik bir bakış açısıyla, siber cinsel ya da İnternette cinsel bağımlılığın hangi temelde teşhis edilebileceğini anlamak önemlidir. Şimdiye kadar, uluslararası teşhis kılavuzlarında,

Amerikan Psikiyatri Birliği'nin (APA) Ruhsal Bozuklukların Tanısal ve Sayımsal El Kitabı IV-TR 'de (APA, 2000) ve Dünya Sağlık Örgütü'nün Uluslararası Hastalık Sınıflandırması 10'da net bir teşhis kategorisi bulunmamaktadır (ICD-10; WHO, 1992). Bununla birlikte, APA (2010), DSM-V'in yeni sürümüne "hiperseksüel bozukluğu" dahil etme fikrini değerlendirmektedir. Dahil edilmesinin gerekçesi, özellikle bozukluğun bundan mustarip olanlar için doğurduğu çeşitli olumsuz sonuçların ışığında, klinik ve araştırma ihtiyaçlarına dayanmaktadır. Hastalığa ilişkin deneysel kavrayışa dayanan tedavi çabaları, deneyimledikleri semptomlara dayalı olarak hastaların ihtiyaçlarına göre özel olarak tasarlanmalıdır. Bu nedenle, net bir teşhis kategorisi oluşturmak çok önemlidir. Hiperseksüel bozukluk, büyük ölçüde obsesif kompulsif bozukluklar için olan kriterlere dayansa da, cinsel bağımlılığa (SA) benzerlik göstermektedir. Tekrarlayan cinsel fanteziler ve dürtüler şeklindeki takıntıları ve başa çıkma amacıyla tekrarlanan cinsel davranışlarda bulunma zorunluluğunu içermektedir. Bağımlıların yaşamları üzerindeki zararlı etkileri bilinmesine rağmen bu davranışlara katılım devam etmektedir (APA, 2010).

Benzer şekilde, Goodman (1998) ve Orzack ve Ross (2000), kavramsallaştırmalarında tolerans ve içe çekilme gibi temel teşhis maddelerini içerdikleri için davranışsal bağımlılıklar ile uyumlu bir yaklaşımı benimserler. SA için tanı kriterleri Tablo I'de sunulmuştur.

Görünen o ki önerilen kriterler (en azından varsayımsal olarak), siber cinsel tüketim ve siber cinsel etkileşim dahil olmak üzere çevrimiçi olarak gerçekleşen herhangi bir cinsel davranışa uygulanabilir. Bu nedenle, İnternet seks bağımlılığı yalnızca İnternet bağımlılığının bir alt formu değil, aynı zamanda seks bağımlılığının bir alt formu olabilir. Böylelikle, İnternet seks bağımlılığı, bu iki potansiyel patolojik davranış türü arasındaki kesişimi temsil etmektedir. Potansiyel cinsel kullanımlarla ilgili olarak, İnternet, pornografi indirme ve izleme gibi pasif etkileşimlere dahil edilebilir ancak bunların ötesindedir. Young (2008), çevrimiçi pornografiyi izlemek, indirmek ve satmak ile yetişkinler için fantezi

rol yapma odalarında yer almak arasında ayrım yapar ve böylece internette pornografi tüketirken mastürbasyon yapmanın ötesinde etkileşimli bir unsur uygulamaktadır. Bu etkileşimli unsur, İnternet'i patolojik çevrimiçi cinsel davranışları araştırmak için vazgeçilmez özgün bir alan haline getiren şeydir. Pornografik görüntülere ve videolara çevrimdışı olarak erişilebilirken, yetişkin sohbet odalarındaki cinsel etkileşimlerin çevrimdışı yaşamda bir karşılığı yoktur.

Tablo 1. SA cinsel bağımlılık için tanı kriterleri.

- Aynı 12 aylık dönemde herhangi bir zamanda meydana gelen, aşağıdakilerden üçü veya daha fazlasıyla gösterildiği gibi, klinik olarak önemli bozulmaya veya sıkıntıya yol açan uyumsuz bir cinsel davranış kalıbı
- (1) Tolerans
 - (a) İstenilen etkiyi elde etmek için cinsel davranış miktarının veya yoğunluğunun belirgin şekilde artması ihtiyacı
 - (b) Aynı yoğunluk düzeyinde cinsel davranışa sürekli katılım ile belirgin şekilde azalmış etki
 - (2) İçe Çekilme
 - (c) Cinsel davranışın kesilmesi üzerine fizyolojik veya psikolojik olarak tanımlanan değişikliklerin karakteristik psikofizyolojik içe çekilme sendromu
 - (d) İçe çekilme semptomlarını hafifletmek veya önlemek için aynı veya yakından ilişkili bir cinsel davranışta bulunulması
 - (3) Cinsel davranış genellikle daha uzun bir süre boyunca, daha fazla miktarda veya amaçlanandan daha yüksek bir yoğunluk düzeyinde gösterilir
 - (4) Cinsel davranış azaltmak veya kontrol etmek için ısrarcı bir istek veya başarısız çabalar bulunur
 - (5) Cinsel davranışa hazırlanmak, davranışta bulunmak ve etkilerinden kurtulmak için gerekli faaliyetlere daha fazla zaman harcanır
 - (6) Cinsel davranış nedeniyle önemli sosyal, mesleki veya eğlence faaliyetlerinden vazgeçilir veya azaltılır
 - (7) Cinsel davranıştan kaynaklanmış veya şiddetlenmiş olması muhtemel psikolojik sorun, sonuçları hakkında bilgi sahibi olunmasına rağmen devam etmektedir

Kaynak: Goodman'a (1998) dayanmaktadır.

Bunun ışığında, internetteki cinsel davranışlar ya siber tüketim (yani pornografi gibi cinsel içeriği çevrimiçi olarak indirme ve iz-

leme veya forumlarda/sohbet sitelerinde aktif olarak katılmadan cinsel içerik okuma) ya da başkalarıyla gerçek zamanlı (ör. metin tabanlı sohbet ve/veya video bağlantılı görüşmeler şeklinde eş-zamanlı katılım) ya da gecikmeli (ör. e-posta metni, resimler ve/veya video yoluyla cinsel içerik alışverişi şeklinde eşzamansız etkileşim) siber cinsel etkileşim olarak sınıflandırılabilir. Bu davranışlardan herhangi birine aynı anda mastürbasyon eşlik edebilir. Dahası, cinsel içerikli İnternet aktiviteleri sorunlu olabilir çünkü: (1) kişinin (veya bedensel cinsel partnerinin) onaylamadığı veya suçlu hissettiği cinsel arzular sergilemektedirler, (2) cinsel enerjiyi bedensel cinsellikten uzaklaştırmakta veya büyük ölçüde onu saptırmaktadırlar ve (3) ideal çevrimiçi cinsel materyali aramak çok zaman almaktadır.

Ayrıca, Griffiths (2000, 2001), internetin cinsel faaliyetlerde bulunma konusunda kullanılabileceği başka potansiyel kullanımların ana hatlarını çizmiştir. Daha önce bahsedilenleri, pedofilik görüntü ve filmler gibi yasa dışı materyalleri ve taciz ve siber tacizi içeren çevrimiçi cinsel tehdidi görüntüleme, indirme veya dağıtma gibi kriminal faaliyetlerle ilgili diğer cinsel davranışlar ile tamamlar (Griffiths, 2001). Bu nedenle, yalnızca tüketilen ve etkileşimli siber seks arasında ayırım yapmakla kalmayıp, aynı zamanda “normal” ve sapkın çevrimiçi cinsel davranışları da ayırt etmenin gerekli olduğu görünmektedir. Bu bağlamda sapkınlık, potansiyel olarak cezai uygulamaya yol açabilecek herhangi bir davranışı ifade etmektedir. Bu nedenle, İnternetin kullanılabileceği çok çeşitli cinsel aktiviteler olduğu görülmektedir. Bunlardan bazıları, bireyler zorunlu olarak bunlarla meşgul olmaya başladıkça bağımlılık yaratan nitelikler kazanabilir çünkü “büylesine temel bir insan arzusunun [cinsiyet] güvenli, hızlı ve tamamen tatmin edebilen her şey, bazılarının bağımlılık yapacaktır” (King, 1996).

Motivasyonlar ve aşırılıklar: İnternetin seks için kullanımına ilişkin bilimsel bir inceleme

1890'lara kadar, von Kraftt-Ebbing (1893), psikopatoloji ve adli tıp açılarından analiz edilen cinsel davranışların çeşitliliği üze-

rine bir dizi vaka çalışması yayınlamıştır. Bu çalışma, türünün ilk örneği olmasına rağmen, genellikle Alfred Kinsey'in insan cinselliğini ilk kez büyük popülasyonlarda değerlendirdiği ünlü çalışmalarıyla başladığı düşünülmektedir (Kinsey, Pomeroy ve Martin, 1948; Kinsey, Pomeroy, Martin ve Gebhard, 1953). Kinsey'in araştırmalarıyla, geleneksel olarak evli bir çiftin yatak odasına ait olduğu varsayılan faaliyetler, bilimsel bir bakış açısıyla incelenerek normalleştirilmiş ve doğallaştırılmıştır. Bu durum sadece cinsellikle ilgilenen araştırmacılar için yeni yollar açmakla kalmamış, aynı zamanda konuyu daha genel günlük tartışmalara da taşımıştır. Benzer şekilde, 1990'ların sonları ve 2000'lerin başlarında, insan cinsel davranışının İnternette nasıl hayata geçirildiğini araştıran çalışmaların yaygınlaştığı görülmüştür (Cooper, 1998; Cooper, Delmonico ve Burg, 2000; Daneback, Cooper ve Mansson, 2005; Delmonico, 1997a; Goodson, McCormick ve Evans, 2000). Bazıları, "teknolojinin temsili cinselliği, kişilerarası cinsel tatmin biçimlerinin yerine giderek daha uygun ve çekici bir alternatif haline dönüştürdüğünü" iddia etmektedir (Quinn ve Forsyth, 2005, s. 197). Böyle bir iddia, siber seks kullanıcılarının az bir kısmının interneti, çevrimdışı davranışların yerine geçecek şekilde kullanabileceğini öne sürmektedir. Ayrıca, çevrimiçi olanların bazı insanlar için çok tatmin edici olabileceğini de öne sürmektedir.

İnternette seks, Cooper'ın (1998) Üçlü A motoru olarak bahsettiği İnternet'in kendine özgü nitelikleri nedeniyle özellikle uygulanabilir: erişim, satın alınabilirlik ve anonimlik. Açık cinsel materyaller ve potansiyel çevrimiçi ve çevrimdışı cinsel partnerler de dahil olmak üzere çevrimiçi dünyaya, bir İnternet bağlantısı olduğu sürece her zaman ve her yerden erişilebilir. Çoğu zaman, seks kasetleri satın almak veya seks işçileri için ödeme yapmakla ilgili harcamalar göz önünde bulundurulduğunda, cinsel aktiviteler çevrimiçi olarak neredeyse hiçbir ücret ödmeden takip edilebilir, bu da çevrimiçi seksi çevrimdışı seksten açıkça ayırır. Buna karşılık, bant genişliğine erişim maliyetleri nispeten düşüktür. Kötü şöhretli karikatürün dediği gibi, "İnternette kimse senin köpek olduğunu bilmez" (Steiner, 1993). Steiner'in karikatürü, çevrim içi, bedensiz olmanın, kişisel ayrıntıları, cinsiyet,

yaş, ırk, sosyoekonomik durum gibi çevrimdışı yaşam özelliklerini ortadan kaldırdığı gerçeğini göstermektedir. Bireyleri, çeşitli tabularla suçlanan bir şeye dahil olma korkusundan kurtarmakta ve çevrimdışı yaşamda ve kendilerini (cinsel olarak) özgürce keşfetme seçeneği sunmaktadır. Dahası, eğer gerçekleşirse, İnternette yaşamak kadar cazip veya zevkli olmayabilecek cinsel fantezilere kendinizi kaptırma seçeneği sunmaktadır. Örneğin, çevrimdışı dünyada çoğu insan ya tabular yüzünden ya da birden fazla büyük penisin penetrasyon fantezisi gerçekte olduğundan daha çekici ve erotik olduğu için grup seks yapmaz.

Çevrimiçi etkinlikleri daha fazla (veya daha az) tehlikeli hale getirebilecek diğer şeyler, algılanan güvenlik ve bu davranışlar için sonuçların olmaması olabilir. Belki de bazı kişiler, kendileri (veya partnerleri) kendilerini “kontrolden çıkmış” olarak görene kadar, faaliyetlerini nispeten zararsız (ve bazı yönlerden olabilirler de) olarak düşünme eğilimindedir. Çevrimdışı cinsel kompulsifliğe bağlı olarak algılanan fiziksel veya sosyal tehlike, belki de bu kompulsiviteye katkıda bulunacak davranışlardan kaçınmayı teşvik etmektedir. Buna göre İnternet, kendilerini halihazırda “seks bağımlıları” olarak gören kişiler tarafından, çevrimdışı davranışın algılanan sonuçlarından kaçınmanın bir yolu olarak kullanılabilmektedir.

Cooper'ın (1998) ilk kavramına bir uyarılama olarak Young, Pistner, O'Mara ve Buchanan (1999) anonimlik, kolaylık ve kaçışı İnternette göze çarpan faktörler olarak içeren ACE modellerini geliştirmişlerdir. Bu faktörler, çevrimdışı cinsel ilişkilerde mevcut olan engellenme eşiklerini azaltarak cinselliğe katılımı kolaylaştırmaktadır. Bir kişi çevrimiçi olduğunda yalnızca anonim olmakla kalmaz, İnternet her yerde bulunmaktadır ve kişinin evi gibi güvenli bir yerden rahatlıkla erişilebilir. Dahası, İnternet, günlük zorluklarla karşılaşıldığında kaçmak için bir sığınak yeri olarak hizmet edebilir. Bu durum, teknolojik bağımlılıklar da dahil olmak üzere, sanal ortamlar tarafından sağlanan modeller, faaliyetler veya alternatif dünyalar tarafından tetiklenen alternatif ruh hallerine kaçış yoluyla gündelik stres faktörleriyle başa çıkma ihtiyacından kaynaklanan herhangi bir bağımlılık

fikrini açıkça yansıtmaktadır. (Batthyany, Muller, Benker, & Wolf-ling, 2009; Wolfling, Grusser ve Thalemann, 2008). Pornografi kullanımıyla ilgili olarak, Cooper (1998) ve Young vd.'nin (1999) göze çarpan faktörleri, gerçek kullanımı daha da sınırlayabilecek faktörler olan sofistikasyon ve gözetleme entegre edilerek daha da genişletilebilir. Hem mesleki prestij ve eğitim olarak operasyonel hale getirilen karmaşıklıklaştırma hem de örneğin eş tarafından harici gözetleme, pornografiyi kullanma ve/veya diğer çevrimiçi cinsel davranış türlerine girme olasılığının azalmasına katkıda bulunmaktadır (Buzzell, 2005).

İnternetin kullanıcılar için cazibesine ve çekiciliğine ek olarak, ilişkili patolojik davranışların etiyolojisi konusu da vardır. Seks bağımlılığı gibi gelişen bağımlılıklara karşı savunmasızlıklar olarak bir dizi idiyografik faktör tanımlanmıştır. Bu faktörler travmatik deneyimleri (Carnes, 1993; Robinson, 1999; Whitfield, 1998) ve hormon seviyeleri gibi biyolojik risk faktörlerini (Grubin ve Mason, 1997) içermektedir. Bunlar, İnternette seks bağımlılığının patogenezinde benzer bir rol oynayabilir. Ayrıca, cinsel kompülsiyon ile duygusal ve anksiyete bozuklukları ve dürtüsellik gibi (alt) klinik durumlar arasında komorbiditeler olduğu görülmektedir (Raymond, Coleman ve Miner, 2003; Stein, Black, Shapira ve Spitzer, 2001). Davranışsal bağımlılıkların yanı sıra maddeye bağlı komorbiditeler de olabilir (Sealy, 1999). Psikososyal risk faktörleri stresle başa çıkma ve kişiler arası sorunları kapsamaktadır (Cooper, Putnam, Planchon ve Boies, 1999; Putnam, 2000). İnternet ortamına özgü daha önce ana hatlarıyla belirtilen faktörlerle birlikte, bu güvenlik açıkları çevrimiçi cinsel kompülsivitenin başlamasına hizmet edebilir (Putnam, 2000).

Bu tür sorunlu/patolojik faaliyetlerin sürdürülmesiyle ilgili olarak, uzun süredir yerleşik olan davranışçılık kavramları daha yakından incelemeyi hak etmektedir (Putnam, 2000). Birincisi, edimsel koşullandırma, İnternet seks bağımlılığının devamında rol oynamaktadır. Çevrimiçi cinsel içerikli materyalleri izlemek ve/veya diğer “netizenler” ile siber seks yapmak, cinsel bir çıkışa ve potansiyel cinsel tatminlere yol açmakta ve bu nedenle olumlu

* internet vatandaşı

bir pekiştirici işlevi görmektedir. Seks bağımlıları, interneti kullanarak cinsel isteklerini tatmin edebileceklerini öğrenirler ve özellikle bu amaç için ikincisiyle ilişki kurmaya çalışırlar. Aynı şekilde, bu davranışlar olumsuz bir şekilde pekiştirilir çünkü bunlara katılarak kullanıcılar günlük sıkıntılardan kaçabilir ve sorunlarını internette geçirdikleri zaman için unutabilirler. Bu şekilde, çevrimiçi seks her tür stresle başa çıkmak için kullanılır. Dahası, destek nispeten düzensiz bir şekilde gerçekleşir. Belirlenen davranışta bulunmayı sürdürmede özellikle verimli olduğu anlamına gelen değişken oranlı bir programda gerçekleşmektedir (Schwartz, 1984). Bu durum, olumlu ve olumsuz pekiştirmelerin, cinsel çevrimiçi davranışların tekrarlanma olasılığını artırdığı anlamına gelmektedir.

Edimsel koşullandırmaya ek olarak, klasik koşullama, çevrimiçi ortamda sorunlu cinsel etkinliklerin devamında da rol oynama-katadır. Cinsel amaçlı çevrimiçi kullanımın fiziksel uyarılma ile tekrar tekrar eşleştirilmesiyle, ikincisi koşullu hale gelir, böylece teknolojinin, yani koşullu uyarının, kendisi ile etkileşime girerek ortaya çıkmaktadır. Bu nedenle, yalnızca bir bilgisayar ekranının görüntüsü, İnternete bağlanan yönlendiricinin sesi ve/veya klavyede yazı yazarken hissedilen dokunma hissi, cinsel içerikli herhangi bir materyalin çevrimiçi olarak tüketilmesine gerek kalmadan uyarılma kaynakları olarak hizmet edebilir (Carnes, 2003). Bu da yine çevrimiçi cinsel arayışları başlatabilir (Putnam, 2000). Sonuç olarak, geleneksel davranışçılık, İnternette seks bağımlılığı ve bununla ilişkili çok çeşitli olumsuz sonuçlarla sonuçlansa bile, insanların neden İnternette seks yapmaya devam ettiğini açıklayabilir (Barak, Fisher, Belfry ve Lashambe, 1999; Braun-Courville ve Rojas, 2009; Cooper, Safir ve Rosenmann, 2006; Schneider, 2000a, 2000b, 2001).

Yakın zamanda yapılan ileriye dönük bir çalışma, kompulsif İnternet kullanımını (CIU) öngören şeyin özellikle çevrimiçi erotika ile etkileşim olduğunu göstermektedir. Meerkerk, Van den Eijnden ve Garretsen (2006, s. 98) “İnternet’i cinsel tatmin için kullanmak (...) CIU’nun gelişimi için en önemli risk faktörü olarak görülmelidir” iddiasına kadar ileri gitmektedir. Buna ek

olarak Young'a göre (2008, s. 21) "İnternette müstehcen materyallerin yaygın olarak mevcut olduğu göz önüne alındığında, İnternette seks bağımlılığı, kullanıcılar arasında sorunlu çevrimiçi davranışların en yaygın biçimidir." Buna göre, İnternet uzun bir süre cinsel arayışlar için kullanılıyorsa, sonuç CIU olabilir. Meerkker ve diğerlerinin (2006) çalışmasının boylamsal tasarımı nedeniyle, siber seks kullanımının İnternet üzerindeki potansiyel olumsuz etkileri hakkındaki bilgimizi artırmaktadır.

Bununla birlikte, bu çalışma, çevrimiçi erotika kavramını kullanmanın ve kullanıcıların onunla etkileşiminin belirginliği ve hassasiyeti hakkında sorular ortaya çıkarmaktadır. Katılımcılara erotik konuyla ilgili sorulan tek soru, her hafta çevrimiçi olarak "erotik uyarınları aramak" için ne kadar zaman harcadıklarıyla ilgiliydi. Erotik uyarınlara kategorisine neyin dahil edilip edilmediği açık değildir. Görünüşte ele alındığında, "erotik uyarınlara aranması" bu belirli terimler için basit bir Google araması anlamına da gelebilir. Daha geniş bir şekilde tanımlanırsa, cinsel materyallerin gerçek görüntülenmesi veya indirilmesinin yanı sıra çevrimiçi seks (örneğin seks sohbet odaları aracılığıyla) yapılmasını da içerecektir. Bu nedenle, çevrimiçi olarak yapılabilecek çeşitli cinsel davranışları içermediğinden hassasiyetten yoksundur. Dahası, "erotik" terimi, kendi içinde erotik çağrışımlar taşıyabilen bikipli kadınlar veya üstsüz erkekler tarafından sunulan şampuan veya parfüm için yapılan çevrimiçi reklamlar kadar sıradan herhangi bir şeyi içerebilir. Bu bağlamda, araştırmacılar tarafından sorulan soru, interneti özellikle cinsel amaçlarla kullanan kişilere başvurma konusunda belirginlikten yoksundur. Sonuç olarak, çalışma belirli İnternet uygulamalarının bağımlılık yapıcı nitelikleri hakkında yeni bilgiler sunsa da, çevrimiçi erotik uyarınlara hassasiyeti ve belirginliği konularına özellikle dikkat eden bir yinleme gerektirmektedir.

Bugüne kadar, bir dizi çalışma yetişkinlerdeki İnternet seks bağımlılığını deneysel olarak değerlendirmiştir. Bu incelemenin amacı, internette seks bağımlılığı hakkındaki güncel bilimsel bilgileri sunmak ve eleştirel bir şekilde değerlendirmektir. Bir sonraki bölüm, hakemli dergilerde yayınlanan çalışmaların kap-

samlı bir incelemesini ve değerlendirmesini sunmaktadır. Mevcut bilimsel literatürün dikkatli bir şekilde gözden geçirilmesinin ardından, yetişkinlerde İnternet seks bağımlılığı ile ilgili toplam 14 deneysel çalışma belirlenmiş, bunlardan 5'i nitel bir araştırma tasarımı kullanmıştır. Bunlar kronolojik sırayla sunulmakta ve sonraki bölümde dokuz nicel çalışma ile devam etmektedir. Odak noktası İnternet seks kullanımı ve İnternet seks bağımlılığı için potansiyel tanı kriterleri üzerinde olacaktır.

YÖNTEM

Dahil edilecek çalışmaları belirlemek için kapsamlı bir literatür taraması yapılmıştır. Web of Science veritabanı kullanılmış ve aşağıdaki arama terimleri ve bunların türevleri girilmiştir: "cybersex*", "sex*", "İnternet", "çevrimiçi", "bağımlı*", "aşırılık*" ve "zorlayıcılar". Dahil edilme kriterleri (1) hakemli bir dergide yayınlanması, (2) İnternette seks bağımlılığının bir şekilde değerlendirilmesinin dahil edilmesi ve (3) çalışmanın deneysel verilere dayandırılmasıdır.

Yetişkinlerde internet seks bağımlılığı: Deneysel nitel çalışmalar

Orzack ve Ross (2000), ABD, Sierra Tuscon'daki Cinsel ve Travma İyileştirme Programı'nda tedavi edilen tipik erkek sanal seks bağımlılığı hastalarından iki vaka çalışması tanımlamışlardır. Her iki hasta da 38 yaşındadır ve cinsel sohbet web sitelerini, cinsellikle ilgili e-postaları ve anlık mesajları, fahişelerle temasları ve çevrimdışı pornografiyi aşırı derecede kullanmıştır. Ayrıca, Orzack (1999) tarafından tespit edilenlere dayalı olarak İnternet Bağımlılığı Bozukluğu kriterlerini ve Goodman (1998) tarafından önerildiğı gibi SA kriterlerini de karşılamışlardır. Her iki hasta da sorunları için profesyonel yardım istemiş ve çevrimiçi cinsel aktivitelerle aşırı meşgul olmaları nedeniyle çok çeşitli olumsuz sonuçlar yaşamışlardır. Bu çalışma, internette seks bağımlılığının bazıları için özel tedavi gerektiren gerçek bir ruh sağığı sorunu olduğunu açıkça göstermektedir. Dahası, bu çalışma çevrimiçi ve

çevrimdışı seks bağımlılığı arasındaki ilişkilerin daha geniş ve derinlemesine araştırılmasına zemin hazırlamaktadır. Bazıları için çevrimdışı seks bağımlılığı yalnızca İnternete aktarılmakta ve böylece sonrakini cinsel faaliyetlerde bulunmak için başka (belki daha uygun) bir ortama dönüştürmekte olabilir. Alternatif olarak, Carnes (2003) tarafından önerildiği gibi, bu bağımlılıkta İnternet'in rolü öyle önemli olabilir ki, faaliyetler, herhangi bir çevrimdışı önceliği olmaksızın sorunlu, hatta patolojik hale gelebilir.

Aynı yıl, Schneider, ABD'de hem siber bağımlıları hem de ailelerini ve/veya diğer önemli kişileri bir araya getiren iki çalışma yürütmüştür (Schneider, 2000a, 2000b, 2001). İlk çalışmada (Schneider, 2000a, 2001), önemli diğer kişilerle partnerlerinin terapistleri aracılığıyla iletişime geçilmiş ve durumla başa çıkma çabalarına ek olarak, partnerlerinin siber bağımlılığının kendileri üzerindeki etkilerini araştıran anketler gönderilmiştir. 24-57 yaş arası toplam 3 erkek ve 91 kadın dahil edilmiştir. Potansiyel tanı kriterlerine atıfta bulunulmadan siber seks bağımlılığının gayri resmi bir kavramsallaştırması kullanılmıştır. Katılımcıların, yaygın olarak tespit edilmiş bağımlılık kriterleri, yani kontrol kaybı, olumsuz sonuçlara yol açmasına rağmen buna devam etme ve endişe gibi siber bağımlılığa ilişkin öz raporlarına dayanmaktadır. Çalışmanın sonuçları, siber seks bağımlılarının (n = 94) pornografi indirdiğini ve bunu yaparken mastürbasyon yaptığını, başkalarına e-posta gönderdiğini ve çevrimiçi cinsel bağlantılar için reklamlar yerleştirdiğini, seks sohbet odalarını ziyaret ettiğini, etkileşimli çevrimiçi ilişkiler yaşadığını ve cinsel amaçlı web kamerası kullandığını göstermiştir. Bu çevrimiçi cinsel davranışlara katılım, ilişkileri için ciddi olumsuz sonuçlara yol açmıştır (sürdürülen tartışmalar ve ilişki kopmaları gibi). Dahası, bağımlıların %31'inin ek olarak çevrimdışı cinsel kompülsivite gösterdiği ortaya çıkmıştır (Schneider, 2000a, 2001).

İkinci çalışmada (Schneider, 2000b), 55 siber seks katılımcısı (ortalama yaşı 39 olan ve 45 erkekten oluşan) ilk çalışmaya benzer konuları sorgulayan web sitesi reklamlarının yanı sıra terapistleri aracılığıyla toplanmıştır. Sonuçlar, çevrimiçi cinsel faaliyet-

lere katılım açısından ilk çalışmanın bulgularını doğrulamıştır. Erkeklerin %78'inin çevrimiçi pornografi kullandığı, %46'sının sohbet odaları kullandığı ve %27'sinin çevrimiçi diğer insanlarla gerçek zamanlı cinsel faaliyetlerde bulunduğu tespit edilmiştir. Kadınların beşte dördü (%80) çevrimiçi sohbeti tercih etmekte, %30'u çevrimiçi gerçek zamanlı cinsel faaliyetlerde bulunmakta ve yalnızca %10'u pornografi kullanmaktadır. Dahası, kadınların çevrimiçi cinsel aktivitelerini (OSA) çevrimdışı transfer etme olasılığı erkeklerden önemli ölçüde daha yüksektir (erkeklerin %33'üne kıyasla kadınlarda %80). Toplam örneklemin %91'i kendini seks bağımlısı olarak tanımlamıştır. Çalışma ayrıca, katılımcıların sorunlu davranışlarının, benlik saygısında azalma ve duygusal durumlarında, profesyonel performanslarında ve kişisel ilişkilerinde (örn., partner, çocuklar; Schneider, 2000b) bozulma ve/veya yozlaşma gibi çok çeşitli olumsuz sonuçlarla sonuçlandığını bildirmiştir.

Her ne kadar bu çalışma, örnekleme yöntemi ve sınırlı sayıda katılımcı nedeniyle İnternet seks bağımlılarının daha geniş popülasyonu için mutlaka genellenebilir olmasa da, Schneider'in çalışmaları (2000a, 2000b, 2001) iki önemli fikir sunmaktadır. Birincisi, eşlerin (ve bağımlıların kendilerinin) bağımlılık davranışlarının bir sonucu olarak acı çektiğini ortaya çıkarmaktadırlar. Bağımlılar sadece patoloji için bazı temel kriterleri yerine getirmekle kalmazlar (örneğin, hayatlarının en az bir alanında önemli bir bozulma, kişiler arası ilişkilerden ödün verme), aynı zamanda davranışlarının yansımaları, eşlerinin yaşamları üzerinde bağımlıların kendileriyle kıyaslanabilir derecede feci etkilere sahiptir. İkinci olarak, yerleşik cinsiyet farklılıkları, kadınların ve erkeklerin interneti cinsel amaçlar için farklı şekilde kullandıklarını göstermektedir. Benzer şekilde, bu çalışmadaki kadın bağımlıların çevrimiçi davranışlarını çevrimdışı dünyaya yayma olasılıklarının daha yüksek olduğu bulgusu, kadınların İnternet seks kullanımının memnuniyetlerini tam olarak tatmin etmediği ve sanal alanın ötesinde temas aradıkları gerçeğiyle geçici olarak ilişkili olabilir. Bu varsayım, daha fazla bilimsel inceleme ve doğrulama gerektirmektedir.

Stein vd. (2001), internet pornografisiyle meşgul olan, hiperseksüel rahatsızlığı nedeniyle tedavi gören 42 yaşında evli bir adam vakası sunmuştur. Spesifik olarak, her gün internette pornografik görüntüler aramak için saatler harcamış ve yüksek stres seviyeleri yaşadığı dönemlerde bu pornografik malzemeye masturbasyon sıklığını önemli ölçüde artırmıştır. Üstelik, davranışını ego-distonik olarak görmüş (yani davranışı kişiliğinin bir parçası değildir), kendisinde bir sorun olduğunu fark ettiğini göstermiştir. Hastanın İnternet pornografisiyle meşgul olması, belirgin düzeyde sıkıntı, kontrol ve para kaybı, araştırma üretkenliğinde düşüş, çevrimdışı cinsel problemler ve sinirlilik, anhedoni (zevk alamama), azalmış konsantrasyon ve uyku düzeninde ve iştahında değişiklikler ile depresyon semptomları dahil olmak üzere depresif ruh haliyle sonuçlanmıştır (Stein ve diğerleri, 2001). Bu çalışma, yine, çevrimiçi ve çevrimdışı SA arasındaki etkileşim hakkında soruları gündeme getirmektedir. Dahası, depresif belirtilerle bağlantının daha derinlemesine analiz edilmesi gerekmektedir. Bununla birlikte, bu bağlamda, hastanın başlangıçta depresyon tedavisi gördüğü unutulmamalıdır, bu nedenle ilişkinin yönünü kesin bir şekilde incelemek mümkün değildir. Yine burada, depresif belirtilerin varlığı, İnternette seks bağımlılığının patolojik durumunu açıklayabilir.

Grov vd. (2008), New York Şehrinden kontrol dışı cinsel davranışlar ve düşünceler deneyimleyen 111 eşcinsel ve biseksüel erkekten oluşan bir örnekleme nitel görüşmeler yaparak İnternet'in cinsel kompulsivitedeki rolünü araştırmıştır (ortalama yaş 1/4 36 yıl, SD 1/4 8 yıl). Cinsel dürtüsellik, "kişisel, kişilerarası veya mesleki arayışlara müdahale etmek için sıklığı ve yoğunluğu artan cinsel fanteziler ve davranışlar" olarak tanımlanmıştır (s. 108). Örneklem, hedeflenen bir örnekleme çerçevesi kullanılarak toplanmıştır (Watters & Biernacki, 1989). Sonuçlar, ortalama olarak erkeklerin 37 yaşında, %90'ının eşcinsel, %40'ının siyahi, %25 HIV pozitif olduğunu ve araştırmaya kadar önceki 3 ayda ortalama 30 cinsel partnere sahip olduklarını göstermiştir. Dahası, haftada ortalama 5 saat pornografi kullanmışlar ve ortalama olarak haftada dokuz kez masturbasyon yapmışlardır. İnternet kullanımları açısından, araştırmadan önceki hafta %69'u çevri-

miçi olmuş, %59'u araştırmadan önceki 3 ay içinde cinsel partner bulmak için İnternet'i kullanmış ve haftalık ortalama 12 saat internette seks arayarak geçirmişlerdir.

Bu örneklemin deneyimlediği bir bağımlılık teşhisi ile ilgili semptomlar arasında cinsel düşünce ve davranışlarla meşgul olma, seks için güçlü dürtüler, kontrol kaybı, başa çıkma mekanizması olarak seks kullanımı, olumsuz sonuçlar ve önemli derecede zaman kaybı yer almaktadır (Grov et al. al., 2008). Genel olarak, bu çalışmanın sonuçları, seks bağımlılığının patolojik doğasını vurgulamaktadır. Çevrimdışı seks partneri bulma amacı dışında internetin cinsel kullanımına ilişkin veri eksikliği ve oldukça spesifik örneklem nedeniyle çevrimiçi seks bağımlılığı ve genelleştirilebilirliği hakkında sonuçlara varmak zordur. Bununla birlikte, sonuçlar, diğer araştırmacıların önerdiği gibi, internetin, üyeleri internetin (algılanan) güvenli ortamında seks partnerlerini aramayı daha kolay olarak görebilecek marjinal gruplar tarafından cinsel kullanıma sunulduğunu vurgulamaktadır (McLelland, 2002; Schwartz ve Southern, 2000).

Yetişkinlerde internet seks bağımlılığı: Deneyisel nicel çalışmalar

Nitel araştırma çalışmalarına ek olarak, literatür taramasında yetişkinlerde internette seks bağımlılığını araştıran dokuz niceliksel çalışma tespit edilmiştir. Bunlar kronolojik sırayla sunulmuştur. Schwartz ve Southern (2000), araştırma sırasında ABD'de ruh sağlığı sorunları nedeniyle tedavi edilen 17-66 yaş aralığındaki 40 siber seks problemi hastasından oluşan bir örnekleme kompulsif siber seks tanımlamayı amaçlamıştır. Yazarlara göre, kompulsif siber seks kullanıcısı, "olumsuz sonuçlar biriktikçe, klavyede saatler geçirmek, işi veya aileyi ihmal etmek, baştan çıkarmanın veya cazibenin orijinal zirvesini kovalamak" ile karakterize edilmektedir (s. 129). Örnekleme, %57'si evli, %48'i beyaz yakalı, %20'si mavi yakalı, %12'si öğrenci, %68'i cinsel istismar öyküsü olan, %43'ü travma sonrası stres bozukluğu olan (TSSB) ve %73'ü bazı duygusal bozukluklardan mustarip olan 19 erkek barındırmaktadır. Ayrıca, %70'inin SA'ya sahip olduğu,

%56'sının bazı psikoaktif maddelere bağımlı olduğu ve %48'inin bir çeşit yeme bozukluğu olduğu bildirilmiştir.

Araştırmacılar analizlerini ön tanımlayıcı verilere dayandırmış, ilk değerlendirmeler, psikiyatrik değerlendirmeler, psikososyal öyküler ve diğer ruh sağlığı değerlendirmeleri dahil olmak üzere klinik dosyaları gözden geçirmişlerdir. Katılımcıların çevrimiçi cinsel tercihleri açısından, %26'sı bazı parafili davranışları tercih etmekte, %21'i romantizm ve/veya flört istemekte, %16'sı evlilik dışı partner aramakta (örneğin, eş değiştirme), %11'i cinsel sohbet, çevrimiçi eşcinsel ve/veya genç ilişkiler istemektedir. Genel olarak, siber sekse olan kompulsif katılımları birçok olumsuz sonuçla sonuçlanmıştır (örneğin, ilişki sorunları, iş sorunları, kişisel sorunlar ve aşırı zaman tutulumu; Schwartz ve Southern, 2000).

Genel özellikler açısından, siber cinsel istismarcılar genellikle evli, çoğunlukla iyi eğitilmiş profesyoneller, cinsel istismara uğramış ve depresyonda olan ağır İnternet kullanıcılarıdır. Ek olarak, yazarlar bir dizi cinsiyet farklılığı bulmuşlardır. Erkeklerdeki ortalama 38 yaşa kıyasla kadınlar ortalama 30 yaş ile genellikle daha gençtir. Erkek siber cinsel istismarcı özellikleri, genel siber cinsel istismarcının özelliklerine tekabül etmektedir. Bu açıdan erkekleri kadınlardan ayıran şey, erkeklerin madde bağımlılığı, iyileşme sürecinde olma ve şekillendirilmiş cinselliğe bağımlı olma olasılıklarının daha yüksek olmasıdır. Öte yandan kadınlar problemsiz internet kullanıcılarına benzetilmekte, TSSB semptomları deneyimlemekte ve yeme bozukluklarından mustarip olmaktadır. Kadın ve erkek siber bağımlılık alt tiplerine ek olarak, her biri potansiyel olarak farklı tedavi yaklaşım kombinasyonlarından yararlanan yalnız ve parafili siber sex bağımlısı olmak üzere iki profil daha oluşturulmuştur (Schwartz ve Southern, 2000).

Özetle, bu çalışma siber seks bağımlılığından mustarip klinik popülasyon hakkında önemli bilgiler sunmakta ve depresyon, travmatik deneyimler, ek madde ilişkili ve yeme bozuklukları, paraphilias gibi seks bağımlılığının ötesinde cinsel bozukluklar da dahil davranışsal bağımlılıklar gibi komorbiditeler ve alt kli-

nik problemler hakkında daha fazla araştırmaya ihtiyaç olduğunu ileri sürmektedir. Çalışma ayrıca siber bağımlılığın özelliklerindeki cinsiyet farklılıklarını da vurgulamaktadır (Schwartz ve Southern, 2000). Bununla birlikte, mevcut örnekteki yüksek komorbidite oranları, İnternette cinsel bağımlılıktan birincil bir bozukluk olarak söz etmenin ne ölçüde mümkün olduğu veya bunu başka bir altta yatan ruh sağlığı sorununun bir belirtisi olarak görmenin daha uygun olup olmadığı sorusunu gündeme getirmektedir. Genel olarak, çalışma daha ileri bilimsel araştırmalar için birçok yol sunmaktadır.

Cooper vd. (2000), Cooper, Delmonico, Griffin-Shelley ve Mathy (2004), Cooper, Galbreath ve Becker (2004) ve Cooper, Griffin-Shelley, Delmonico ve Mathy (2001) tarafından toplanan verilere dayanan, aynı katılımcı veri kümesini ve toplama sürecini kullanan, dört nicel çalışma bulunmaktadır. Çalışmaya katılma daveti, Amerikan haber kanalı MSNBC web sitesinde sunulmuş ve katılımcılar, sitenin ziyaretçilerinden rastgele seçilmiştir. Çalışmaların her biri kısmen farklı bir amaca sahiptir. İlk çalışma (Cooper vd., 2000), 9265 yetişkinden (ortalama yaş = 34) oluşan bir örnekleme çevrimiçi cinsel davranışların özelliklerini ve kullanım şekillerini bir anket aracılığıyla incelemiştir. Siber cinsel zorlanımı için şu kriterleri değerlendirmiştir: cinsel arayışlar için çevrimiçi olarak harcanan zaman, hoşgörü, zarar verme, inkar, başarısız yoksunluk çabaları, olumsuz sonuçlara rağmen devam etme, hayata müdahale, takıntı ve zorlama. Anket puanlarına göre, katılımcılar cinsel kompulsif olmayan (NSC; n = 7728) kısmen cinsel kompulsif (MSC; n = 1007), cinsel kompulsif (SC; n = 424) ve siber cinsel kompulsif (CSC; n = 96) olarak kategorize edilmişlerdir. İlk üç grup, haftada 20 saat harcayan siber cinsel kompulsif gruba kıyasla, cinsel amaçlı olarak internette haftada ortalama 5 saat harcamıştır. Ayrıca, kullanım alışkanlıkları açısından, CSC grubu sohbet odalarını (%70 kadın; %43 erkek) ve web'i (%36 erkek; %10 kadın) diğer İnternet uygulamalarına tercih etmiştir.

Ayrıca, CSC grubunun, kadınları, biseksüelleri ve eşcinselleri, bekarları ve sevgilileri , ve öğrencileri de kapsamı önemli de-

recede daha olasıdır. Ek olarak, CSC grubunun %24'ü genel yaşam engeli deneyimlemiş ve %9'u davranışlarının yaşamlarının tüm alanlarını, yani kişisel, mesleki, sosyal ve eğlence alanlarını tehlikeye attığını bildirmişlerdir. Son olarak, daha fazla cinsel his arayışının (yani yeni veya tehlikeli cinsel aktivitelere katılma eğiliminin) CSC ve SC'yi diğer iki gruptan ayırdığı bulunmuştur (Cooper vd., 2000). Bu bulgu, CSC'lerin ve SC'lerin diğer gruplara göre cinselliklerini keşfetme olasılıklarının daha yüksek olduğuna dair dolaylı varsayımı doğrular niteliktedir.

Sonraki iki çalışma (Cooper vd., 2001; Cooper, Delmonico vd., 2004) %84'ü erkek olan rastlantısal aynı 7037 yetişkinden oluşan örneklemi içermektedir. İlk çalışmanın amacı, çevrimiçi cinsel sorunları (OSP) değerlendirmek ve bunların yordayıcılarını belirlemektir. OSP'li olanlar (toplam örneklem %6'sı), çevrimiçi cinsel sorunları olmayanlarla (NOSP) karşılaştırılmıştır. Bir OSP, "kullanıcının zorluğuna neden olduğu ve kendi kontrolü dışında olarak algılanmasına neden olan cinsel uyarılma ve tatmin için bilgisayarlı içeriğin (bilgisayar yazılımından veya internetten veya bunların herhangi bir kombinasyonundan elde edilen metin, sesler veya görüntüler) kullanılması" olarak tanımlanmaktadır (p 269). OSP grubunun, çevrimiçi olarak daha fazla zaman geçirdikleri, interneti çevrimdışı sorunlarıyla baş etmek ve cinsel fanteziler keşfetmek için kullandıklarından dolayı, NOSP'den önemli ölçüde farklı olduğu görülmüştür. Dahası, OSP grubu, NOSP grubundan önemli ölçüde daha sık çevrimiçi mastürbasyon yapmaktadır. NOSP grubu, interneti seks materyalleri satın almak ve eğitim amacıyla önemli ölçüde daha sık kullanmaktadır.

Son olarak, OSP grubu interneti bir sorun olarak görme, kontrol dışı olduğunu hissetme, internete (toplam %13,3'lük bir grup), sekse (% 21,1) veya hem internete hem de sekse bağımlı olma konusunda önemli ölçüde daha yüksek puanlara sahiptir (%33,3; Cooper vd., 2001). 2000 çalışmasına kıyasla, bu çalışmada herhangi bir patoloji ölçüsü kullanılmamıştır (örn., cinsel kompülsivite; Kalichman vd., 1994). Bunun yerine yazarlar, yalnızca diğer çalışmada da kullanılan bir OSA anketini dahil etmişlerdir (Co-

oper, Scherer, Boies ve Gordon, 1999). Bu nedenle, çalışmalar arasında bir karşılaştırma yapmak zordur ve kullanılan aracın ne kadar iyi psikometrik özelliklere sahip olduğu şüphelidir. Ayrıca, yazarların kendileri, internette cinsel komplsiviteyi özel olarak ölçen hiçbir değerlendirme aracının bulunmadığına işaret etmektedirler (Cooper vd., 2001). Böyle bir aracın tasarlanmasına, bu alanda gelecekte yapılacak herhangi bir araştırma için oldukça ihtiyaç olduğu görünmektedir.

nc çalışmanın amacı, potansiyel olarak sorunlu OSA'yı incelemektir. nceki çalışmanın kullanılan ölçümlerle ilgili sorunları (Cooper, Delmonico ve ark., 2004), yazarların cinsel kompülsivite değerlendirmesini dahil etmesiyle aşılmıştır (Kalichman ve ark., 1994). Kullanıcı zellikleri açısından, sonuçlar erkeklerin kadınlara göre 6 kat daha fazla OSA ile meşgul olduklarını ve seks için farklı İnternet uygulamalarını tercih ettiklerini göstermiştir: erkeklerin %68'i kadınlara %50'sine kıyasla web sitelerini kullanırken, kadınlar ise erkeklere oranla tercihen sohbet odalarını kullanmaktadırlar (%26'ya kıyasla %13). Son olarak, kadınların sadece %4'ne kıyasla erkeklerin %10'u haber gruplarında yer almaktadırlar. Cinsel arayışlar için haber gruplarında yer almak, esaret, baskınlık, sadizm ve mazoşizm gibi belirli ve sert cinsel tercihlerle bağlantılı olduğu görülmüştür (Delmonico, 1997a), bu da erkeklerin internette kadınlardan daha fazla olağandış seks arayışı içinde olduklarını göstermektedir.

Bu çalışmadan çıkan bir diğer önemli bulgu, SC ile risk altındaki kullanıcılar arasındaki ayrımın ortaya çıkmasıdır (Cooper, Delmonico, vd., 2004). nceki, hem evrimii hem de evrimdişı olarak aşırı cinsel faaliyetlerde bulunan kişilere atıfta bulunurken, sonraki, evrimdişı cinsel sorun gemişı olmayan kişileri ifade etmektedir. Dahası, göründüğü kadarıyla risk altındaki kullanıcıların iki alt türü vardır: stresle başa ıkamak için İnternet seksini kullanan strese duyarlı tip ve bunalımlı, distiyimik ve/veya endişeli ruh halinden uzaklaşmak için internette seks kullanan depresif tip (Cooper, Putnam, vd., 1999). Bu ayrım, interneti bir başka cinsel ilişki alanı olarak kullananlar ile cinsel davranışları sadece internette patolojik boyutlara ulaşanlar arasında ayrım

yapılması gerektiğini iddia ederek daha önce değinilen noktayı vurgulamaktadır. Son olarak, bu çalışma, interneti cinsel amaçlarla kullanan kişilerin şu bağımlılık benzeri semptomları deneyimlediklerini bulmuştur: başa çıkmak için OSA kullanmak (%6 oranında yaşanmaktadır), OSA' üzerinde obsesyon (%10), azaltmak arzusu (%33), OSA'da kademeli bir artış (%15, madde ile ilgili bağımlılıklarda tolerans gelişimine benzer olabilir), problemin/bağımlılığın tanınması (%10) ve kontrol eksikliği (%9). Ek olarak, bildirilen olumsuz sonuçlar çevrimdışı cinsel aktivitelerde azalma (%5) ve ilişki sorunlarını (%65) içermektedir (Cooper, Delmonico ve ark., 2004).

Cooper ve ark. (2000) tarafından yürütülen dördüncü ve son çalışma OSP'li 384 erkekte OSA'nın nedenlerini ve tercih edilen İnternet uygulamalarını araştırmışlardır. Demografik özellikler açısından, katılımcıların ortalama yaşı 33'dür, %94'ü ABD'de ikamet etmekte, %60'ı ilişki içinde ve %88'i heteroseksüeldir. OSA için bildirilen motivasyonlar arasında dikkat dağınıklığı (%81), başa çıkma (%57), çevrimdışı yapılmayacak cinsel aktiviteleri arama (%43), eğitim amacı (%25), sosyalleşme (%16), çevrimdışı seks partnerleriyle buluşma (%12), çevrimdışı sevgiliyle buluşmak (%9), cinsel kaygılar için destek almak (%8) ve cinsel malzemeler satın almak (%6) yer almaktadır. Tercih edilen uygulama, dünya çapında cinsel içeriğe göz atmak için kullanılan internet ağıdır (Cooper, Galbreath, vd., 2004), bu da önceki araştırmalarla örtüşmektedir (Schneider, 2000b).

Ayrıca, bu son çalışmada, OSA sorununun faaliyetin amacı açısından ayırt edilebilen iki boyutunu, yani somutlaştırılmış cinsiyetin iyileştirilmesi ve ikame edilmesi olduğunu bulunmuştur. Bunların her biri İnternet seksinin patolojik ifadesiyle ilgili olabilir (Cooper, Galbreath, vd., 2004). Bu belirgin çalışmanın bulguları, özellikle cinsel kompulsivite geliştirme riski olan bir popülasyon gibi görünen çevrimiçi cinsellik sorunları olan erkekleri hedef aldıkları yönündeki diğer üç araştırmanın (Cooper vd., 2000, 2001; Cooper, Delmonico, vd., 2004) içyüzünü anlamaya katkıda bulunmaktadır (Cooper, Galbreath, vd., 2004). Daha spesifik olarak, sonuçlar çevrimiçi seksle etkileşimde bulunma-

nın nedenlerini vurgulamaktadır. Ankete katılanların büyük bir çoğunluğu, geleneksel olarak madde ile ilgili ve davranışsal bağımlılıklar, yani dikkat dağınıklığı (kaçma/kaçınma ile karşılaştırılabilir) ve başa çıkma ile ilişkilendirilen uyumsuz motivasyonlar bildirmişlerdir (Cooper, Russell, Skinner ve Windle, 1992; Kuntsche, Knibbe, Engels ve Gmel, 2007; Kuss, Louws ve Wiers, 2011). Ancak, bu motivasyonların aslında İnternette seks bağımlılığını öngörüp öngörmediği ve ne ölçüde öngördüğü belirsizdir. Daha çok yönlü istatistiksel tekniklerin uygulanması, gelecekteki benzer soruları araştıran çalışmaları destekleyecektir. Bu çalışma, özellikle çevrimdışı cinsel yaşamlarını iyileştirmek için İnternet seks kullanan bağımlılar ile çevrimdışı cinsel yaşamlarını ikame etmek için kullananlar arasındaki ayrım üzerinden daha fazla araştırma konuları açmaktadır.

Delmonico ve Miller (2003) ABD’de SA için yardım arayan 6088 katılımcıyı (5005’i erkek) araştırmışlardır. Bu çalışmanın amacı SA’ları ve NSC’leri İnternet Cinsiyet Tarama Testinin (ISST; Delmonico, 1997b) demografik özellikleri ve alt ölçeklerinde karşılaştırmaktır. Cinsel kompulsivite, kontrol kaybı, yaşam sorunları ve bu eyleme olan takıntı ile gösterilmiştir. Anket, SA’ları için yardım arayan kişilere yönelik bir web sitesinde ilan edilmiştir. Sonuçlar, 2992 erkek ve 530 dişinin SC olarak sınıflandırıldığını göstermiştir. SC’ler, NSC meslektaşlarından önemli ölçüde daha yaşlıdır (31 yaşa kıyasla 34 yaş) ve OSA’larda önemli ölçüde daha fazla zaman geçirmektedirler (haftada 4 saate kıyasla 10 saat). Ayrıca, SC’ler, ISST’nin yedi boyutunun tamamında (çevrimiçi cinsel kompulsivite, hem sosyal hem de izole edilmiş çevrimiçi cinsel davranış, çevrimiçi cinsel harcama, çevrimiçi cinsel malzemeye ilgi, çevrimiçi cinsel davranış için ev dışı bilgisayar kullanımı ve yasa dışı cinsel malzemeye erişim) NSC’lerden önemli ölçüde daha yüksek puan almışlardır (Delmonico & Miller, 2003). Bu çalışma, Delmonico’nun aracının ilk doğrulamasını sağlaması ve OSA ile ilgili farklı boyutların varlığını ortaya koymasından yararlıdır. Bunun ötesinde, çalışma yalnızca önceki bulguları kuvvetlendirmiştir (Cooper vd., 2000). Ayrıca, hedeflenen nüfus cinsel dürtüleri için yardım arayan kişileri içerdiğinden, genel nüfus prevelansı tahminleri çıkarılamamaktadır. Bildirilen SC

oranları, bu insan grubunun özellikle yüksek bir patoloji prevalansına sahip olduğunu açıkça göstermektedir.

Boies, Cooper ve Osborne (2004), ortalama yaşı 20 olan 760 psikoloji lisans öğrencisi tarafından gönüllü olarak doldurulan bir Kanada üniversitesi web sitesinde barındırılan çevrimiçi bir anketin sonuçlarını bildirmişlerdir. Sonuçlar, %84'ünün beyaz olduğunu, %95'inin heteroseksüel olduğunu ve %46'sının ilişki içinde olduğunu göstermektedir. Bu çalışmanın amacı, farklı OSA'larda İnternet ile ilgili sorunlar (IRP) ve psikososyal işlevlerdeki farklılıkları incelemektir. Anketteki puanlarına göre, katılımcılar dört gruptan birinde kategorize edildi: (1) eğlence, (2) bilgi, (3) her ikisi veya (4) ikisi de değil. Sonuçlar, interneti hem cinsel eğlence hem de cinsel bilgi için kullanan grubun diğer üç gruptan önemli ölçüde daha fazla IRP'ye sahip olduğunu göstermektedir. Ayrıca, şu OSA'ların genellikle IRP'lerle ilişkili olduğu bulunmuştur: çevrimiçi cinsel ilişki, cinsel bilgi ve cinsel eğlence arayışında olmak. Ayrıca, çevrimiçi olarak cinsellik bilgileri arama olasılıkları daha yüksektir ve mastürbasyon, katılımcıların sosyal destek ve çevrelerine hakim olma açısından yaşamlarından hoşnutsuzluklarıyla güçlü bir şekilde bağlantılıdır. Çevrimiçi olarak başkalarıyla etkileşim derecesi de OSA ile ilişkilidir, bu da öğrencilerin çevrimdışı dünyaya alternatif bir sosyal çıkış arayışı içinde olabileceklerini göstermektedir (Boies vd., 2004).

Buna paralel olarak, Carnes (2001) tarafından öne sürüldüğü gibi cinsel ve sosyal amaçlarla aşırı İnternet kullanımı, sosyal ve kendine yabancılaşmayla sonuçlanabilir ve ilişkilerin bozulmasına neden olabilir. Aynı şekilde, interneti cinsel bilgi aramak veya cinsel eğlence için kullanmayan öğrenciler için de bu durumun tersi geçerlidir. Öğrencilerin hayatlarından daha memnun oldukları görülmüştür (Boies vd., 2004). Bu çalışma, OSA kullanımı ve sosyal destek ve çevresel uzmanlık alanlarını kapsayan yaşam memnuniyeti ile ilişkisine ilişkin verileri sunması ve böylece katılımcıların OSA'ya katılma dürtülerine ve sanal ortamlarına ilişkin algılarına ilişkin genel kavrayış sunması açısından önemlidir. Ancak, OSA'nın eğlence ilişkili ve bilgi ilişkili faaliyetler olarak kategorize edilmesi çok geniş gibi görünmektedir. Bu ne-

denle, gelecekteki araştırmalar, OSA için hem etkileşimli hem de pasif alanları kapsayan daha çeşitli uygulama biçimleri kullanan kişilerde ne kadar farklılıklar olduğunu araştırabilir (cinsel materyalleri görüntüleme ve indirme ile evrimii sohbet odalarına ve tartışma forumlarına katılma gibi). Dahası, bu çalışmanın öğrencilerden farklı bir popülasyonda tekrarlanması bulguların dış geçerliliğini artıracaktır.

Daneback, Ross ve Mansson (2006) OSA kullanıcılarının özelliklerini ve OSA'nın SC'lerin çevrimdışı cinsel davranışlarını değiştirip değiştirmediğini araştırmışlardır. İşve'te İnternet kullanımı, ilişkiler ve cinsellik üzerine bir evrimii anketi tamamlayan 1835 yetişkinden veri toplanmıştır (931 kadın, ortalama yaş 31, %45 niversite mezunu, %60'tan fazla çalışmakta, %20 ğrenci, %90 heteroseksüel, %50 ilişkisi var). Sonuçlar, toplam örneklemenin %6'sının SC olarak sınıflandırılabilieceğini ve bunların dörtte üçünün (%74) erkek olduğunu göstermektedir. Dahası, bir dizi değişken cinsel kompülsivite olasılığını artırmaktadır. Buna haftada 3-10 saat OSA üzerinde vakit geçirmek dahildir. Bu durum, cinsel zorunluluk olasılığını üç kat artırmış, 15 saatten fazla harcama olasılığını 13 kat artırmış, cinsel yolla bulaşan bir enfeksiyona sahip olma olasılığını 2 kat artırmış, biseksüel olma olasılığını 2.1 kat artırmış, ilişki içinde olma olasılığını 1.7 kat, erkek olma olasılığını 1.6 kat artırmıştır. Dahası, SC'lerin çevrimdışı cinsel davranışları OSA'nın bir sonucu olarak değişmiştir. nemli ölçüde daha fazla SC (% 22), NSC karşılıklarına göre (%10) evrimdışı pornografi tüketmeye başlamıştır (Daneback vd., 2006).

Bu alışma, birkaç nedenden dolayı çok önemlidir. Birincisi, İngilizce bilimsel bir dergide yayınlanan ABD dışındaki siber seks bağımlılığını/komplsiyonu inceleyen ilk araştırma çalışmasıdır. İkinici olarak, somutlaştırılmış cinselliğe katılımın dışında çevrimdışı cinsel faaliyetlerdeki değişiklikleri entegre etmiş, böylece diğer çalışmaların sonuçlarını genişletmiştir (Cooper, Delmonico, vd., 2004). Üçüncüsü, olasılık oranlarını kullanarak belirli değişkenlerin cinsel dürtüsellik üzerindeki olası etkilerini gösteren karmaşık istatistiksel teknikler kullanmıştır. Ancak, bu çalışma

cinsel tatmin amacıyla kullanılan belirli İnternet uygulamaları-na değinmemiş ve cinsel bağımlılık ile İnternette seks bağımlılığı arasında net bir ayırda bulunmamıştır. Bu nedenle, bu soruları daha spesifik olarak ele almak adına gelecekteki çalışmalar için hala pek çok alan vardır.

Literatür taramasında belirlenen son nicel çalışma Schnarrs ve ark. (2010) tarafından yürütülmüştür. Bu çalışmanın amacı, cinsel kompulsivite, cinsel partner arama, uyuşturucu ve alkol kullanımı ve cinsel davranışlar arasındaki ilişkiyi incelemektir. Bu çalışmada, cinsel kompulsivite, “giderek artan düzeylerde ortaya çıkan ve kişinin kendisi veya başkaları için olumsuz sonuçlara yol açma potansiyeline sahip olan cinsellikle ilgili faaliyetlerde bulunma eğilimi, cinsel dürtüsellik ölçümlerinde daha yüksek puanlar, kişinin cinsellikle meşguliyeti ve cinselliği üzerinde kontrol eksikliği algıladığını gösterir dürtüler” olarak tanımlanmıştır (s. 563). Katılımcılar, ortalama yaşları 29 olan 309 erkekten oluşmaktadır. Bunların %55’i eşcinsel, %19’u biseksüel, %90’ı beyaz, %81’i şehirli, %64’ü bekar, %27’si cinsel ilişki içinde, %20’si birden fazla kişiyle cinsel ilişki içinde, ve %53’ü öğrenci idi. ABD’nin kırsal bir bölgesinde toplum temelli katılımcı bir yaklaşım kullanılmıştır. Yüz yüze, İnternet, el ilanları ve broşürler gibi birden fazla toplama stratejisi dahil edilmiştir. Demografi, cinsel davranışlar ve cinsel dürtüsellik ile ilgili veriler bir web sitesi kullanılarak toplanmıştır. Esas olarak, çalışma SC’ler ve NSC’ler arasında birkaç önemli farklılığı ortaya çıkarmıştır. Sonuçlar, SC’lerin evli, tam zamanlı çalışan ve birden fazla kişiyle cinsel ilişki içinde olma olasılıklarının NSC’lerden önemli ölçüde daha yüksek olduğunu göstermiştir. Dahası, SC’lerin, çevrimiçi tanıştıkları insanlarla seks yapma olasılıkları kadar (toplam örnekleme onaylayıcı %42) son zamanlarda diğer erkeklerle seks yapma ve korunmasız seks yapma olasılıkları da artmıştır (Schnarrs vd., 2010). Bu çalışma, özellikle cinsel partnerlere erişimin kentsel ve daha kozmopolit yerlere göre kısıtlı olabileceği kırsal alanlarda, marjinal gruplar, yani eşcinseller ve biseksüeller için çevrimdışı seks partnerleri bulmada İnternetin rolünü vurgulamaktadır.

Ancak, güçlendirilmiş erişimin dezavantajı, artan sağlık riskidir. Gösterildiği gibi, SC'ler yalnızca potansiyel çevrimdışı seks partnerlerini çevrimiçi bulmakla kalmamakta, aynı zamanda güvenli seks yapmakta ve böylece İnternet, korunmasız cinsel ilişkiye girebilecekleri yeni bir insan havuzu sunarak, cinsel yolla bulaşan hastalıklarla enfekte olma riskini artırmaktadır. Buna rağmen, bu çalışma, çevrimiçi olarak gerçekleştirilen SC davranışını doğru-
dan ele almamıştır. Cinsel kompulsivite ile İnternet kullanımı arasında bir takım ilişkilerin olduğu görünse de, SC'lerin takını-
tılarını özellikle çevrimiçi olarak ne ölçüde yaşadıkları belirsizli-
ğini korumaktadır.

Sonuç ve Araştırma Önerileri

Genel olarak, bu incelemede sunulan araştırmalar, sağlıklı ve ta-
mamlayıcı bir şekilde siber seks yapan kişileri çevrimdışı cinsel-
liklerinden ayıran temel özelliğin tek başına aşırı kullanım değil,
çeşitli olumsuz sonuçların varlığı olduğunu vurgulamaktadır. Tanısal bakış açısından bakıldığında, cinsellikle aşırı etkileşim,
bir kişinin hayatında önemli bir bozulmaya neden olduğunda
gerçekten patolojik olarak görülebilir (APA, 2010). Bu bozukluk,
etkilenen kişinin mesleki, sosyal/romantik ve/veya boş zamanları
da dahil olmak üzere hayatının farklı alanlarıyla ilgili olabilir.

Benzer şekilde, eğer siber seks kullanıcısı, internette cinsel dav-
ranışlara girmesi nedeniyle klinik olarak önemli bir sıkıntı veya
bozukluk yaşarsa, İnternette seks bağımlılığından mustarip ol-
duğunu iddia etmek nispeten güvenli görünmektedir. Bu durum,
bozukluğun yönetimi için önemli etkilere sahiptir, çünkü biliş-
sel-davranışsal terapi gibi tedavide İnternet seks bağımlılığından
kaynaklanan sonuçlara değinmek, onunla ilişkili semptomları
hafifletmede yararlı olabilir. Buna ek olarak, İnternet seks ba-
ğımlılığı için geçerli bir teşhis kategorisi oluşturmak, bundan
mustarip kişilerin bu yaftadan kutulmasına sebep olabilir çünkü
sorunun kaynağı olarak dikkati kendi kişiliklerine gerçek bir ruh
sağlığı sorunu olarak kabul etmeye çekmektedir. Bireyler, psiko-
terapi yoluyla hedeflenebilecek bir problemleri olduğunu kabul
ettiklerinde, sapkın bir kişilik çerçevesinden ziyade potansiyel

olarak birey için daha az rahatsız edici olan bir hastalık modeline dayalı olarak kimliklerini müzakere edebilirler.

Bu derlemede sunulan deneysel araştırma, İnternet seks bağımlılığı alanında gelecekteki araştırmalar için çeşitli yollar sağlamaktadır. Birincisi, çevrimdışı cinsel kompulsivite ile yalnızca çevrimiçi ifade edilen cinsel kompulsivite arasında ayırım yapma ihtiyacıyla ilgilidir. Bugüne kadar, çalışmalar çevrimdışı cinsel kompulsiviteyi araştırmak için tasarlanmış ölçümler kullanarak İnternette seks bağımlılığını değerlendirmişlerdir (Kalichman vd., 1994). Özel olarak çevrimiçi cinsel aktiviteler için bir değerlendirme aracı kullanan tek çalışma bir tarayıcıdır (Delmonico, 1997b), bu nedenle aracın belirginliği ve hassasiyeti nispeten sınırlıdır. Dahası, klinik olarak geçerli tanı kriterlerine dayanmamaktadır. Bugüne kadar resmi olarak böyle bir kriter belirlenmemiş olsa da, Goodman'ın (1998) önermesi, İnternette seks bağımlısının patolojik statüsünü belirlemek için bir çerçeve olarak verimli görünmektedir. Bu nedenle, gelecekteki araştırmalarda atılacak ilk adım, olası tanı kriterlerinin varlığını yaygınlıkları açısından analiz etmektir. Bu da nicel araştırmayı gerektirmektedir.

Dahası, internette seks bağımlılığı deneyimi özel olarak değerlendirilmelidir. Bu amaçla, en faydalı gibi görünen, nitel araştırma çerçeveleridir. İnternetin anonimliği, erişilebilirliği, karşılanabilirliği ve rahatlığının çevrim içi cinsel davranışlarda bulunmayı kolaylaştırdığı gösterilmiştir. Çevrimdışı seks ile karşılaştırıldığında, İnternet neredeyse hiçbir ücret ödemedi her zaman ve her yerde siber seks yapma imkanı sunduğu görülmektedir. Bu nedenle, insanların çevrimdışı olmaktan ziyade İnternette riskli cinsel davranışlarda bulunma olasılıklarının daha yüksek olduğu bulunmuştur. Bu nedenle, çevrimiçi cinsel ilişkiye girme riskinin daha düşük olduğu algılanan düşük eşik, çevrimdışı seks bağımlılığı geliştirme riski taşıyan kişilerin aslında İnternette seks bağımlılığı geliştirme şansını artırabilir. Açıkça, seks bağımlılığı ile İnternette seks bağımlılığı arasında daha fazla bilimsel araştırma gerektiren ince bir çizginin olduğu görülmektedir.

İnternette seks bağımlılığını seks bağımlılığından ve İnternet bağımlılığından ayırmak için yalnızca belirginlik gerekli değildir, aynı zamanda cinsel amaçlar için kullanılan belirli İnternet uygulamaları da daha yakından inceleme gerektirmektedir. İnternetin sunduğu interaktif imkanlar da bu tür bir ayrımı belirleyebilir. İnsanların çevrimdışı bağımlılıklarını çevrimiçi dünyaya aktarmaları nispeten basit ve oldukça yaygın görünmektedir (yani, bu faaliyetlere katılım İnternette yer almaktadır). Pornografiye hem çevrimiçi hem de çevrimdışı erişilebilir. Ancak, çevrimdışı olarak seks sohbeti odasına eşdeğer yoktur. Benzer bir şekilde, bilgi arama ve cinsel malzeme satın alma gibi bazı OSA türlerinin cinsel psikopatolojiye olanak tanımadığı bulunmuştur (Cooper vd., 2001). Belirli internet seks uygulamalarının bağımlılık yapma potansiyelini değerlendirerek, önleme çabaları belki başlatılabilir.

Benzer şekilde, genel popülasyonda İnternette seks bağımlılığının yaygınlığını araştırmak gerekli görünmektedir. Bu inceleme-ye dahil edilen çalışmaların çoğu geniş bir bilgi kaynağı seçkisini içermemekte ve cinsellikle ilgili bir takım sorunları olan popülasyonlara odaklanmaktadır. Ayrıca, bu inceleme ergenlerde İnternet cinsel davranışlarının kullanımını ve potansiyel İnternet seks bağımlılığını değerlendiren herhangi bir çalışma içermemektedir. Örneğin, pornografi kullanımı ergenler için potansiyel bir sorun olarak tanımlanmıştır. Net kuşağı denilen jenerasyona mensup gençler, pornografiyi, bağımlı olmadan, gerçek hayat-taki cinselliğin yerine ve/veya “farklı cinsel davranış türlerini” öğrenmenin bir yolu olarak genellikle oldukça yoğun bir şekilde kullanmaktadır. Ancak bir bağımlılık geliştirme riski taşıyan küçük bir grup insan bulunmaktadır. Genellikle bunlar, savunmasız sosyal, ekonomik ve psikolojik yönlerle ilgili çok karmaşık bir yaşam durumuna sahiptirler (Thornburgh ve Lin, 2002). Bu nedenle, bu alanda gelecekteki araştırmalar, daha büyük ve daha çeşitli popülasyonlarda İnternet seks bağımlılığını değerlendirmeli ve İnternet aracılığıyla yetişkin materyaline maruz kalan gençler için potansiyel risklere dikkat etmelidir.

Ayriyeten, çevrimiçi seks aktivitelerini kullanan kişilerin motivasyonları, İnternet seks bağımlılığı anlayışımızı daha da artırabilir. Burada, çevrimdışı cinsel yaşamlarını iyileştirmek için İnternet seks kullanan kişilerle onu ikame olarak kullananlar arasındaki ayrım önemli bir rol oynamaktadır. Ek olarak, İnternette seks bağımlılığının bir dizi başka psikopatoloji ile birlikte görülmesi sorunu gündeme getirilmiştir. Bu komorbid durumlar arasında duygusal bozukluklar, maddeye bağlı bağımlılıklar, davranışsal bağımlılıklar, TSSB ve yeme bozuklukları yer almaktadır. Bu nedenle gelecekteki araştırmacılar, yeme bozuklukları da dahil olmak üzere çeşitli bağımlılık türlerinin altında yatan ortak faktörlere daha yakından dikkat etmeye teşvik edilebilir. Ek olarak, hem araştırmacılara hem de klinisyenlere İnternette seks bağımlılığı ile duygusal semptomatoloji arasındaki ilişkinin yönünü araştırmaları tavsiye edilmektedir çünkü depresyon tedavisi gören kişilerin bu semptomları İnternet seks bağımlılıklarının bir sonucu olarak geliştirmiş olabileceği görülmektedir. Son olarak, tam gelişmiş bir İnternet seks bağımlılığının psikososyal öncülleri, benzer şekilde daha fazla araştırmayı gerektirmektedir. Seks bağımlılığı dahil birçok cinsel bozukluğun kökleri travmatik deneyimlerden ve cinsel istismar geçmişlerinden kaynaklandığı görülmektedir. Bu nedenle, İnternette seks bağımlılığı durumunda benzer ilişkileri analiz etmek potansiyel bir anlayış sağlayabilir.

Bunun dışında, sunulan araştırmaların çoğunda bulunan cinsiyet farklılıkları, İnternette cinsel bağımlılığın yaygınlığının ve belirli İnternet uygulamalarının tercih edilmesinin kadın ve erkek arasında farklılık gösterdiğine işaret etmektedir. Bu durum, İnternetin eşcinseller ve biseksüeller gibi marjinal gruplar ve cinselliklerini keşfetme ve çevrimiçi olarak çevrimdışı seks partneri bulma konusunda gerçek hayattaki kısıtlamalardan özgürleşmiş hisseden kadınlar için özellikle verimli bir zemin olduğu bulgusuyla ilgilidir. Bu doğrultuda, “İnternet ağı, özel zevkleri ve onları tatmin etme haklarıyla [. . .] “erotik azınlıklar” için bir cennettir. Sonsuz erotik fantezilerin deposu, ayırım gözetmeyen siber alan, seksin bacaklarımızın arasında değil, kafamızın içinde olduğunu kanıtlamaktadır.” (Gubern, 2000, Carvalheira & Gomes, 2003).

Eşcinsellere ve kadınlara ek olarak, engelliler veya yaşlılar gibi diğer marjinal gruplar da potansiyel olarak cinselliklerini internette ifade edecek bir araç bulabilirler. Gelecekteki araştırmalarda, aynı şekilde bu gruplar da özel olarak ele alınmalıdır.

Kadınlar söz konusu olduğunda, ötekileştirme, kadınların kendilerini genel olarak toplumun sınırlarında bulduklarını değil, erkeklere göre cinsel davranış arayışında ayrıştıklarını göstermektedir. Geleneksel olarak, kadınlar için sevgi, güven, bağlılık ve yakınlığı vurgulayan yaygın cinsel senaryolar nedeniyle erkeklere göre cinsellik ifadelerinde dışlanmışlardır (Leiblum, 2001). Kadınların mecburen çevrimiçi seks arayışlarının nedenleri (Cooper vd., 2000) biseksüel ve eşcinsellerinkine benzer görünmektedir; yani, İnternetin, toplumsal ve kültürel çevreler tarafından dayatılan gizli tabular olmadan cinselliğin neredeyse sonsuz keşfine olanak sağlayan özgürleştirme potansiyelidir. Algılanan sosyo-kültürel yapıların etkileri ile ters giden İnternetin özgürleştirme potansiyeli arasındaki akla gelebilecek ilişkileri ele almak için nitel araştırmalara ihtiyaç vardır.

Ek olarak, tüm çalışmaların ABD, Kanada ve İsveç dahil olmak üzere Batı ülkelerinde yapıldığına dikkat edilmelidir. Özellikle, daha muhafazakar Asya ülkeleri olan Japonya ve Filipinler ile (Widmer, Treas ve Newcomb, 1998) veya Fas, Mısır, Bangladeş ve Ürdün gibi Müslüman ülkeler ile (Swanbrow, 2003) karşılaştırıldığında ABD'nin evlilik öncesi, evlilik dışı, eşcinsel ve ergen cinselliğine ilişkin nispeten liberal görüşleri vardır (Treas, 2002). Bununla birlikte, Amerikalılar, İrlandalılar ve Polonyalılar, özellikle genç cinselliğine karşı liberal tavırlara sahip olan İsveç, Almanya, Avusturya ve Slovenya ile Hollanda, Norveç ve Çek Cumhuriyeti'ne kıyasla cinsellik konusunda, ve eşcinsellik konusunda nispeten müsamahakâr olan Kanada ve İspanya'ya (Widmer vd., 1998) kıyasla daha muhafazakârdır. Kültürler arası bu farklılıklar, görünürde, sosyokültürel bağlamın, insanların cinsel davranışlara yönelik tutumlarını etkilemede önemli bir rol oynadığına işaret etmektedir.

Buna paralel olarak iki potansiyel senaryo somutlaşmaktadır. Birincisi, farklı kültürlerde diğer daha muhafazakar kültürlerle göre

cinsiyet görüşlerinin nispeten liberal olduğu varsayılabilir, öncekinin üyelerinin internette seks yapma olasılığı daha yüksektir, çünkü genel olarak cinselliğe karşı daha açık tutumları vardır. Alternatif olarak, özellikle bazı kültürler konu seks olduğunda nispeten muhafazakar olduğundan, bireylerinin cinselliklerini çevrimdışı ifade etme özgürlüğünün eksikliğini telafi etmek için potansiyel olarak siber seks yapma olasılığı daha yüksek olabilir. Benzer şekilde, bunların her biri, ilgili ülkelerde İnternet seks bağımlılığının yaygınlığı için etkilere sahip olabilir. Bu senaryolardan birini doğrulamak için, İnternette seks bağımlılığı üzerine gelecekteki araştırmaların ilgili ülkenin bağlamında daha net bir şekilde konumlandırılması gerekmektedir. Dahası, epidemiyolojik olarak yaygınlığını karşılaştırmak ve kıyaslamak, ve deneyimini bireysel düzeyde değerlendirmek için İnternet seks bağımlılığının kültürler arası karşılaştırmalarının yapılması gerekmektedir. Özetle, İnternette cinselliğin patolojik kullanımı sadece gelecek araştırmaları gerektirmekle kalmamakta, aynı zamanda mevcut çalışmalar deneysel olarak daha fazla araştırılabilir olacak belirli alanlara işaret etmektedir.

Çıkar beyanı: Yazar, çıkar çatışması bildirmemektedir. Makalenin içeriğinden ve yazılmasından yalnızca yazar sorumludur.

Kaynakça

- APA (2000). Diagnostic and statistical manual of mental disorders – text revision (Vol. IV).
Washington, DC: Author. APA (2010). Hypersexual disorder. DSM-5 development. Retrieved from <http://www.dsm5.org/ProposedRevisions/Pages/proposedrevision.aspx?rid=415>
Barak, A., Fisher, W.A., Belfry, S., & Lashambe, D.R. (1999).
Sex, guys, and cyberspace: Effects of Internet pornography and individual differences on men's attitudes toward women. *Journal of Psychology and Human Sexuality*, 11, 63–90.
Batthyany, D., Müller, K.W., Benker, F., & Wolfling, K. (2009). Computer game playing:
Clinical characteristics of dependence and abuse among adolescents. *Wiener Klinische Wochenschrift*, 121, 502–509.

- Boies, S.C., Cooper, A., & Osborne, C.S. (2004). Variations in Internet-related problems and psychosocial functioning in online sexual activities: Implications for social and sexual development of young adults. *CyberPsychology and Behavior*, 7, 207–230.
- Braun-Courville, D.K., & Rojas, M. (2009). Exposure to sexually explicit web sites and adolescent sexual attitudes and behaviors. *Journal of Adolescent Health*, 45, 156–162.
- Broad, K.L. (2002). GLB + T? Gender/sexuality movements and transgender collective identity (de)constructions. *International Journal of Sexuality and Gender Studies*, 7, 241–264.
- Buzzell, T. (2005). The effects of sophistication, access and monitoring on use of pornography in three technological contexts. *Deviant Behavior*, 26, 109–132.
- Carnes, P.J. (1993). Addiction and post-traumatic stress: The convergence of victims' realities. *Treating Abuse Today*, 3, 5–11.
- Carnes, P.J. (2001). Cybersex, courtship, and escalating arousal: Factors in addictive sexual desire. *Sexual Addiction and Compulsivity*, 8, 45–78.
- Carnes, P.J. (2003). The anatomy of arousal: Three Internet portals (Vol. 18, pp. 309–328). New York, NY: Routledge.
- Carvalho, A., & Gomes, F.A. (2003). Cybersex in Portuguese chatrooms: A study of sexual behaviors related to online sex. *Journal of Sex and Marital Therapy*, 29, 345–360.
- Cooper, A. (1998). Sexuality and the Internet: Surfing into the new millennium. *CyberPsychology and Behavior*, 1, 187–193.
- Cooper, A., Delmonico, D.L., & Burg, R. (2000). Cybersex users, abusers, and compulsives: New findings and implications. *Sexual Addiction and Compulsivity*, 6, 79–104.
- Cooper, A., Delmonico, D.L., Griffin-Shelley, E., & Mathy, R.M. (2004). Online sexual activity: An examination of potentially problematic behaviors. *Sexual Addiction and Compulsivity*, 11, 129–143.
- Cooper, A., Galbreath, N., & Becker, M.A. (2004). Sex on the Internet: Furthering our understanding of men with online sexual problems. *Psychology of Addictive Behaviors*, 18, 223–230.
- Cooper, A., Griffin-Shelley, E., Delmonico, D.L., & Mathy, R.M. (2001). Online sexual problems: Assessment and predictive variables. *Sexual Addiction and Compulsivity*, 8, 267–285.

- Cooper, A., Putnam, D.E., Planchon, L.A., & Boies, S.C. (1999). Online sexual compulsivity: Getting tangled in the net. *Sexual Addiction and Compulsivity*, 6, 79–104.
- Cooper, M.L., Russell, M., Skinner, J.B., & Windle, M. (1992). Development and validation of a three-dimensional measure of drinking motives. *Psychological Assessment*, 4, 123–132.
- Cooper, A.L., Safir, M.P., & Rosenmann, A. (2006). Workplace worries: A preliminary look at online sexual activities at the office – emerging issues for clinicians and employers. *CyberPsychology and Behavior*, 9, 22–29.
- Cooper, A., Scherer, C., Boies, S.C., & Gordon, B. (1999). Sexuality on the internet: From sexual exploration to pathological expression. *Professional Psychology-Research and Practice*, 30, 154–164.
- Correll, S. (1995). The ethnography of an electronic bar – the lesbian cafe. *Journal of Contemporary Ethnography*, 24, 270–298.
- Daneback, K., Cooper, A., & Mansson, S.A. (2005). An Internet study of cybersex participants. *Archives of Sexual Behavior*, 34, 321–328.
- Daneback, K., Ross, M.W., & Mansson, S.A. (2006). Characteristics and behaviors of sexual compulsives who use the Internet for sexual purposes. *Sexual Addiction and Compulsivity*, 13, 53–67.
- Delmonico, D.L. (1997a). Cybersex: High tech sex addiction. *Sexual Addiction and Compulsivity*, 4, 159–167.
- Delmonico, D.L. (1997b). Internet sex screening test. Retrieved from <http://www.sexhelp.com/isst.cfm>
- Delmonico, D.L., & Miller, J.A. (2003). The Internet sex screening test: A comparison of sexual compulsives versus non-sexual compulsives. *Sexual and Relationship Therapy*, 18, 261–276.
- Goodman, A. (1998). Sexual addiction: The new frontier. *The Counselor*, 16, 17–26.
- Goodson, P., McCormick, D., & Evans, A. (2000). Sex on the Internet: College students' emotional arousal when viewing sexually explicit materials on-line. *Journal of Sex Education and Therapy*, 25, 252–260.
- Griffiths, M. (2000). Excessive Internet use: Implications for sexual behavior. *CyberPsychology and Behavior*, 3, 536–552.
- Griffiths, M. (2001). Sex on the Internet: Observations and implications for Internet sex addiction. *Journal of Sex Research*, 38, 333–342.
- Grov, C., Bamente, A., Fuentes, A., Parsons, J.T., Bimbi, D.S., & Morgestern, J. (2008). Exploring the internet's role in sexual compulsivity and out of control sexual thoughts/behaviour: A qualitative study of gay

- and bisexual men in New York city. *Culture Health and Sexuality*, 10, 107–124.
- Grubin, D., & Mason, D. (1997). Medical models of sexual deviance. In D.R. Laws & W.
- O'Donohue (Eds.), *Sexual deviance: Theory, assessment, and treatment* (pp. 434–448). New York, NY: Guilford.
- Kalichman, S.C., Johnson, J.R., Adair, V., Rompa, D., Multhauf, K., & Kelly, J.A. (1994). Sexual sensation seeking – scale development and predicting aids-risk behavior among homosexually active men. *Journal of Personality Assessment*, 62, 385–397.
- Kaufman, M., Silverberg, C., & Odette, F. (2007). *The ultimate guide to sex and disability*. San Francisco, CA: Cleis.
- King, S.A. (1996). Is the Internet addictive, or are addicts using the Internet? Retrieved from <http://webpages.charter.net/stormking/iad.html>
- Kinsey, A.C., Pomeroy, W.B., & Martin, C.E. (1948). *Sexual behavior in the human male*. Indiana, IL: Indiana University Press.
- Kinsey, A.C., Pomeroy, W.B., Martin, C.E., & Gebhard, P. (1953). *Sexual behavior in the human female*. Philadelphia, PA: Saunders.
- Koch, N.S., & Schockman, H.E. (1998). Democratizing Internet access in the lesbian, gay, and bisexual communities. In B. Ebo (Ed.), *Cyberghetto or cybertopia? Race, class and gender on the Internet* (pp. 171–184). Westport, CT: Praeger.
- Kuntsche, E., Knibbe, R., Engels, R., & Gmel, G. (2007). Drinking motives as mediators of the link between alcohol expectancies and alcohol use among adolescents. *Journal of Studies on Alcohol and Drugs*, 68, 76–85.
- Kuss, D.J., Louws, J., & Wiers, R.W. (2011). Computer game addiction? Motives predict addictive play behavior in massively-multiplayer online role-playing games. Under review.
- Leiblum, S.R. (2001). Women, sex and the internet. *Sexual and Relationship Therapy*, 16, 389–405.
- Lou, C.H., Zhao, Q., Gao, E.S., & Shah, I.H. (2006). Can the Internet be used effectively to provide sex education to young people in China? *Journal of Adolescent Health*, 39, 720–728.
- McLelland, M.J. (2002). Virtual ethnography: Using the Internet to study gay culture in Japan. *Sexualities*, 5, 387–406.
- Meerkerk, G.J., Van den Eijnden, R., & Garretsen, H.F.L. (2006). Predicting compulsive Internet use: It's all about sex! *CyberPsychology and Behavior*, 9, 95–103.

- Orzack, M.H. (1999). How to recognize and treat computer.com addictions. *Directions in clinical and counseling psychology* (Vol. 9, pp. 13–26). New York, NY: The Hatherleigh.
- Orzack, M.H., & Ross, C.J. (2000). Should virtual sex be treated like other sex addictions? *Sexual Addiction and Compulsivity*, 7, 113–125.
- Putnam, D.E. (2000). Initiation and maintenance of online sexual compulsivity: Implications for assessment and treatment. *CyberPsychology and Behavior*, 3, 553–563.
- Quinn, J.F., & Forsyth, C.J. (2005). Describing sexual behavior in the era of the internet: A typology for empirical research. *Deviant Behavior*, 26, 191–207.
- Raymond, N.C., Coleman, E., & Miner, M.H. (2003). Psychiatric comorbidity and compulsive/ impulsive traits in compulsive sexual behavior. *Comprehensive Psychiatry*, 44, 370–380.
- Robinson, D.W. (1999). Sexual addiction as an adaptive response to post-traumatic stress disorder in the African American community. *Sexual Addiction and Compulsivity*, 6, 11–22.
- Schnarrs, P.W., Rosenberger, J.G., Satinsky, S., Brinegar, E., Stowers, J., Dodge, B., & Reece, M. (2010). Sexual compulsivity, the Internet, and sexual behaviors among men in a rural area of the United States. *Aids Patient Care and Stds*, 24, 563–569.
- Schneider, J.P. (2000a). The effects of cybersex addiction on the family: Results of a survey. *Sexual Addiction and Compulsivity*, 7, 31–58.
- Schneider, J.P. (2000b). A qualitative study of cybersex participants: Gender differences, recovery issues, and implications for therapists. *Sexual Addiction and Compulsivity*, 7, 249–278.
- Schneider, J.P. (2001). The impact of compulsive cybersex behaviors on the family. *Sexual and Relationship Therapy*, 18, 329–354.
- Schwartz, B. (1984). *Psychology of learning and behavior* (Vol. 2). New York, NY: W.W. Norton & Company.
- Schwartz, M.F., & Southern, S. (2000). Compulsive cybersex: The new tearoom. *Sexual Addiction and Compulsivity*, 7, 127–144.
- Sealy, J.R. (1999). Dual and triple diagnoses: Addictions, mental illness, and HIV infection guidelines for outpatient therapists. *Sexual Addiction and Compulsivity: The Journal of Treatment and Prevention*, 6, 195–219.
- Stein, D.J., Black, D.W., Shapira, N.A., & Spitzer, R.L. (2001). Hypersexual disorder and preoccupation with Internet pornography. *American Journal of Psychiatry*, 158, 1590–1594.

- Steiner, P. (1993, July 5). On the Internet no one knows you're a dog, *The New Yorker*, p. 61.
- Swanbrow, D. (2003). Attitudes toward sex, not democracy, divide the West and Islam. Retrieved from <http://ns.umich.edu/Releases/2003/Feb03/r022503.html>
- Thornburgh, D., & Lin, H.S. (Eds.). (2002). Youth, pornography and the Internet: Can we provide sound choices in a safe environment? Washington, DC: National Academy Press.
- Treas, J. (2002). How cohorts, education, and ideology shaped a new sexual revolution on American attitudes toward nonmarital sex, 1972–1998. *Sociological Perspectives*, 45, 267–283.
- Turkle, S. (1995). *Life on the screen*. New York, NY: Simon & Schuster.
- von Krafft-Ebing, R. (1893). *Psychopathia sexualis mit besonderer Berücksichtigung der conträren Sexualempfindung. Eine klinisch-forensische Studie*. Stuttgart: Ferdinand Enke.
- Watters, J.K., & Biernacki, P. (1989). Targeted sampling: Options and considerations for the study of hidden populations. *Social Problems*, 36, 416–430.
- Weiss, R., & Schneider, J. (2006). *Untangling the web. Sex, porn, and fantasy obsession in the Internet age*. New York, NY: Alyson.
- Whitfield, C.L. (1998). Internal evidence and corroboration of traumatic memories of child sexual abuse with addictive disorders. *Sexual Addiction and Compulsivity*, 5, 269–292.
- WHO (1992). *ICD 10: The ICD-10 classification of mental and behavioral disorders: Clinical descriptions and diagnostic guidelines*. Geneva: Author.
- Widmer, E.D., Treas, J., & Newcomb, R. (1998). Attitudes toward nonmarital sex in 24 countries. *Journal of Sex Research*, 35, 349–358.
- Wolfling, K., Grüsser, S.M., & Thalemann, R. (2008). Video and computer game addiction. *International Journal of Psychology*, 43, 769–769.
- Young, K. (1999). Internet addiction: Symptoms, evaluation, and treatment. In L.V.T.L. Jackson (Ed.), *Innovations in clinical practice*. Sarasota, FL: Professional Resource Press.
- Young, K. (2008). Internet sex addiction – risk factors, stages of development, and treatment. *American Behavioral Scientist*, 52, 21–37.
- Young, K., Pistner, M., O'Mara, J., & Buchanan, J. (1999). Cyber-disorders: The mental health concern for the new millennium. *CyberPsychology and Behavior*, 3, 475–479.

KLİNİK PSİKİYATRİ YILLIKLARI

Genç Yetişkinlerde Kompulsif Cinsel Davranış

Brian L. Odlaug, MPH
Katherine Lust, PhD, MPH
Liana R.N. Schreiber, BA
Gary Christenson, MD
Katherine Derbyshire, BS
Arit Harvanko, BA
David Golden, BA
Jon E. Grant, JD, MD, MPH

YAZIŞMA

Brian L. Odlaug, MPH

Halk Sağlığı Anabilim Dalı, Sağlık ve Tıp Bilimleri Fakültesi Kopenhag Üniversitesi

Øster Farimagsgade 5A, DK-1014 Kopenhag K, Danimarka

E-POSTA

brod@sund.ku.dk; odlaug@uchicago.edu

ARKAPLAN: Kompulsif cinsel davranışın (KCD) yetişkinlerin %3 ila %6'sını etkilediği tahmin edilmektedir, ancak genç yetişkinlerde KCD'nin gerçek prevalansı ve etkisi hakkında sınırlı bilgi bulunmaktadır. Bu epidemiyolojik çalışma, geniş bir öğrenci grubu kullanarak KCD'nin yaygınlığını ve sağlıkla ilişkilerini tahmin etmeyi amaçlamaktadır.

YÖNTEMLER: Anket cinsel davranışları ve sonuçlarını, stres ve duygudurum durumlarını, psikiyatrik komorbiditeyi ve psiko-sosyal işlevselliği incelemiştir.

BULGULAR: KCD'nin tahmini prevalansı %2.0 idir. KCD'siz katılımcılarla karşılaştırıldığında, KCD'li bireyler daha fazla depresif ve anksiyete semptomları, daha yüksek stres seviyeleri, daha zayıf benlik saygısı ve daha yüksek oranda sosyal anksiyete bozukluğu, dikkat eksikliği/hiperaktivite bozukluğu, kompulsif satın alma, patolojik kumar ve kleptomani bildirmişlerdir.

SONUÇLAR: KDC, genç yetişkinler arasında yaygındır ve anksiyete, depresyon ve bir dizi psikososyal bozukluk semptomları ile ilişkilidir. Ciddi sıkıntı ve azalan davranışsal kontrol, KCD'nin sıklıkla önemli ilişkili morbiditeye sahip olabileceğini düşündürmektedir.

ANAHTAR KELİMELE: sağlık, hiperseksüalite, dürtü kontrol bozuklukları, yaygınlık, cinsiyet, genç yetişkin

Giriş

DSM-5 veya Uluslararası Hastalıkların ve İlgili Sağlık Sorunlarının İstatistiksel Sınıflandırması, 10. Revizyon (ICD-10), parafilik olmayan kompulsif cinsel davranış (KCD) (cinsel bağımlılık, hiperseksüalite ve hiperseksüel bozukluk olarak da anılır) uyarınca resmi bir psikiyatrik bozukluk olarak sınıflandırılmamış olsa da, 18. yüzyıldan beri tıp literatüründe bir şekilde tanımlanmıştır.^{1,2} CSB, uzun süredir önemli sıkıntı, utanç ve utanç duyguları ve psikososyal işlev bozukluğu ile ilişkili olarak kabul edilmektedir.² KCD'nin bir psikiyatrik bozukluk olarak doğru sınıflandırılmasını çevreleyen önemli tartışmalar mevcuttur ve şu anda KCD için üzerinde mutabık kalınan tanı kriterleri yoktur.³ Uzmanlar, bunun resmi bir bozukluk olarak dahil edilip edilmeyeceği konusunda henüz hemfikir değillerdir.⁴

Amerikan Psikiyatri Birliği tarafından DSM-5'in son yayını, *Hiperseksüel bozukluğun* bu yeni baskıya dahil edilmediğini gösteriyor ve bu anlaşılmamış durumla ilgili araştırma ihtiyacının altını çizmektedir.¹ Önerilen kriterler arasında aşırı, kontrol edilemeyen, kültürel olarak anormal cinsel davranışlar, dürtüler ve/veya düşünceler yer almaktadır ve bu da olumsuz sonuçlara, belirgin sıkıntıya ve/veya sosyal veya mesleki işleyişte bozulmaya neden olmaktadır.^{3,5} Tekrarlayan düşünceler ve davranışa aşırı bağlılık, genellikle obsesif-kompulsif bozukluk spektrumunda belirtilen semptomlara benzetilmiştir.⁶ Diğerleri, KCD'nin zararlı sonuçları olan davranışa dürtüsel, aşırı, kontrolsüz bağlılığa dayanan bir bağımlılık veya öz düzenlemenin başarısızlığı olarak sınıflandırılması gerektiğini savunmaktadır.⁷ Sınıflandırmaya bakılmaksızın, araştırmacılar genellikle KCD'li bireylerin genellikle düşük benlik saygısı, yakınlık sorunları, sosyal kaygı, psikolojik sıkıntı, kişilerarası çatışmalar ve genel dürtüsellik bildirdiklerinde hemfikirdir.⁵

Toplumda parafilik olmayan KDC ile ilgili epidemiyolojik çalışma yapılmamıştır. Yetişkin ABD popülasyonunda KCD yaygınlığı tahminleri %3 ila %6 aralığında olduğu varsayılmaktadır, ancak bu tahminleri destekleyecek hiçbir veri sunulmamıştır.⁸ Üniversite örneklerinde, özel bir üniversite kampüsünde (N =

791) dürtü kontrol bozukluklarını değerlendiren bir çalışma, öğrencilerin %3,7'sinin şu anki parafilik olmayan KCD ile tutarlı semptomlar bildirdiklerini bulmuştur.⁹ 240 üniversite öğrencisi üzerinde yapılan bir başka çalışmada, KDC oranları açıkça bildirilmemesine rağmen, öğrencilerin %17,4'ünün daha fazla değerlendirme ve tedaviye değer cinsel bağımlılık özelliklerine sahip olduğu bulunmuştur.¹⁰ Psikiyatrik yatarak tedavi gören hastalarda da benzer oranlar (%1,7 ve %4,4) bildirilmiştir.^{11,12} Bu çalışmalar küçüktür ve cinsel davranışın zihinsel sağlığın diğer yönleriyle (örneğin, stres veya depresyon seviyeleri), genel işlevsellik ve sorunlu davranışlarla (örneğin, içki, uyuşturucu kullanımı, İnternet kullanımı) ilişkisini incelemede başarısız olmuştur. Bir topluluk örneğindeki (N = 1.543) gey, lezbiyen ve biseksüel bireyler üzerinde yapılan bir çalışma, KDC oranını %27.9 olarak bildirmiştir, ancak bu çalışma KDC'yi tanımlarken hem parafilik hem de parafilik olmayan cinsel davranışları içermektedir.¹³ Daha doğru bir prevalans tahmini, parafilik olmayan KDC'nin birey ve toplum üzerindeki etkisini göstermeye yardımcı olacaktır ve prevalans önemliyse, potansiyel olarak tedavi bulmaya olan ilgiyi artırabilir. Ek olarak, başlangıçtaki prevalansın belirlenmesi, farklılaşan veya değişen sosyal koşulların katkılarının KDC'deki biyolojik faktörlerden ayırt edilmesine yardımcı olacaktır. Daha doğru bir prevalans tahmini oluşturmak ve bir üniversite popülasyonundaki genç yetişkinlerde KDC ile psikososyal faktörler arasındaki ilişkiyi anlamak için, yapılandırılmış bir görüşmeye gömülü, doğrulanmış bir tarama aracı kullanarak geniş, İnternet tabanlı bir anket yapılmıştır.

YÖNTEMLER

2011 Üniversite Öğrencileri Bilgisayar Kullanım Araştırmasının Tasarımı

Minnesota Üniversitesi'ndeki Psikiyatri Bölümü ve Boynton Sağlık Hizmeti arasındaki bir işbirliği olarak, Üniversite Öğrenci Bilgisayar Kullanım Anketi (ÜÖBKA) çeşitli fiziksel ve zihinsel sağlık davranışlarını değerlendirmek için tasarlanmıştır. Anket,

cinsel davranışlar ve bunların sonuçları, stres ve ruh hali durumları, genel işlevsellik ve katılımcının demografik bilgileri hakkında sorular içermektedir. Klinik olarak onaylanmış bir tarama aracı olan Minnesota Dürtü Bozuklukları Görüşmesi (MIDI) de katılımcıları KDC'ye sahip olup olmadıklarını sınıflandırmak için dahil edilmişlerdir. (KCD kriterleri için değerlendirme bölümüne bakın.) Tüm çalışma prosedürleri Helsinki Bildirgesi'ne uygun olarak gerçekleştirilmiştir ve Minnesota Üniversitesi, 1005M81734 İnsan Konu Kodu kurumsal inceleme kurulu tarafından onaylanmıştır.

Katılımcılar

2011 ÜÖBKA'yı tamamlamak için büyük bir kamuya açık Midwestern üniversitesinde rastgele bir öğrenci grubu toplanmıştır. Nisan 2011 ile Mayıs 2011 arasında, rastgele seçilen bu öğrencilere, onları katılmaya davet eden bir e-posta iletilmiştir. E-posta, çevrimiçi anket için IRB onaylı bilgilendirilmiş izin sayfasını görüntüleyen bir web sayfasına bağlantı içermektedir. Bilgilendirilmiş onay belgesini gösteren bir web sayfasını görüntüledikten sonra öğrenciler, katılımcının onayını ya da katılımdan vazgeçtiğini belirtirlerse ankete devam edebilmektedirler. Katılım için bir teşvik olarak, tüm katılımcılar çeşitli mağazalarda 1.000\$, 500\$ ve 250\$ değerinde hediye çeki çekilişine dahil edilmiştir. Ayrıca anketi tam olarak tamamlayanlar için rastgele seçilen kişilere 3 taşınabilir müzik çalar ödüllendirilmiştir. Anketler isimsiz olarak tamamlanmıştır. Ankete toplam 6.000 öğrenci davet edilmiştir; Ulusal sağlık anketlerindeki oranlara kıyasla %35.1'lik bir yanıt oranıyla 2.108 katılımcı anketini tamamlamıştır.¹⁴ Katılımcı, anketi tamamen veya kısmen tamamlayan kişi olarak tanımlanmıştır.

Değerlendirmeler

Anket, demografik özellikler, stres, depresyon, vücut kitle indeksi (BMI), egzersiz alışkanlıkları dahil olmak üzere fiziksel ve zihinsel sağlık davranışlarının yanı sıra algılanan çekicilik ve

not ortalaması (GPA) gibi akademik performans değişkenleriyle ilgili 54 sorudan oluşmaktadır. Resmi ruh sağlığı tanılarına ek olarak, katılımcılara ruh sağlığı durumlarının bir listesi sunulmuş ve kendilerine herhangi bir ruhsal bozukluk tanısı konulup konulmadığı sorulmuştur.

KCD'nin yaygınlığını tahmin etmek için Minnesota Dürtüsel Bozukluklar Görüşmesi (MIDI) kullanılmıştır.¹⁵ MIDI, KCD, kompulsif satın alma, kleptomani, trikotillomani, aralıklı patlayıcı bozukluk ve patolojik kumar için tarama sağlamaktadır. Arnold ve ark. Tarafından oluşturulan kriterleri kullanarak ekskoriasyon (deri yolma bozukluğu) için de tarama yapılmıştır.¹⁶ KCD ile ilgili önceki araştırmalara⁵ dayanan sorular şunları içermektedir:

1) Siz veya tanıdığınız diğer kişiler, cinselliğinizin bazı yönleriyle aşırı meşgul olma veya aşırı cinsel olarak aktif olma konusunda bir sorununuz olduğunu düşünüyor musunuz? 2) Kontrolsüz veya tedirginlik veren cinsel fantezileriniz var mı; 3) Kontrolsüz veya tedirginlik veren cinsel dürtüleriniz var mı; 4) Kontrolden çıktığını hissettiğiniz veya sizi tedirgin eden, tekrarlayan cinsel davranışlarda bulunur musunuz? Katılımcılar, soru 1'e ile birlikte soru 2, 3 veya 4'e "evet" yanıtı verdiyse pozitif bir KCD ekranı olarak kabul edilmiştir. Bu çalışmanın amaçları doğrultusunda, önceki bir üniversite örnek çalışmasında yapılan ankete benzer şekilde, MIDI mevcut ICD'ler için bir öz bildirim ekranı olarak kullanılmıştır.⁹ Yetişkinlerde ve ergenlerde MIDI, tanı araçlarına kıyasla mükemmel bir sınıflandırma doğruluğu göstermiştir.^{11,17} Trikotilomani, kumar bozukluğu, aralıklı patlayıcı bozukluk ve kleptomani için tanı kriterleri DSM-5 ile tutarlıdır ve kompulsif satın alma ve soyma (deri toplama) bozukluğu için kriterler önceki araştırmalarla tutarlıdır.¹⁸ Katılımcılar, bu bozukluk için tüm kriterleri karşılıyorlarsa, resmi bir dürtü kontrol bozukluğuna sahip olarak karakterize edilmektedir.

MIDI'ye ek olarak, katılımcıları araştırmak için aşağıdaki araçlar kullanılmıştır:

Hasta Sağlığı Anketi (PHQ-9).¹⁹ PHQ-9, doğrudan DSM-IV'teki majör depresif bozukluğun tanısal kriterlerine dayanan 9 maddeli, katılımcı tarafından uygulanan bir ölçektir. Depresyonun ön

tanısına yardımcı olmak için mevcut semptomları ve fonksiyonel bozukluğu değerlendirir. Ayrıca, depresyon şiddetinin bir ölçüsünü de sağlar.

Algılanan Stres Ölçeği (PSS).²⁰ PSS, bireylerin hayatlarını öngö-
rülemez, kontrol edilemez ve stresli bulma derecesini değerklen-
diren 10 maddelik, geçerli ve güvenilir bir öz bildirim ölçüsüdür.
Katılımcı, bir önceki ayın deneyimlerine dayanarak her soruyu
5’li Likert ölçeğinde (“asla” dan “çok sık” a kadar) cevaplar. Puan-
lar 0 ile 40 arasındadır ve daha yüksek puanlar daha fazla yaşam
stresini göstermektedir.

İnternet Bağımlılığı Testi (IAT).²¹ IAT, İnternet kullanımının
çeşitli yaşam alanları üzerindeki etkisini ölçen 20 maddelik bir
öz rapor değerlendirmesidir. Yüksek geçerlilik, güvenilirlik ve iyi
iç tutarlılık göstermiştir. Katılımcılar, 5 puanlık Likert ölçeğin-
deki maddeleri daha yüksek puanlarla yanıtlayarak daha fazla
İnternet kullanım sorununa işaret eder. Araştırmalar, kullanım
puanları üzerinde 0 ila 19 puan arasında tam kontrole sahip olan
İnternet kullanıcılarının, hafif, orta ve önemli İnternet kullanım
sorunları olanların sırasıyla 20 ila 49, 50 ila 79 ve 80 ila 100 puan
arasında olduğunu göstermiştir. IAT’a ek olarak, katılımcılara çe-
şitli İnternet etkinliklerinde harcanan zaman hakkında sorular
sorulmuştur. Bu çalışmanın amacı doğrultusunda, KCD için po-
zitif tarama yapan bireyler ile KCD olmayan öğrenciler arasında
İnternet pornografisi kullanımını incelenmiştir.

Veri analizi

Tüm değişkenlerin dağılım özellikleri incelenmiştir. Analizlere
sadece bağımlı değişkenle ilgili verileri eksiksiz olan katılımcı-
lar dahil edilmiştir (n = 1.837;% 30.6). Temel demografik veriler,
tam veriye sahip olanlar ile tam veriye sahip olmayanlar arasın-
daki farklar için, parametrik veriler için t testleri ve parametrik
olmayan veriler için Mann-Whitney U testleri kullanılarak de-
ğerlendirilmiştir. Katılımcılar 2 gruba ayrılmıştır: KCD ve KCD
olmayan. Analizler şunları içermektedir: 1) örneklemin demog-
rafisi için tanımlayıcı ve karşılaştırma istatistikleri, 2) KCD’nin

yaygınlığı ve 3) KCD'ye sahip olarak sınıflandırılanlar ile geri kalan katılımcıların demografik, sağlık davranışları ve işlevsellik açısından çapraz tablolama ve t testi karşılaştırmaları. Açımlayıcı bir çalışma olarak, anlamlılık $P \leq .05$ olarak ayarlanmıştır. .05 düzeyinde klinik olarak önemli sonuçlar için, Cohen'in d etki büyüklükleri rapor edilmektedir; burada 0.2, 0.5 ve 0.8 genellikle sırasıyla küçük, orta ve büyük etki büyüklükleri olarak kabul edilmektedir.

Sonuçlar

Ankete katılma daveti alan 6.000 öğrenciden 2.108'i anketi tamamlamıştır (%35.1 yanıt oranı). Ortalama yaş 22.6 ± 5.02 [18 ile 58 arasında] idi. Katılımcıların çoğu beyaz ($n = 1.650$; %78.3) olmasına rağmen, 229'u (%10.9) kendisini Asyalı Amerikalı, 42'si (% 2.0) Hispanik, 25'i (%1.2) Afrikalı Amerikalı, 26'sı (%1.2) Afrikalı olarak tanımlamıştır, 85'i (%4,0) "diğer" ve 51 (%2,4) yanıt vermeyenlerdir.

Bu çalışmanın amacı doğrultusunda analiz, yalnızca kendilerini kadın veya erkek olarak tanımlayan, dürtü kontrolü ile ilgili sorulara yanıt veren ve yaşamları boyunca psikiyatrik bozukluk tanısı konulmasına ilişkin sorulara geçerli yanıtlar veren katılımcılara dayanmaktadır. Bu nedenle, bu çalışmada kullanılan son örnekleme 1.075'i (%58.5) kadın, 762'si (%41.5) erkek olmak üzere 1.837 öğrenci bulunmaktadır. Bu araştırmadaki cinsiyet dağılımı, 2011 baharın döneminde üniversiteye giden erkeklerin (%42,4) ve kadınların (%57,6) genel dağılımı ile tutarlıdır.

Bu analize dahil edilen 1.837 katılımcıdan 36'sı (%2.0) mevcut KCD kriterlerini karşılamaktadır. KCD oranları erkekler ($n = 23$; %3.0) ve kadınlar ($n = 13$; %1.2) ($P = .006$; $d = .06$) (TABLO 1) arasında anlamlı farklılık göstermektedir. KCD'li katılımcıların 36'sının tamamı (%100) "kontrol dışı cinsel fanteziler", "kontrol dışı cinsel dürtüler" yaşadıklarını ve yarısından fazlasının ($n = 19$; %54.3) kontrolsüz cinsel davranışlar bildirmişlerdir (TABLO 2). Ayrıca, KCD grubunun 8'i (%22,3) her gün 1 saatten fazla İnternet pornografisi kullandığını bildirmiştir.

KCD'li katılımcılar, Algılanan Stres Ölçeği ile ölçüldüğü üzere önemli ölçüde daha yüksek stres seviyeleri ($P < .001$; $d = .79$), Hasta Sağlığı Anketi ile ölçüldüğü üzere daha yüksek depresif belirtiler bildirmişlerdir ($P < .001$; $d = .54$), KCD olmayan öğrenci grubuna kıyasla erkeklerde kendilerini daha az çekici olarak görmüşler ($P = .001$; $d = .47$) ve daha yüksek BMI derecelendirmeleri ($P = .017$; $d = .29$) bildirmişlerdir. KCD'li bireyler, KCD olmayan öğrencilere kıyasla, bir önceki ay içinde zihinsel sağlıklarının kötü olduğu daha fazla gün bildirme olasılıkları önemli ölçüde daha yüksektir (ortalama 11.17 ± 17.34 güne karşı 6.13 ± 7.29 gün; $P = .0001$; $d = .38$), panik/anksiyete ataklarının meydana gelmesi de dahildir ($n = 4$ [% 11.1]; $P = .021$; $d = .05$). KCD'li öğrenciler, İnternet Bağımlılığı Ölçeğinde (39.39 ± 16.4), KCD'siz olanlara (29.63 ± 10.98 ; $P < .0001$; $d = .70$) kıyasla çok daha yüksek puan almışlardır; ancak, her iki grup da orta düzeyde sorunlu İnternet kullanım aralığı içinde puan almıştır (TABLO 3).

KCD kriterlerini karşılayan bireylerin yaşam boyu sosyal anksiyete bozukluğunu bildirme olasılıkları önemli ölçüde daha yüksektir ($n = 6$ [%16.7]; $P = .001$; $d = .09$) (TABLO 4). MIDI tarafından değerlendirilen eşzamanlı dürtü kontrol bozuklukları ile ilgili olarak, KCD katılımcıları, KCD olmayan katılımcılara göre sırasıyla kompulsif satın alma (%22,2'ye karşı %3,3; $P < .0001$; $d = 0,14$), patolojik kumar (%8.3'e karşı %0,6; $P = .0022$; $d = .12$) ve kleptomani (%2.8'e karşı %0; $P = .0196$; $d = .16$) için pozitif tarama yapma olasılıkları önemli ölçüde daha yüksektir (TABLO 4).

Tartışma

Bilindiği kadarıyla bu, geniş bir üniversite öğrencisi örnekleminde KCD'nin yaygınlığı ve sağlık ilişkilerinin ilk resmi incelemesidir. Sonuçlarımız, üniversite öğrencilerinin %2.0'ının KCD ile tutarlı semptomlar bildirdiğine işaret etmektedir, bu oran önceki üniversite örneklem çalışmasında⁹ bulunan %3.7'den biraz daha düşük ve diğer araştırmacılar tarafından önerilen %3 ila %6 oranında iddia edilen orandan daha düşük bir orandır (inceleme için, bkz. referans 22). Örneğimizde ve önceki araştırmalarla⁹ tutarlı olarak, KCD kriterlerini karşılayan bireylerin çoğunluğu

(% 63.9) erkektir ve kontrol dışı cinsel fanteziler, kontrol dışı cinsel dürtüler ve yaklaşık yarısı kontrol dışı cinsel davranışlarda bulunduklarını bildirmişlerdir. Bu bulgular 3 nedenden dolayı potansiyel öneme sahiptir: birincisi, eğer cinsel davranış “kontrol dışı” ise, sağlıklı cinsel tercihleri engelleyebilir. Önceki araştırmalar, cinsel kompulsif davranışın daha yüksek riskli cinsel davranışla ilişkili olduğunu bulmuştur.²³ Bu ankette bildirilen “kontrol dışı” davranış, bu nedenle, cinsel yolla bulaşan hastalıkların bulaşmasına, utanç ve kendine saygının zayıf olmasına neden olabilir. İkincisi, KCD’li öğrencilerin yaklaşık yarısı yalnızca dürtü ve fantezilerle mücadele ettiğinden (psikososyal işlev bozukluğuyla ilişkili dürtüler ve fanteziler de olsa), dürtülerini ve fantezilerini olası tedavi için meşru bir neden olarak algılamayabilirler. Son olarak, KCD için pozitif tarama yapan öğrencilerin çoğunluğu erkek olmasına rağmen, KCD’li öğrencilerin önemli bir kısmı kadındır (n = 13; %36.1). Bu veriler, Black ve arkadaşlarının⁵ 36 KCD konulu çalışmasında KCD için pozitif taranan ve kadın olan katılımcıların %22,2’sine ve Seegers’in¹⁰ 240 üniversite öğrencisinin cinsel bağımlılık için “daha fazla değerlendirme ve tedavi arayışı ihtiyacı olan” kriterini karşılayanların oranına benzerlik göstermektedir. Erkek üniversite öğrencilerinde cinsel dürtüsellüğün daha yüksek olduğu gösterilmiş olsa da,²³ sonuçlarımız ve önceki araştırmalarımız KCD için hem kız hem de erkek öğrencilerin taranmasının önemini açıkça göstermekte ve vurgulamaktadır. Tıp alanında, özellikle eğitim kurumlarında uygun cinsel sağlık taraması bulunmadığından,²⁴ hem erkek hem de kız öğrencilerde cinsel kompulsivite (intruzif dürtüler ve düşünceler ile cinsel davranış dahil) hakkında daha fazla eğitim, bu çağın topluluğunda KCD’nin belirlenmesi ve potansiyel tedavisi için oldukça kritiktir.

KCD ve İnternet

Önceki araştırmalarla tutarlı olarak, KCD’li bireylerin İnternette daha fazla zaman geçirdiklerini ve İnternet kullanımının “hafif sorunlu” olarak nitelendirildiğini görülmüştür. Bu sonuç, 9,265 İnternet kullanıcısının %4,6’sının KCD kriterlerini karşıladığını

bulan önceki araştırmalarla tutarlıdır.²⁵ Önceki raporlar, cinsel kompulsivitenin çevrimiçi cinsel faaliyetler için harcanan zamanla güçlü bir bağlantısı olduğunu bulmuştur;²⁵ aynı zamanda, algılanan sorunlu çevrimiçi cinsel aktivite ile olumlu bir şekilde ilişkilendirilmiştir.²⁵ KCD'li katılımcıların çoğunluğunun (%58.4) İnternet pornografisi kullandığını bildirmesine rağmen, günde ≥ 1 saatlik kullanım bildiren oran azınlıktadır (% 22.3). İnternet pornografisinin KCD'li bazı öğrenciler için ana çıkış yolu olması mümkün olsa da, öğrencilerin bu kadar düşük bir yüzdesinin ≥ 1 saat boyunca bu davranışta bulunduğunu bildirmesi, bu grubun çoğunda diğer cinsel ilişki veya meşguliyet biçimlerinin mevcut olduğunu göstermektedir. İnternette cinsel kaynakların yaygın olması nedeniyle, İnternet seks sitelerinde geçirilen sürenin KCD semptom şiddeti veya işlev bozukluğunun özellikle yararlı bir ölçüsü olmayabileceği de mümkündür. Cinsel davranışta bulunmak isteyenler için, internette nispeten az zaman harcanarak cinsel partnerler bulunabilmektedir. Ne yazık ki, cinsel yolla bulaşan hastalıklar ve cinsel şiddet hakkındaki muazzam halk sağlığı endişesinin yanı sıra cinsel dürtüsellik ile riskli cinsel davranış arasında iyi belgelenmiş ilişki göz önüne alındığında, genç yetişkinlerde cinsel davranışlar için İnternete erişim özellikle sorunlu ve tehlikeli olarak görünmektedir.²⁶ Fakülteler ve üniversiteler KCD ile ilgili halk sağlığı duyuruları için İnternet'i kullanmayı değerlendirmelidir.

Sağlık bağları ve KCD

Aynı zamanda KCD öğrencilerinin daha düşük not ortalamalarına, anksiyete bozuklukları ile daha fazla soruna ve KCD olmayan üniversite öğrencilerine kıyasla daha yüksek stres seviyelerine sahip olma olasılıklarının daha yüksek olduğu bulunmuştur. Bu sonuç, KCD'li bireylerde yüksek anksiyete ve DEHB oranları bulan KCD'li bireylerin klinik örnekleri üzerinde yapılan önceki araştırmalarla tutarlıdır.²⁷ Geçmişteki çalışmalar, kötü ruh sağlığının genel akademik performans üzerinde önemli bir etkiye sahip olabileceğini öne sürmektedir²⁸ ve akademik kurumların kompulsif cinsel semptomları doğrulayan öğrenciler için farkın-

dalık ve tedavi kaynakları sağlaması için halk sağlığı ihtiyacının önemini vurgulamaktadır. Sınırlı sayıda araştırma, KCD’de algılanan çekicilik ve BMI kavramını araştırmıştır. KCD’li bireylerin kendilerini daha az çekici bulduklarını ve KCD’li erkeklerin daha yüksek BMI’lere sahip oldukları bulunmuştur. İnternet bağımlılığı üzerine yapılan araştırmalar, aşırı kilolu olma endişesinin, problemli İnternet kullanımının²⁹ bir yordayıcısı olduğunu ve bu nedenle, KCD’nin gelişiminde algılanan görünüm veya düşük benlik saygısı faktörlerinin olası olduğunu bulmuştur. Bu konunun daha fazla araştırılması, gelecekteki araştırma projeleri için daha uygundur.

Hiperseksüel bozukluğun DSM-5’ten¹ dışlanması, psikiyatri toplumunda bu bozukluğun seyri, prognozu ve tedavisi hakkındaki sınırlı anlayışımızın ve bir bozukluk olarak hiperseksüelliğin meşruiyeti konusunda devam eden şüphecilüğimizin bir kabulüdür. Daha fazla çalışma için resmi olarak gösterge bulunmasa da, bu karmaşık, heterojen ve çoğu zaman tartışmalı rahatsızlığa dair anlayışımızdaki gelişmeler şüphesiz hem klinisyenlere hem de hastalara fayda sağlayacaktır.

Sınırlamalar

Bu çalışmada çeşitli sınırlamalar kabul edilmelidir. Birincisi, KCD oranları resmi, yüz yüze klinik değerlendirme olmaksızın bir öz bildirim ölçeğine dayanmaktadır ve bu nedenle KCD oranları düşük veya fazla rapor edilmiş olabilir. Öz bildirim ölçüsünde KCD için pozitif tarama yapan öğrencilerle yapılan takip görüşmeleri, muhtemelen gruptan bazılarının KCD’ye sahip olmaktan çıkarılmasına neden olacaktır. KCD’yi onaylamayla ilgili olası mahcubiyet ve utanç nedeniyle, anonim bir anket, değerlendirmeyi tamamlamanın anonimliği nedeniyle daha doğru yaygınlık tahminleri sağlayabilir.

İkinci olarak, örneklemimizdeki bireylerin beyaz olan oranı, son ABD nüfus sayımı verilerinden önemli ölçüde daha yüksektir, bu da sonuçların genel nüfusa göre yorumlanmasını zorlaştırmaktadır. Üniversite ve fakülte ortamlarında gelecekteki araştırmalar,

sonuçları daha geniş bir genç yetişkin kitleye genelleme çabası içinde daha fazla nüfusu temsil eden bir örneklem için çabalamalıdır.

Son olarak, cinsel kompulsivitenin heterojenliği göz önüne alındığında, gelecekteki araştırmalar, algılanan kontrolsüz cinsel davranışlar için üniversite ve topluluk örneklerindeki birçok dini, ahlaki ve kültürel farklılığı incelemelidir.

Sonuç

Özellikle genç yetişkinlerde KCD'yi çevreleyen bilginin görece azlığı, bu davranışlara girmekten kaynaklanan önemli kronik tıbbi sonuç potansiyeli ile birleştiğinde bir endişe nedenidir. Serbest cinsel aktivitenin sonuçlarını ve uygulanabilir tedavilerin varlığını gösteren, ergenlere ve genç yetişkinlere yönelik halk sağlığı girişimleri önemlidir. Bu girişimler, mücadele eden genç yetişkinleri daha iyi tanıyıp müdahale edebilmeleri için bu nüfusla doğrudan teması olan eğitimcileri ve yöneticileri hedeflemelidir. Son olarak, cinsel kompulsivitenin heterojenliğinden dolayı, gelecekteki araştırmalar, algılanan kontrolsüz cinsel davranışlar için fakülte ve topluluk örnekleri arasındaki birçok dini, ahlaki ve kültürel farklılığı incelemelidir.

AÇIKLAMALAR: Bay Odlaug, Trichotillomania Öğrenim Merkezi'nden hibe desteği almaktadır, Lundbeck Pharmaceuticals adına danışmanlık yapmaktadır ve Oxford University Press'ten hizmet ücreti ve telif hakkı almaktadır. Dr. Grant, National Institute of Mental Health, National Institute on Drug Abuse, National Center for Responsible Gaming, Forest Pharmaceuticals, Roche Pharmaceuticals, Transcept Pharmaceuticals, Psyadon Pharmaceuticals ve University of South Florida'dan hibe/araştırma desteği almaktadır ve Springer, Oxford University Press, American Psychiatric Publishing, Inc., Norton Press ve McGraw Hill'den hizmet ücreti/telif hakkı almaktadır. Dr. Lust, Bayan Schreiber, Dr. Christenson, Bayan Derbyshire, Bay Harvanko ve Bay Golden, ürünleri bu makalede adı geçen hiçbir şirketle veya

rakip ürünlerin üreticileriyle hiçbir mali ilişkileri olmadığını bildirmişlerdir.

TEŞEKKÜRLER: Bu araştırma, kısmen, Dr. Grant'a verilen National Center for Responsible Gaming tarafından Kumar Araştırma Mükemmeliyet Merkezi bursu, Ulusal Uyğurucu Suistimali Enstitüsü'nden (1RC1DA028279-01) American Recovery and Reinvestment Act (ARRA) Hibesi ve Minnesota Üniversitesi, Boynton Sağlık Hizmetleri'nden dahili finansman tarafından desteklenmiştir.

Kaynakça

1. Diagnostic and statistical manual of mental disorders, 5th ed. Arlington, VA: American Psychiatric Association; 2013.
2. Schreiber LRN, Odlaug BL, Grant JE. Compulsive sexual behavior: phenomenology and epidemiology. In: Grant JE, Potenza MN, eds. The Oxford Library of Psychology; Oxford Handbook of Impulse Control Disorders. New York, NY: Oxford University Press; 2012:165-175.
3. Kafka MP. Hypersexual disorder: a proposed diagnosis for DSM-V. Arch Sex Behav. 2010;39:377-400.
4. Moser C. Hypersexual disorder: just more muddled thinking. Arch Sex Behav. 2011;40:227-229.
5. Black DW, Kehrberg LL, Flumerfelt DL, et al. Characteristics of 36 subjects reporting compulsive sexual behavior. Am J Psychiatry. 1997;154:243-249.
6. Kaplan MS, Krueger RB. Diagnosis, assessment, and treatment of hypersexuality. J Sex Res. 2010;47:181-198.
7. Barth RJ, Kinder BN. The mislabeling of sexual impulsivity. J Sex Marital Ther. 1987;13:15-23.
8. Carnes PJ. Don't call it love: recovery from sexual addiction. New York, NY: Bantam Books; 1991.
9. Odlaug BL, Grant JE. Impulse-control disorders in a college sample: results from the self-administered Minnesota Impulse Disorders Interview (MIDI). Prim Care Comp J Clin Psychiatry. 2010;12:e1-e5.
10. Seegers JA. The prevalence of sexual addiction symptoms on the college campus. Sexual Addiction & Compulsivity. 2003;10:247-258.
11. Grant JE, Levine L, Kim D, et al. Impulse control disorders in adult psychiatric inpatients. Am J Psychiatry. 2005;162:2184-2188.
12. Müller A, Rein K, Kollei I, et al. Impulse control disorders in psychiatric inpatients. Psychiatry Res. 2011;188:434-438.

13. Kelly BC, Bimbi DS, Nanin JE, et al. Sexual compulsivity and sexual behaviors among gay and bisexual men and lesbian and bisexual women. *J Sex Res.* 2009;46:301-308.
14. Cook C, Heath F, Thompson RL. A meta-analysis of response rates in web- or internet-based surveys. *Educ Psychol Meas.* 2000;60:821-836.
15. Grant JE. *Impulse control disorders: a clinician's guide to understanding and treating behavioral addictions.* New York, NY: Norton W.W. and Company; 2008.
16. Arnold LM, Auchenbach MB, McElroy SL. Psychogenic excoriation: clinical features, proposed diagnostic criteria, epidemiology and approaches to treatment. *CNS Drugs.* 2001;15:351-359.
17. Grant JE, Williams KA, Potenza MN. Impulse-control disorders in adolescent psychiatric inpatients: co-occurring disorders and sex differences. *J Clin Psychiatry.* 2007;68:1584-1592.
18. McElroy SL, Keck PE Jr, Pope HG Jr, et al. Compulsive buying: a report of 20 cases. *J Clin Psychiatry.* 1994; 55:242-248.
19. Kroenke K, Spitzer RL. The PHQ-9: a new depression and diagnostic severity measure. *Psychiatric Annals.* 2002;32:509-521.
20. Cohen S, Kamarck T, Mermelstein R. A global measure of perceived stress. *J Health Soc Behav.* 1983; 24:385-396.
21. Young KS. Internet addiction: the emergence of a new clinical disorder. *CyberPsychol Behav.* 1998; 3:237-244.
22. Black DW. The epidemiology and phenomenology of compulsive sexual behavior. *CNS Spectr.* 2000; 5:26-72.
23. Dodge B, Reece M, Cole SL, et al. Sexual compulsivity among heterosexual college students. *J Sex Res.* 2004;41:343-350.
24. Coverdale JH, Balon R, Roberts LW. Teaching sexual history-taking: a systematic review of educational programs. *Acad Med.* 2011;86:1590-1595.
25. Cooper A, Putnam DE, Planchon LA, et al. Online sexual compulsivity: getting tangled in the net. *Sexual Addiction & Compulsivity.* 1999;6:79-104
26. Wright PJ, McKinley CJ. Services and information for sexually compulsive students on college counseling center websites: results from a national sample. *J Health Commun.* 2010;15:665-678.
27. Kafka MP, Prentky RA. Attention-deficit/hyperactivity disorder in males with paraphilias and paraphilia-related disorders: a comorbidity study. *J Clin Psychiatry.* 1998;59:388-396.
28. Keyes CL, Eisenberg D, Perry GS, et al. The relationship of level of positive mental health with current mental disorders in predicting suicidal

- behavior and academic impairment in college students. *J Am Coll Health*. 2012;60:126-133.
29. Hetzel-Riggin MD, Pritchard JR. Predicting problematic internet use in men and women: the contributions of psychological distress, coping style, and body esteem. *Cyberpsychol Behav Soc Netw*. 2011;14:519-525. doi:10.1089/cyber.2010.0314.